

**RAPORT O SYTUACJI BANKÓW
W I PÓŁROCZU 2016 R.**

**URZĄD KOMISJI NADZORU FINANSOWEGO
WARSZAWA, 2016**

Opracowanie:

Andrzej Kotowicz

przy współpracy

Departamentu Bankowości Komercyjnej i Specjalistycznej oraz Instytucji Płatniczych

Urząd Komisji Nadzoru Finansowego

SPIS TREŚCI

NAJWAŻNIEJSZE SPOSTRZEŻENIA I WNIOSKI	4
UWARUNKOWANIA ZEWNĘTRZNE	11
1. POZYCJA KAPITAŁOWA	17
2. POZYCJA PŁYNNOŚCIOWA	20
3. WYNIKI FINANSOWE	23
4. GŁÓWNE KIERUNKI ROZWOJU	31
5. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	44
6. STRUKTURA WALUTOWA I TERMINÓW PŁATNOŚCI BILANSU	49
7. JAKOŚĆ PORTFELA KREDYTOWEGO	51
SPIS TABEL	58
SPIS WYKRESÓW	59
SYTUACJA I WYCENA RYNKOWA NAJWIĘKSZYCH BANKÓW I ICH INWESTORÓW STRATEGICZNYCH	62
GŁÓWNE OBSZARY RYZYKA EUROPEJSKIEGO SEKTORA BANKOWEGO W OCENIE EBA	70

NAJWAŻNIEJSZE SPOSTRZEŻENIA I WNIOSKI¹

Sytuacja sektora bankowego w I półroczu 2016 r. pozostawała stabilna, czemu sprzyjało utrzymujące się ożywienie gospodarki oraz środowisko rekordowo niskich stóp procentowych.

Wzmocnienie bazy kapitałowej, ograniczona grupa banków nie spełniających zaleceń KNF

W I półroczu br. odnotowano dalsze wzmocnienie bazy kapitałowej (fundusze własne wzrosły z 159,1 mld zł na koniec ub.r. do 170,4 mld zł na koniec czerwca br., tj. o 7,1%; współczynnik kapitału Tier I wzrósł z 15,0% do 15,8%, a łączny współczynnik kapitałowy z 16,3% do 17,4%), co wynikało m.in. z pozostawienia w bankach większości zysków wypracowanych w 2015 r., nowych emisji akcji, jak też wyłączenia ze sprawozdawczości SK Banku, którego upadłość w końcu ub.r. spowodowała silne pogorszenie miar adekwatności w sektorze banków spółdzielczych.

Na koniec czerwca br. sześć banków spółdzielczych nie spełniało minimalnych wymagań regulacyjnych (w zakresie minimalnego poziomu kapitału założycielskiego lub minimalnych poziomów współczynników kapitałowych). Ponadto dwa banki komercyjne oraz osiemnaście banków spółdzielczych nie spełniało zaleceń KNF w sprawie minimalnych poziomów współczynników kapitałowych tj. współczynnika kapitału Tier I oraz łącznego współczynnika kapitałowego na poziomie nie niższym niż odpowiednio 10,25% oraz 13,25% łącznej kwoty ekspozycji na ryzyko powiększonych o tzw. „domiar”. Udział tych banków w systemie uległ obniżeniu (do 3,2%), ale sam fakt występowania tego zjawiska należy uznać za niekorzystny.

Pomimo relatywnie zadowalającej sytuacji bieżącej rekomendowane jest utrzymanie mocnej bazy kapitałowej, a w przypadku niektórych banków jej dalsze wzmocnienie. Głównym czynnikiem ryzyka w zakresie kapitałów pozostaje ewentualne ustawowe rozwiązanie kwestii walutowych kredytów mieszkaniowych. Dodatkowo należy mieć na uwadze, zmniejszone możliwości tworzenia kapitałów w drodze akumulacji zysków, co wynika z malejącej zyskowności sektora bankowego (może to również zmniejszać skłonność inwestorów do inwestowania w banki, co niektórym podmiotom może ograniczać możliwości pozyskania kapitału na rynku).

Dobra sytuacja w zakresie bieżącej płynności banków

Sytuacja w zakresie bieżącej płynności pozostaje dobra. Podstawowe miary płynności pozostają względnie stabilne i utrzymują się na zadowalających poziomach (dodatnia luka płynności krótkoterminowej zmniejszyła się z 157,6 mld zł na koniec ub.r. do 139,9 mld zł na koniec czerwca br., a współczynnik płynności krótkoterminowej obniżył się z 1,50 do 1,38, ale nadal pozostaje na poziomie znacznie przekraczającym wymagane minimum, tj. 1,00). Wszystkie banki komercyjne spełniały obowiązującą normę LCR na poziomie 70%, a w przypadku banków spółdzielczych tylko pięć jej nie spełniło. Relacja kredytów dla sektora niefinansowego do depozytów tego sektora, pośrednio określająca skalę zapotrzebowania na środki z rynku finansowego, pozostaje na poziomie równowagi (98,5%).

Pomimo zadowalającej sytuacji w zakresie bieżącej płynności, stale zalecane są działania zmierzające do wzrostu stabilności źródeł finansowania.

¹ Uwaga: wszystkie dane prezentowane w „Raporcie” pochodzą z bazy danych z dnia 30 lipca 2016 r. w związku z czym nie uwzględniają późniejszych korekt sprawozdań finansowych. Wyjątek stanowią dane dotyczące rachunku zysków i strat, gdzie w związku z nadesłaniem przez jeden z banków znaczącej korekty zdecydowano się na ich częściową aktualizację zgodnie ze stanem na 7 września br.

Poprawa wyników sektora na skutek sprzedaży udziałów w VISA Europe Limited

Zrealizowany przez sektor bankowy w I półroczu br. wynik finansowy netto okazał się wyższy niż w analogicznym okresie ub.r. (wynik finansowy netto sektora bankowego wyniósł 8 353 mln zł i był o 421 mln zł, tj. o 5,3% wyższy niż w analogicznym okresie ub.r.; poprawę wyników odnotowano w 337 podmiotach skupiających 53,1% aktywów sektora; 18 podmiotów wykazało stratę w łącznej wysokości 361 mln zł).

Poprawa wyniku finansowego netto nastąpiła na skutek wzrostu wyniku odsetkowego, pozostałego wyniku działalności bankowej oraz salda pozostałych przychodów i kosztów operacyjnych. W przeciwnym kierunku oddziaływało obniżenie wyniku z tytułu opłat i prowizji, wzrost kosztów działania oraz wzrost ujemnego salda odpisów i rezerw. Trzeba przy tym zaznaczyć, że głównym czynnikiem poprawy było rozliczenie w II kwartale br. sprzedaży udziałów w VISA Europe Limited (w rezultacie tej transakcji banki odnotowały dodatkowy dochód w łącznej wysokości 2 465 mln zł). Gdyby nie to zdarzenie o charakterze jednorazowym wyniki sektora bankowego byłyby niższe od zrealizowanych w analogicznym okresie ub.r. (o około 20%). Z drugiej strony od lutego br. wyniki części banków znajdowały się pod silną presją uchwalenia ustawy o podatku od niektórych instytucji finansowych.

Poprawa wyniku działalności bankowej (o 3 195 mln zł; 11,5%) nastąpiła dzięki poprawie wyniku odsetkowego (o 1 485 mln zł; 8,7%) oraz wyniku z pozostałej działalności bankowej (o 2 133 mln zł; 50,7%), podczas gdy wynik z tytułu opłat i prowizji uległ obniżeniu (-404 mln zł; -6,1%). Poprawa wyniku odsetkowego była konsekwencją zakończenia dostosowania banków do zmiany stóp procentowych NBP dokonanej przez RPP w I kwartale ub.r., jak też zmian w polityce depozytowo-kredytowej dokonanych w związku z uchwaleniem ustawy o podatku od niektórych instytucji finansowych (obniżenia oprocentowania depozytów gospodarstw domowych i przedsiębiorstw, jak też wzrostu oprocentowania części kredytów). W rezultacie dokonanych zmian odnotowano wzrost przychodów odsetkowych (o 590 mln zł; 2,3%), przy jednoczesnym znacznym obniżeniu kosztów odsetkowych (-895 mln zł; -10,0%). Z kolei obniżenie wyniku z tytułu opłat i prowizji spowodowane było zmniejszeniem w części banków przychodów z tytułu sprzedaży ubezpieczeń, przychodów z tytułu udzielonych kredytów i pożyczek, przychodów z tytułu obsługi rachunków bankowych oraz kart bankowych, jak też zmniejszenia przychodów z tytułu operacji papierami wartościowymi, etc. Natomiast silny wzrost wyniku z pozostałej działalności bankowej to przede wszystkim efekt wskazanej sprzedaży udziałów w VISA Europe Limited.

Silny wzrost kosztów działania (o 1 835 mln zł; 13,2%), wynikał przede wszystkim z uchwalenia ustawy o podatku od niektórych instytucji finansowych (w konsekwencji w I półroczu br. 18 banków zapłaciło podatek w łącznej wysokości 1 465 mln zł). Inne pozycje kosztów wzrosły w umiarkowanym stopniu lub też uległy redukcji (należy jednak odnotować istotny wzrost kosztów pracowniczych, ale wynikało to ze zdarzenia o charakterze jednorazowym).

Wzrost ujemnego salda odpisów i rezerw (o 679 mln zł; 19,1%) wynikał głównie ze znacznego wzrostu odpisów z tytułu aktywów niefinansowych na skutek dodatkowych korekt wyceny aktywów w jednym z banków, wzrostu rezerw oraz odpisów na kredyty konsumpcyjne.

Podstawowe miary efektywności działania ukształtowały się na poziomach zbliżonych do ub.r. - marża odsetkowa nieznacznie wzrosła (z 2,2 w I połowie ub.r. do 2,3 w I połowie br.), wskaźnik kosztów uległ marginalnemu obniżeniu (z 53,5 do 53,4), ROA nie zmienił się (1,0), a ROE marginalnie obniżył (z 9,5 do 9,4).

Kluczowe znaczenie dla wyników banków w kolejnych okresach będzie miał rozwój koniunktury w polskiej gospodarce oraz czynniki o charakterze regulacyjnym.

Umiarkowany wzrost skali działania sektora bankowego

Ograniczone zmiany w strukturze sektora

Utrzymujące się ożywienie gospodarcze w połączeniu ze stabilną sytuacją przedsiębiorstw, poprawą sytuacji na rynku pracy, poprawą nastrojów przedsiębiorstw i konsumentów, jak też środowisko rekordowo niskich stóp procentowych sprzyjały wzrostowi skali działania w niektórych obszarach. Odnotowany w I półroczu br. przyrost sumy bilansowej (o 63,2 mld zł, tj. o 3,9%; skorygowany² o około 86,1 mld zł, tj. o 5,5%) był dwukrotnie wyższy niż w ub.r., przy czym podobnie, jak w latach ubiegłych, decydujący wpływ na przyrost sumy bilansowej w początkowej fazie roku miał jej okresowy wzrost w banku państwowym. Głównymi obszarami przyrostu po stronie aktywów był portfel instrumentów dłużnych oraz kredyty, a po stronie zobowiązań depozyty gospodarstw domowych i sektora budżetowego.

Banki kontynuowały działania zmierzające do wzrostu efektywności działania w drodze optymalizacji zatrudnienia i sieci sprzedaży. W konsekwencji w I półroczu br. odnotowano zmniejszenie zatrudnienia (o 0,5 tys. osób) oraz sieci sprzedaży (o 368 placówek), przy czym spadek zatrudnienia byłby wyższy, gdyby nie silny wzrost zatrudnienia w jednym z oddziałów instytucji kredytowych na skutek zmian organizacyjnych w strukturach grupy macierzystej. Należy liczyć się z tym, że stały rozwój elektronicznych kanałów dostępu, jak też presja na ograniczenie kosztów będą oddziaływały w kierunku ograniczania zatrudnienia i sieci sprzedaży w kolejnych okresach.

Poziom koncentracji nie uległ istotnej zmianie (udział 10-ciu największych banków w aktywach sektora nie zmienił się w stosunku do stanu na koniec ub.r. i wynosił 70,5%, a ich udział w depozytach i kredytach dla sektora niefinansowego uległ marginalnemu obniżeniu do odpowiednio 73,3% oraz 69,6%).

W strukturze własnościowej sektora odnotowano wzrost udziału w aktywach banków kontrolowanych przez inwestorów krajowych (z 41,0% do 42,7%), ale wynikało to głównie z okresowego wzrostu sumy bilansowej banku państwowego.

Umiarkowany wzrost akcji kredytowej

Monitorowanie realizacji zaleceń KNF w obszarze polityki kredytowej

Pożądany rozwój kredytów mieszkaniowych o stałym oprocentowaniu

W I półroczu br. odnotowano ograniczony przyrost akcji kredytowej (wartość kredytów ogółem zwiększyła się o 28,4 mld zł, tj. o 2,5%, a po wyeliminowaniu wpływu zmian kursów walut o około 18,0 mld zł, tj. o 1,6%), co oznacza, że odnotowany przyrost kredytów był o jedną trzecią niższy niż w analogicznym okresie ub.r. Wzrost odnotowano w obszarze kredytów dla sektora niefinansowego, podczas gdy w obszarze kredytów dla sektora finansowego i budżetowego odnotowano zmniejszenie stanu kredytów.

Pomimo pewnego zaostrzenia polityki kredytowej banków w obszarze kredytów mieszkaniowych (wzrost marż, podniesienie wymagań w zakresie minimalnych kosztów utrzymania), odnotowany w I półroczu br. przyrost stanu tych kredytów (o 11,9 mld zł, tj. o 3,1%; skorygowany 6,2 mld zł, tj. 1,6%) okazał się o jedną trzecią wyższy niż w analogicznym okresie ub.r. (również dane AMRON-SARFiN wskazują na wzrost akcji kredytowej w stosunku do analogicznego okresu ub.r.). Stabilnemu rozwojowi akcji kredytowej sprzyja środowisko rekordowo niskich stóp procentowych, poprawa sytuacji na rynku pracy oraz względna stabilizacja cen na rynku nieruchomości. Dodatkowo popyt wzmocniony jest przez rządowy program „Mieszkanie dla Młodych”. Pomimo pewnego osłabienia złotego względem walut głównych, w strukturze walutowej portfela kredytów mieszkaniowych obserwowano dalsze zmniejszenie udziału kredytów walutowych (z 44,4% na koniec ub.r. do 43,2% na koniec czerwca br.), jak też obniżanie stanu zadłużenia w walucie oryginalnej (zadłużenie z tytułu kredytów CHF zmniejszyło się z 34,9 mld CHF na koniec ub.r. do 33,8

² Do ustalenia tempa wzrostu wybranych pozycji bilansu skorygowanego o zmiany kursów walut przyjęto ich poziom z końca czerwca br., przy czym ze względu na ograniczenia systemu sprawozdawczego, prezentowane dane należy traktować jako szacunki.

mld CHF na koniec czerwca br.). Mając na uwadze niewłaściwe praktyki obserwowane w obszarze udzielania kredytów mieszkaniowych, polegające m.in. na akceptowaniu przy wyliczaniu zdolności kredytowej zaniżonych kosztów utrzymania oraz niedoszacowaniu ryzyka stopy procentowej, KNF wydała bankom indywidualne zalecenia, które miały być wprowadzone nie później niż w I połowie br. Bieżący monitoring wskazuje, że banki dokonały oczekiwanej korekty. W kontekście ryzyka stopy procentowej oraz bardzo długiej ekspozycji na ryzyko wynikającej z istoty kredytu mieszkaniowego, pożądany/konieczny jest rozwój kredytów mieszkaniowych o stałym oprocentowaniu (przynajmniej w okresie 10-cio letnim).

Przyrost stanu portfela kredytów konsumpcyjnych (o 5,5 mld zł, tj. 3,9%; skorygowany 5,3 mld zł, tj. 3,8%) był ponad dwukrotnie wyższy niż w analogicznym okresie ub.r. Zwiększenie stanu portfela obserwowano we wszystkich obszarach, przy czym w ujęciu wartościowym w największym stopniu zwiększył się stan kredytów ratalnych (o 4,0 mld zł), a w mniejszym stopniu stan zadłużenia z tytułu pozostałych kredytów (o 1,0 mld zł), kart płatniczych (o 0,3 mld zł) oraz kredytów samochodowych (o 0,1 mld zł). Zwiększeniu akcji kredytowej sprzyjała poprawa sytuacji na rynku pracy, rekordowo niskie stopy procentowe oraz poprawa jakości kredytów, co przekłada się na wzrost popytu na kredyt oraz zwiększenie jego podaży. Dodatkowym czynnikiem, który może mieć korzystny wpływ na rozwój akcji kredytowej w tym obszarze jest uruchomiony w br. Program „Rodzina 500+”, który może zwiększyć skłonność części gospodarstw domowych do zwiększenia swojego zadłużenia, jak też skłonność banków do rozszerzenia akcji kredytowej. Należy jednak mieć na uwadze, że poprawa sytuacji finansowej gospodarstw domowych, jak też Program „Rodzina 500+” mogą też prowadzić do wzrostu realizacji potrzeb konsumpcyjnych przez gospodarstwa domowe w oparciu o środki własne, zwłaszcza w przypadku zaspokajania potrzeb konsumpcyjnych o niższej wartości i tym samym oddziaływać w kierunku ograniczenia popytu na kredyt.

Portfel pozostałych kredytów dla gospodarstw domowych (głównie operacyjnych i inwestycyjnych dla drobnych przedsiębiorców) wykazuje stały wzrost, choć odnotowany w I półroczu br. przyrost akcji kredytowej (o 2,9 mld zł, tj. 2,7%; skorygowany 2,7 mld zł, tj. 2,5%) był o blisko połowę niższy niż w analogicznym okresie ub.r., wyraźnemu obniżeniu uległo też roczne tempo wzrostu tych kredytów.

W I półroczu br. obserwowano utrzymanie się ożywienia w obszarze kredytów dla przedsiębiorstw, choć odnotowany przyrost stanu kredytów (12,7 mld zł, tj. o 3,9%; skorygowany 9,5 mld zł, tj. o 2,9%) był o ponad jedną trzecią niższy niż w analogicznym okresie ub.r. Przyrost kredytów dokonał się zarówno w obszarze kredytów dla dużych przedsiębiorstw, jak i kredytów dla MSP, przy czym z punktu widzenia celu udzielenia kredytu wzrost akcji kredytowej obserwowano głównie w obszarze kredytów na działalność bieżącą oraz inwestycyjną. W kontekście analizy dynamiki wzrostu kredytów dla przedsiębiorstw należy mieć na uwadze systematyczny spadek zainteresowania przedsiębiorstw kredytem (pomimo wysokiej dostępności i historycznie najniższej ceny), co wynika z ogólnie dobrej sytuacji finansowej, jak też rozwoju alternatywnych form finansowania działalności.

Jakość portfela kredytowego pozostaje stabilna

Jakość portfela kredytowego pozostaje względnie stabilna. Wprawdzie w I półroczu br. odnotowano obniżenie stanu kredytów zagrożonych (-0,1 mld zł, tj. -0,1%), ale był to efekt wyłączenia z bazy danych SK Banku. Gdyby nie to zdarzenie o charakterze czysto statystycznym, odnotowano by wzrost stanu kredytów zagrożonych (o około 1,2 mld zł). Udział kredytów zagrożonych uległ nieznacznemu zmniejszeniu (z 6,6% na koniec ub.r. do 6,4% na koniec czerwca br.), przy czym w związku ze wskazanym wyłączeniem z bazy danych SK Banku, odnotowano znaczące zmniejszenie udziału kredytów zagrożonych w portfelu banków spółdzielczych (z 8,1% na koniec ub.r. do 6,4% na koniec czerwca br.).

W I półroczu br. odnotowano nieznaczne pogorszenie jakości kredytów mieszkaniowych, przejawiające się umiarkowanym wzrostem stanu kredytów zagrożonych (o 0,5 mld zł, tj. o 4,4%) oraz zwiększeniem ich udziału w portfelu (z 2,8% na koniec ub.r. do 2,9% na koniec czerwca br.). Pewnemu pogorszeniu uległa też spłacalność kredytów, co przejawiało się zwiększeniem stanu kredytów opóźnionych w spłacie powyżej 30 dni

(o 0,3 mld zł), choć ich udział w portfelu pozostał stabilny (2,7%). W kontekście relatywnie wysokiej jakości kredytów mieszkaniowych na tle innych portfeli, UKNF stale podkreśla, że portfel kredytów mieszkaniowych generuje szereg rodzajów potencjalnego ryzyka, które może zmaterializować się w przyszłości. W szczególności trzeba mieć na uwadze dominującą rolę tych kredytów w bilansie sektora bankowego, wysoki udział kredytów walutowych, wysokie LTV części portfela kredytowego, ograniczoną płynność na rynku nieruchomości, niedoskonałe bazy danych o rynku nieruchomości i sytuacji finansowej klientów oraz kwestie społeczne i prawne związane z realizacją zabezpieczeń. Dlatego też banki posiadające istotny portfel kredytów o niekorzystnych parametrach powinny zabezpieczyć związane z nim ryzyko m.in. za pomocą dodatkowego kapitału, który pokryłby koszty materializacji ryzyka w przypadku realizacji niekorzystnych scenariuszy. Jednocześnie w ramach dokonywanych analiz i przeglądów UKNF stale zwraca bankom uwagę na konieczność pełnego wcielenia do praktyki bankowej postanowień Rekomendacji S (w szczególności w zakresie odpowiedniego uwzględniania ryzyka stopy procentowej, minimalnych kosztów utrzymania, długości okresu kredytowania). Mając na uwadze ryzyko związane z portfelem kredytów mieszkaniowych, jak też niezadowalające dostosowanie do postanowień Rekomendacji S, KNF nałożyła w ubiegłym roku na niektóre banki dodatkowy wymóg kapitałowy, jak też wydała bankom szereg zaleceń związanych z ich polityką kredytową, których realizacja podlega stałej weryfikacji.

Jakość kredytów konsumpcyjnych pozostała względnie stabilna. Wprawdzie w I półroczu br. odnotowano wzrost stanu kredytów zagrożonych (o 0,5 mld zł, tj. o 3,1%) oraz kredytów opóźnionych w spłacie powyżej 30 dni (o 0,7 mld zł, tj. o 4,1%), ale z drugiej strony, dzięki wyższej dynamice wzrostu akcji kredytowej, udział kredytów zagrożonych uległ nieznacznemu obniżeniu (z 12,0% na koniec ub.r. do 11,9% na koniec czerwca br.), a udział kredytów opóźnionych w spłacie powyżej 30 dni nie uległ zmianie (12,3%).

Jakość pozostałych kredytów dla gospodarstw domowych pozostała stabilna. przy czym można odnotować marginalny spadek stanu portfela kredytów zagrożonych (o 0,1%), co w połączeniu ze wzrostem stanu kredytów ogółem, spowodowało nieznaczne obniżenie udziału kredytów zagrożonych w portfelu (z 10,7% na koniec ub.r. do 10,4% na koniec czerwca br.).

W I półroczu odnotowano poprawę jakości kredytów dla przedsiębiorstw, wyrażającą się zmniejszeniem stanu kredytów zagrożonych (-1,2 mld zł, tj. -3,5%) oraz ich udziału w portfelu (z 10,3% na koniec ub.r. do 9,6% na koniec czerwca br.), przy czym poprawę jakości obserwowano zarówno w portfelu kredytów dla MSP, jak i dużych przedsiębiorstw. Należy jednak mieć na uwadze, że ten korzystny obraz wynikał ze wskazanego już wyłączenia z bazy danych SK Banku. Gdyby nie to zdarzenie, odnotowano by marginalny wzrost stanu kredytów zagrożonych (o około 0,1 mld zł).

Silny wzrost portfela papierów skarbowych

W I półroczu br. odnotowano znaczny wzrost stanu najpłynniejszych aktywów (o 41,1 mld zł, tj. o 9,2%) oraz wzrost ich udziału w sumie bilansowej (z 27,8% na koniec ub.r. do 29,2% na koniec czerwca br.). Przyrost dotyczył głównie portfela papierów skarbowych (o 57,5 mld zł, tj. o 28,9%) i wystąpił przede wszystkim w podmiotach, które od lutego br. podlegają ustawie podatku od niektórych instytucji finansowych. W związku z tym należy stwierdzić, że banki te dokonały zmian w strukturze swoich bilansów w celu obniżenia kwoty podatku, gdyż zgodnie z ustawą papiery skarbowe pomniejszają podstawę opodatkowania. Dzięki dokonaniu tej operacji banki zmniejszyły podatek o około 0,2 mld zł, w stosunku do sytuacji, gdyby nie dokonały zmian w strukturze aktywów (przy założeniu, że banki utrzymają do końca br. powiększony stan papierów skarbowych).

Umiarkowany wzrost zobowiązań i kapitałów, finansowanie zagraniczne stabilne

Wzrost skali działania sektora bankowego w I półroczu br. znalazł odzwierciedlenie w umiarkowanym wzroście zobowiązań (o 58,3 mld zł, tj. 4,1%; skorygowano o 48,5 mld zł, tj. 3,4%). Poziom kapitałów sektora zwiększył się również w umiarkowanym stopniu (o 4,9 mld zł; tj. 2,8%).

Utrzymuje się wysokie tempo wzrostu depozytów sektora niefinansowego. Odnotowany w I półroczu br. przyrost depozytów (o 30,8 mld zł, tj. o 3,3%; skorygowany o 27,5 mld zł, tj. 2,9%) był o ponad połowę wyższy od odnotowanego w analogicznym okresie ub.r., przy czym przyrost wynikał ze wzrostu stanu depozytów gospodarstw domowych (o 33,4 mld zł, tj. o 5,0%), podczas gdy stan depozytów przedsiębiorstw uległ charakterystycznemu dla pierwszej części roku obniżeniu (-4,2 mld zł, tj. -1,7%). W kontekście możliwości dalszego wzrostu bazy depozytowej, wyzwaniem dla banków pozostaje środowisko niskich stóp procentowych, które wpływa na zmniejszenie skłonności do oszczędzania w bankach oraz prowadzi do poszukiwania alternatywnych form oszczędności i inwestycji, a zarazem powoduje zmniejszenie przyrostu depozytów z tytułu odsetek od już złożonych lokat. Z drugiej strony, niskie stopy procentowe sprzyjają ożywieniu gospodarki, co przekłada się na poprawę sytuacji na rynku pracy (w tym wzrost wynagrodzeń) oraz sytuacji finansowej przedsiębiorstw, a to z kolei przekłada się na zwiększenie oszczędności w bankach. Na podstawie obserwacji ostatnich okresów, wydaje się, że ten drugi aspekt zdaje się (przynajmniej jak dotychczas) przeważać. Dodatkowo należy mieć na uwadze wejście w życie ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (Program „Rodzina 500+”), co powinno prowadzić do wzrostu depozytów części gospodarstw domowych i tym samym mieć pozytywny wpływ na bazę depozytową.

W I półroczu br. odnotowano zmniejszenie stanu depozytów i kredytów sektora finansowego (-6,1 mld zł, tj. -2,4%; skorygowany -10,7 mld zł, tj. -4,1%), ale w długim okresie stan tych środków pozostaje względnie stabilny. Względna stabilizacja tych środków, prowadzi do stopniowego zmniejszenia ich udziału w strukturze zobowiązań, a w konsekwencji i w całej sumie bilansowej (na koniec czerwca br. stanowiły one 17,0% ogółu zobowiązań oraz 15,2% sumy bilansowej).

Podobnie jak w latach ubiegłych na początku roku odnotowano silny wzrost stanu depozytów sektora budżetowego (w skali całego I półrocza ich stan zwiększył się o 32,4 mld zł, tj. o 67,0%), ale napływ tych środków ma charakter okresowy i jest bardzo silnie skoncentrowany, w rezultacie czego rola tych środków w finansowaniu działalności banków pozostaje ograniczona.

W I półroczu br. odnotowano wzrost emisji własnych (o 5,5 mld zł, tj. o 9,5%), przy czym znaczna część tego przyrostu wynikała z emisji listów zastawnych przeprowadzonych przez banki hipoteczne. W okresie tym odnotowano również zwiększenie stanu zobowiązań podporządkowanych (o 2,5 mld zł, tj. o 37,3%) dzięki pozyskaniu nowych zobowiązań przez kilka banków. Jednak z punktu widzenia całego sektora rola tych źródeł finansowania pozostaje niewielka lub marginalna, a ponadto charakteryzują się one silną koncentracją (na poziomie jednostkowych banków źródła te mają jednak istotne znaczenie).

Stan finansowania zagranicznego pozostaje względnie stabilny. Wprawdzie w I półroczu br. odnotowano marginalny wzrost stanu finansowania zagranicznego (o 1,2 mld zł, tj. o 0,5%; skorygowany -4,3 mld zł, tj. -1,8%), ale wynikało z osłabienia złotego względem walut głównych. Względna stabilizacja stanu tych środków powoduje stopniowe zmniejszanie ich udziału w strukturze zobowiązań oraz w sumie bilansowej (na koniec czerwca br. udział ten wynosił odpowiednio 16,1% i 14,4%), co sprzyja zwiększeniu stabilności sektora bankowego.

W otoczeniu banków utrzymuje się szereg źródeł ryzyka

Utrzymujące się ożywienie gospodarki przekłada się na poprawę warunków działania sektora bankowego (choć środowisko niskich stóp procentowych stanowi dla banków wyzwanie). Jednak należy mieć na uwadze, że w otoczeniu zewnętrznym polskiej gospodarki znajduje się szereg czynników ryzyka, które mogą wpływać niekorzystnie na polską gospodarkę, a w konsekwencji i sytuację sektora bankowego. W szczególności należy mieć na uwadze niepewność wynikającą z wyników referendum przeprowadzonego w W. Brytanii w sprawie wyjścia UE, niepewność związaną z dalszymi działaniami głównych banków centralnych, jak też obawy o obniżenie tempa wzrostu największych gospodarek. Realizacja niekorzystnych scenariuszy może wywierać negatywną presję na postawy przedsiębiorstw i konsumentów, co ostatecznie może doprowadzić do obniżenia tempa wzrostu w krajach UE i wywrzeć negatywną presję na polską gospodarkę.

Źródłem niepewności i potencjalnego ryzyka są również zmiany o charakterze regulacyjnym, które mogą oddziaływać zarówno pozytywnie, jak i negatywnie na działalność banków. Wydaje się jednak, że w przypadku większości tych czynników banki mają możliwość adaptacji, w krótkim lub średnim okresie. Głównym ryzykiem pozostaje kwestia ewentualnego ustawowego rozwiązania kwestii walutowych kredytów mieszkaniowych, która w przypadku realizacji skrajnych wariantów mogłaby doprowadzić do destabilizacji sektora bankowego.

UWARUNKOWANIA ZEWNĘTRZNE³

Umiarkowane tempo wzrostu gospodarki

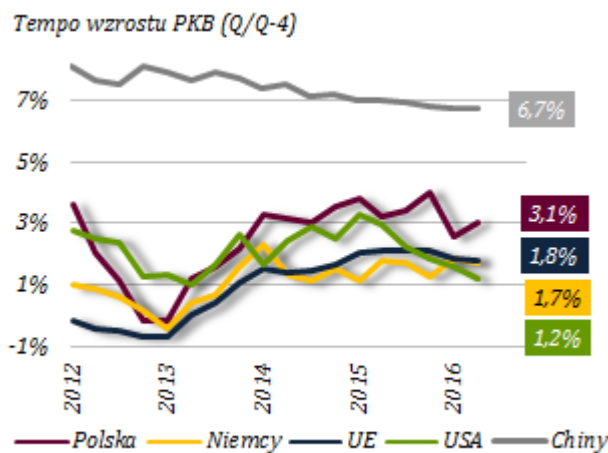
W I półroczu br. utrzymywało się umiarkowane tempo wzrostu gospodarki, choć uległo ono obniżeniu w stosunku do ub.r. (roczne tempo wzrostu PKB w I i II kwartale br. wyniosło odpowiednio 3,0% i 3,1%, a w skali całego półrocza 3,1% wobec 3,4% w analogicznym okresie ub.r.). Głównym czynnikiem obniżenia tempa wzrostu był spadek inwestycji (-3,6%). Z drugiej strony wzrost wspierany był przez rosnącą konsumpcję (3,2%), czemu sprzyjała poprawa sytuacji na rynku pracy oraz poprawa nastrojów konsumentów (dodatkowo w II kwartale br. uruchomiono Program „Rodzina 500+”, co zwiększyło dochody części gospodarstw domowych).

Bieżące prognozy wskazują na utrzymanie się umiarkowanego tempa wzrostu polskiej gospodarki w kolejnych kwartałach, przy czym prognozy wzrostu zostały nieznacznie obniżone w stosunku do poprzednich okresów (według projekcji NBP z lipca br. tempo wzrostu PKB w latach 2016-2018 wyniesie odpowiednio: 3,2%, 3,5% i 3,3%). W ocenie NBP głównym źródłem ryzyka jest ewentualny niekorzystny rozwój sytuacji w otoczeniu polskiej gospodarki (wśród czynników ryzyka wymienia się m.in. niepewność wynikająca z wyników referendum przeprowadzonego w W. Brytanii w sprawie wyjścia UE, obawy o niekorzystny rozwój sytuacji makroekonomicznej w Chinach oraz osłabienie tempa wzrostu w USA).

Poprawa sytuacji finansowej sektora przedsiębiorstw

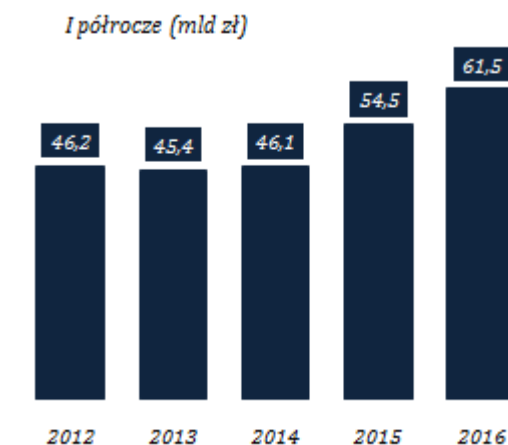
Utrzymujące się ożywienie gospodarki znalazło odzwierciedlenie w umiarkowanym wzroście produkcji przemysłowej (w skali całego I półrocza o 4,4%) i znacznym wzroście sprzedaży detalicznej (5,7%), choć poziom produkcji budowlano-montażowej uległ obniżeniu (-11,9%). Jednocześnie odnotowano poprawę wyników finansowych sektora przedsiębiorstw (zysk netto wrósł o 12,9% do 61,5 mld zł; zysk netto wykazało 75,4% ogółu przedsiębiorstw; wskaźniki płynności I i II stopnia uległy poprawie).

Wykres 1.
Tempo wzrostu PKB (Q/Q-4)

Źródło: OECD

Wykres 2.
Wyniki finansowe sektora przedsiębiorstw

Źródło: GUS

³ Szerzej zob. „Informacja o sytuacji społeczno-gospodarczej kraju”, GUS; „Raport o inflacji”, NBP; „Program konwergencji”, MF; „Raport o stabilności systemu finansowego”, NBP; „Produkt krajowy brutto. Szacunek wstępny”, GUS; „Obroty handlu zagranicznego ogółem i według krajów”, GUS; „Wyniki finansowe przedsiębiorstw niefinansowych”, GUS; „Komunikat z posiedzenia Rady Polityki Pieniężnej”, NBP; „Budownictwo mieszkaniowe”, GUS; „Informacja o cenach mieszkań i sytuacji na rynku nieruchomości mieszkaniowych w Polsce”, NBP; „Monthly Bulletin”, ECB.

Znaczna poprawa sytuacji na rynku pracy

Na rynku pracy obserwowano dalszą poprawę, co przejawiało się we wzroście zatrudnienia (w I połowie br. przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw było o 2,9% wyższe niż w analogicznym okresie ub.r.), spadkiem bezrobocia (w czerwcu br. stopa rejestrowanego bezrobocia wynosiła 8,8%, a wg BAEL 5,9%) oraz wzrostem wynagrodzeń (przeciętne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw w I półroczu br. wyniosło 4 224 zł i było o 4,0% wyższe niż w analogicznym okresie ub.r.) oraz ich siły nabywczej (o 5,1%), czemu sprzyjało utrzymywanie się deflacji.

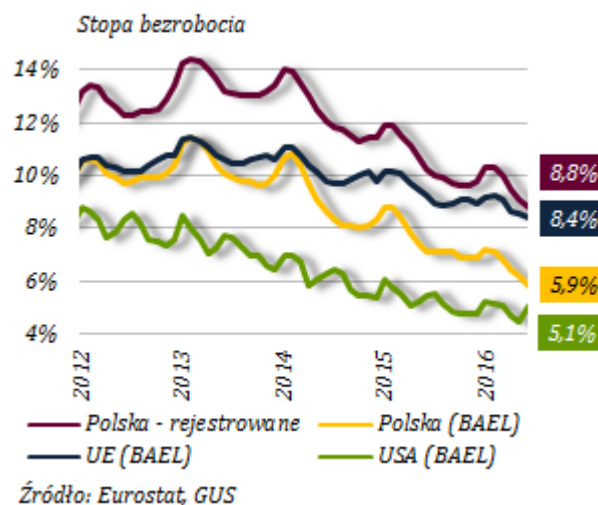
Utrzymywanie się zjawisk deflacyjnych

Pomimo utrzymującego się ożywienia roczna dynamika cen towarów i usług konsumpcyjnych oraz cen produkcji sprzedanej przemysłu pozostaje ujemna (w czerwcu br. CPI wynosił -0,8%, a PPI również -0,8%), co wynika z oddziaływania czynników zewnętrznych w stosunku do polskiej gospodarki.

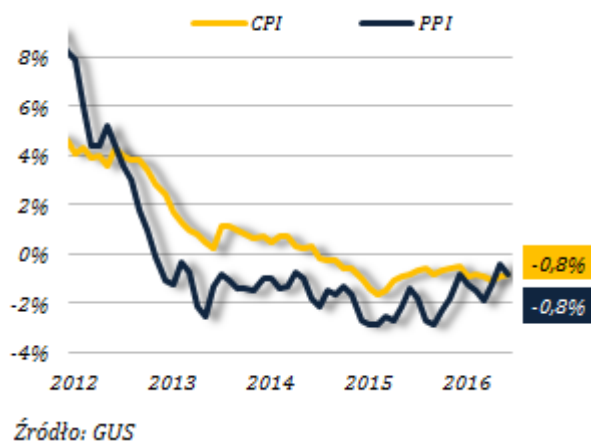
Sytuacja finansów publicznych pozostaje stabilna

Sytuacja finansów publicznych pozostaje stabilna. Utrzymujące się ożywienie gospodarki przełożyło się na stabilizację dochodów budżetu państwa, co pozwoliło trzymać się generalnych założeń ustawy budżetowej (na koniec czerwca br. dochody, wydatki oraz deficyt stanowiły odpowiednio 48,3%; 46,2% oraz 34,1% wielkości zapisanych na cały rok). Warto przy tym odnotować wzrost dochodów budżetowych w stosunku do analogicznego okresu ub.r. (dochody ogółem wzrosły o 10,6%, w tym dochody podatkowe o 7,4%).

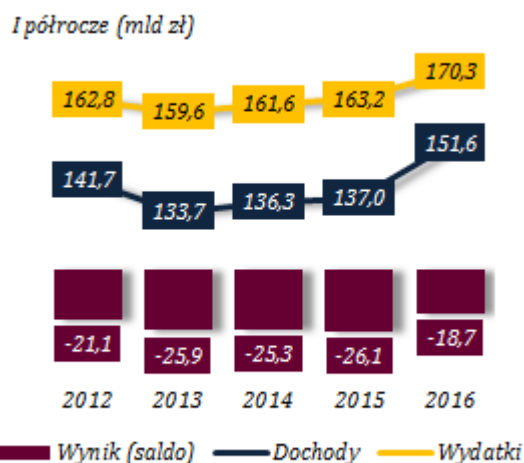
Wykres 3.
Sytuacja na rynku pracy

Wykres 4.
Dynamika cen w gospodarce

Wykres 5.
Sytuacja budżetu państwa

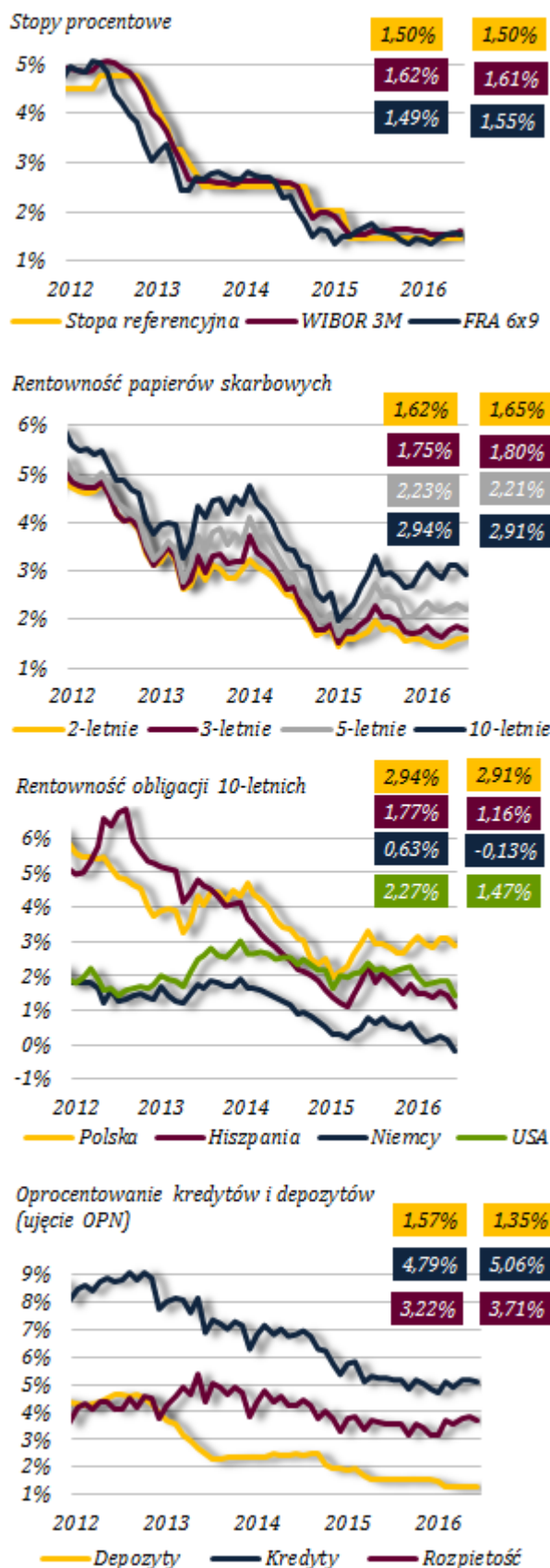
Sytuacja na rynkach finansowych pozostaje względnie stabilna

W I połowie br. sytuacja na globalnych rynkach finansowych pozostawała względnie stabilna. Głównymi czynnikami wpływającymi na postawy inwestorów pozostają dane napływające z głównych gospodarek oraz działania głównych banków centralnych. Jednak należy odnotować gwałtowną reakcję rynków finansowych na wyniki referendum przeprowadzonego w W. Brytanii w sprawie wyjścia UE, która doprowadziła m.in. do bardzo głębokiej przeceny na rynkach akcji (w kolejnych tygodniach rynki zaczęły się odbudowywać). Pomimo to można uznać, że sytuacja pozostaje względnie stabilna (wahania nastrojów inwestorów i wycen aktywów są naturalną cechą rynków).

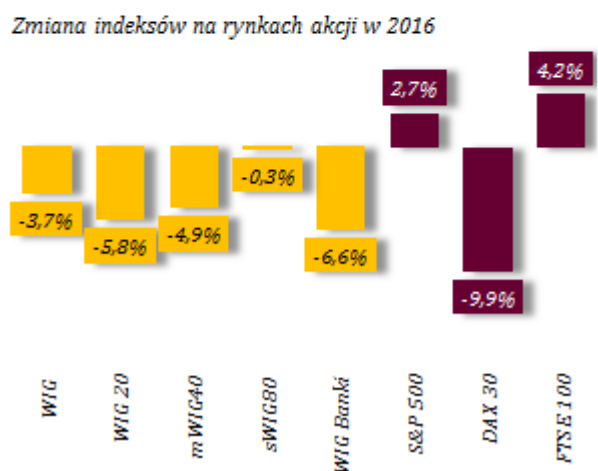
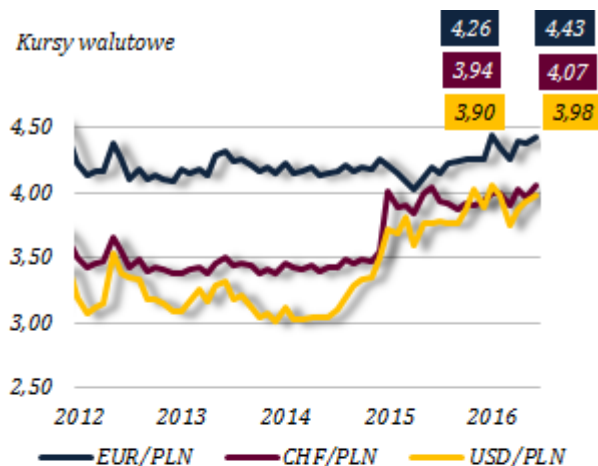
Sytuację na krajowym rynku, która kształtowała się zarówno pod wpływem czynników krajowych, jak i zewnętrznych, można uznać za względnie stabilną, przy czym warto odnotować:

- stabilizację stóp na rynku międzybankowym (średnia stawka WIBOR 3M w czerwcu br. wynosiła 1,6% a zatem podobnie, jak w grudniu ub.r.);
- względną stabilizację rentowności papierów skarbowych (w czerwcu br. średnia rentowność 2-; 3-; 5- i 10-letnich obligacji skarbowych na rynku wtórnym wynosiła 1,7%; 1,9%; 2,4%; 3,1% wobec 1,7%; 1,9%; 2,3%; 3,0% w grudniu ub.r.);
- zmniejszenie oprocentowania depozytów, przy jednoczesnym wzroście oprocentowania kredytów. Przeciętne oprocentowanie nowo zawieranych depozytów (tzw. ujęcie OPN) obniżyło się z 1,6% w grudniu ub.r. do 1,4% w czerwcu br. (depozytów terminowych z 1,7% do 1,5%), przy czym oprocentowanie depozytów gospodarstw domowych zmniejszyło się z 1,8% do 1,5%, a przedsiębiorstw z 1,5% do 1,3%. Z kolei oprocentowanie kredytów ogółem zwiększyło się z 4,8% do 5,1% (konsumpcyjnych z 8,0% do 8,1% - rzeczywista stopa jednak się obniżyła z 15,3% do 14,9%, mieszkaniowych z 4,4% do 4,5% - rzeczywista nie zmieniała się i wynosiła 4,6%, a kredytów dla przedsiębiorstw marginalnie wzrosło do 3,6%).

Wykres 6.
Sytuacja na rynkach finansowych

- na rynku walutowym obserwowano ograniczone osłabienie złotego względem walut głównych (na koniec czerwca br. średni kurs EUR w NBP był o 3,8% wyższy niż na koniec ub.r., CHF o 3,3%, a USD o 2,0%);
- na warszawskiej giełdzie odnotowano spadki głównych indeksów indeksu szerokiego rynku, przy czym w I kwartale br. obserwowano wzrosty indeksów.

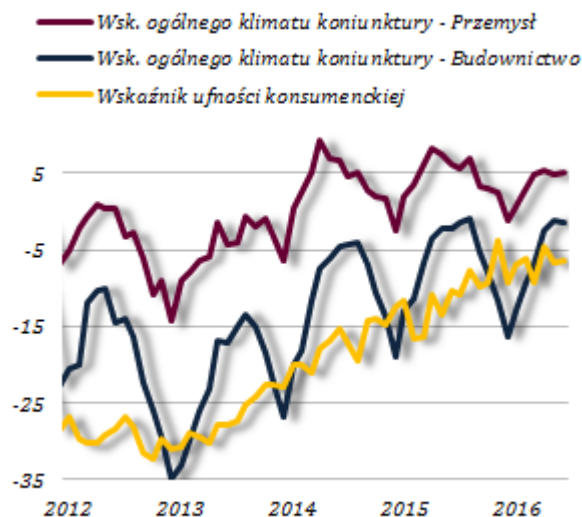

Źródło: Bloomberg, NBP

Poprawa nastrojów przedsiębiorstw i konsumentów

Utrzymujące się ożywienie gospodarki oraz związana z nim stabilna sytuacja finansowa przedsiębiorstw, jak też poprawa sytuacji na rynku pracy przełożyły się na dalszą poprawę nastrojów przedsiębiorstw i konsumentów.

Wykres 7.
Nastroje przedsiębiorstw i konsumentów

Źródło: GUS

Sytuacja na rynku mieszkaniowym pozostaje relatywnie korzystna

Sytuacja na rynku mieszkaniowym pozostaje relatywnie korzystna.

Według danych GUS w I połowie br. odnotowano wzrost liczby mieszkań oddanych do użytkowania (o 15,1% do 73,7 tys.), wzrost liczby mieszkań których budowę rozpoczęto (o 7,5% do 86,3 tys.) oraz liczby pozwoleń wydanych na budowę (o 13,6% do 98,1 tys.). Ponadto szacuje się, że w końcu czerwca br. w budowie znajdowało się więcej mieszkań niż na koniec ub.r. (około 736,1 tys., tj. o 1,7% więcej).

Na rynku pierwotnym utrzymywał się silny popyt skutkujący rekordowo wysokim poziomem sprzedaży mieszkań (według danych REAS⁴ w I połowie br. na rynku pierwotnym na głównych rynkach sprzedano 29,4 tys. mieszkań, tj. o ponad 20% więcej niż w analogicznym okresie ub.r. i blisko dwukrotnie więcej niż w latach 2012-2013).

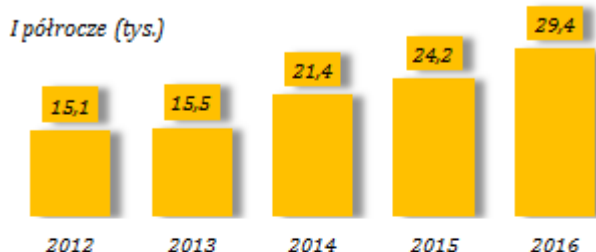
Ceny mieszkań pozostawały w fazie względnej stabilizacji. Według danych NBP w II kwartale

br. średnie ceny transakcyjne na rynku pierwotnym w Warszawie, 6-ciu kolejnych największych miastach (bez Warszawy) oraz 10 pozostałych z analizowanych przez NBP miastach były odpowiednio o: 1,0%; 1,2% i 1,2% wyższe niż w II kwartale ub.r., a na rynku wtórnym odpowiednio o -1,8%; -0,7% i 2,7% niższe/wyższe.

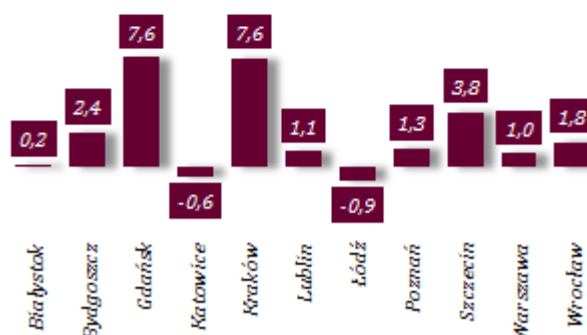
W kontekście sytuacji na rynku mieszkaniowym należy zwrócić uwagę na ryzyko związane z niskimi stopami procentowymi, które w połączeniu z regulacyjnym wydłużeniem okresu możliwego do uwzględniania przy wyliczaniu zdolności kredytowej do 30 lat doprowadziło do silnego wzrostu zdolności kredytowej. W kierunku zwiększenia zdolności kredytowej może też oddziaływać przyjęcie do jej wyliczenia zaniżonych kosztów utrzymania. To z kolei może prowadzić do wzrostu cen nieruchomości nieuzasadnionego wzrostem kosztów budowy, które pozostają stabilne. Dodatkowo niskie stopy procentowe powodują przenoszenie części oszczędności na rynek nieruchomości, co może wywierać dodatkową presję na ceny. W rezultacie może to skutkować faktycznym ograniczeniem dostępności do rynku mieszkaniowego dla przeciętnych gospodarstw domowych (mierzonym poziomem ich dochodów, a nie ich zdolności kredytowej w środowisku rekordowo niskich stóp procentowych), jak też do ich nadmiernego zadłużenia. W konsekwencji może to prowadzić do stopniowej akumulacji nadmiernego ryzyka na poziomie gospodarstw domowych, banków, jak i całej gospodarki.

Wykres 8.
Sytuacja na rynku mieszkaniowym

Sprzedaż mieszkań na rynku pierwotnym w Warszawie, Krakowie, Wrocławiu, Trójmieście, Poznaniu i Łodzi

Zmiana cen transakcyjnych (%) na rynku pierwotnym II kw. 2016 vs. II kw. 2015

Źródło: REAS, NBP

⁴ Szerzej zob. „Rynek mieszkaniowy w Polsce”, REAS.

W otoczeniu zewnętrznym polskiej gospodarki utrzymują się czynniki ryzyka

Utrzymujące się ożywienie gospodarki przekłada się na poprawę warunków działania sektora bankowego. (choć środowisko niskich stóp procentowych stanowi dla banków wyzwanie). Jednak należy mieć na uwadze, że w otoczeniu zewnętrznym polskiej gospodarki znajduje się szereg czynników ryzyka, które mogą wpływać niekorzystnie na polską gospodarkę, a w konsekwencji i sytuację sektora bankowego. W szczególności należy mieć na uwadze niepewność wynikającą z wyników referendum przeprowadzonego w W. Brytanii w sprawie wyjścia UE, niepewność związaną z dalszymi działaniami głównych banków centralnych, jak też obawy o obniżenie tempa wzrostu największych gospodarek i strefy euro. Realizacja niekorzystnych scenariuszy może wywierać negatywną presję na postawy przedsiębiorstw i konsumentów, co ostatecznie może doprowadzić do obniżenia tempa wzrostu w krajach UE i wywrzeć negatywną presję na polską gospodarkę.

Źródłem niepewności i potencjalnego ryzyka są również zmiany charakterze regulacyjnym, które mogą oddziaływać zarówno pozytywnie, jak i negatywnie na działalność banków. Wydaje się jednak, że w przypadku większości tych czynników banki mają możliwość adaptacji, w krótkim lub średnim okresie. Głównym ryzykiem pozostaje kwestia ewentualnego ustawowego rozwiązania kwestii walutowych kredytów mieszkaniowych, która w przypadku realizacji skrajnych wariantów mogłaby doprowadzić do destabilizacji sektora bankowego.

1. POZYCJA KAPITAŁOWA

Wzrost funduszy sektora bankowego

Tabela 1. Fundusze własne i kwota ekspozycji na ryzyko

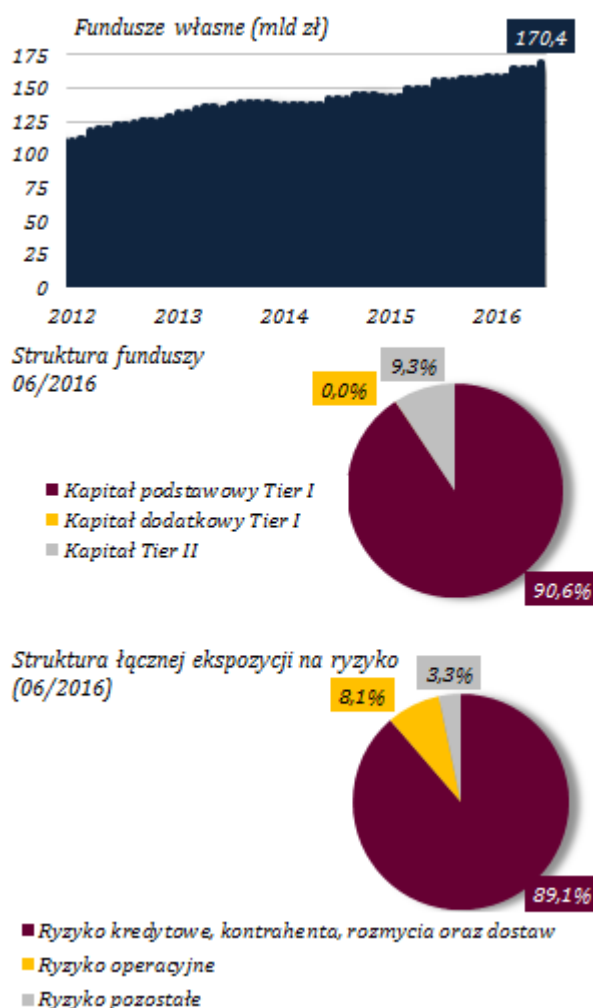
	Wartość (mld zł)				Zmiana w 2016	
	06/15	12/15	03/16	06/16	mld zł	%
Fundusze własne	156,0	159,1	165,2	170,4	11,3	7,1%
- kapitał Tier I	143,4	146,2	151,6	154,5	8,3	5,7%
kapitał podstawowy Tier I	143,3	146,2	151,5	154,5	8,3	5,7%
kapitał dodatkowy Tier I	0,1	0,1	0,1	0,1	0,0	-7,0%
- kapitał Tier II	12,6	12,9	13,6	15,9	3,0	23,4%
Łączna kwota ekspozycja na ryzyko	988,6	975,8	966,8	980,2	4,4	0,5%
- kredytowe, kontrahenta, rozmycia oraz dostaw	875,5	865,8	855,9	869,3	3,5	0,4%
- operacyjne	82,2	80,2	79,5	78,6	-1,5	-1,9%
- pozostałe ⁵	30,9	29,8	31,3	32,3	2,5	8,3%

W I połowie 2016 r. doszło do dalszego wzmocnienia bazy kapitałowej – na koniec czerwca br. fundusze własne sektora bankowego wynosiły 170,4 mld zł i były o 11,3 mld zł, tj. o 7,1% wyższe od funduszy na koniec ub.r. Obserwowany wzrost wynikał głównie z zatrzymania w bankach ponad połowy zysków wypracowanych w 2015 r. oraz nowych emisji akcji.

Na koniec okresu wszystkie banki komercyjne spełniały wymóg posiadania minimalnego kapitału założycielskiego na poziomie 5 mln EUR. Natomiast w przypadku banków spółdzielczych trzy banki nie spełniały minimalnych wymagań w tym zakresie, które w ich przypadku określone są na poziomie 1 mln EUR.

Łączna kwota ekspozycji na ryzyko uległa ograniczonemu zwiększeniu o 4,4 mld zł, tj. o 0,5%, głównie za sprawą wzrostu ekspozycji na ryzyko kredytowe.

Wykres 9.
Fundusze własne i struktura ekspozycji na ryzyko

⁵ Kategoria ta obejmuje łączną kwotę ekspozycji na ryzyko z tytułu ryzyka pozycji, ryzyka walutowego i ryzyka cen towarów, stałych kosztów pośrednich, dużych ekspozycji w portfelu handlowym, rozliczenia/dostawy oraz innych ekspozycji na ryzyko.

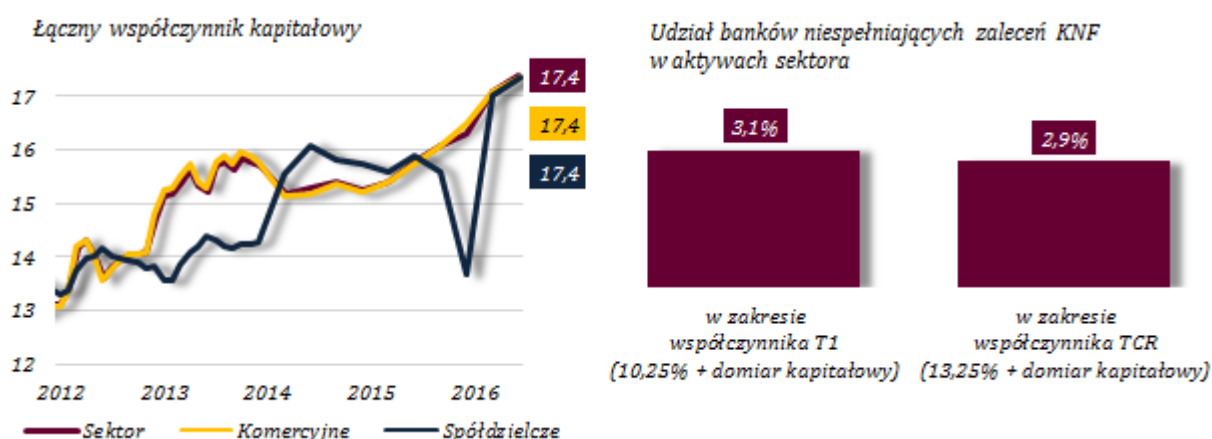
Miary adekwatności kapitałowej na względnie zadowalających poziomach

Tabela 2. Współczynniki kapitałowe

	Wartość współczynnika				Udział w aktywach sektora (%)			
	06/15	12/15	03/16	06/16	06/15	12/15	03/16	06/16
Współczynnik kapitału Tier I (T1)								
Sektor	14,5	15,0	15,7	15,8				
Banki komercyjne	14,5	15,2	15,7	15,7				
Banki spółdzielcze	14,8	12,5	15,9	16,2				
Łączny współczynnik kapitałowy (TCR)								
Sektor	15,8	16,3	17,1	17,4				
Banki komercyjne	15,8	16,5	17,1	17,4				
Banki spółdzielcze	15,9	13,7	17,0	17,4				
Rozkład banków względem wysokości łącznego współczynnika kapitałowego (liczba banków)								
poniżej 8%	1	2	1	1	0,0%	0,1%	0,0%	0,0%
8-12%	25	28	17	13	1,8%	1,8%	1,6%	1,6%
12% i więcej	574	569	580	583	96,0%	96,1%	96,4%	96,5%
Banki niespełniające wymagań CRR lub zaleceń KNF (liczba banków i udział)								
niespełniające wymagań CRR	2	3	1	3	1,1%	1,2%	0,0%	0,3%
niespełniające zaleceń KNF	28	34	42	20	1,9%	10,2%	14,5%	3,2%

Wykres 10.

Adekwatność kapitałowa

Według stanu na koniec czerwca br. sektor bankowy traktowany jak jeden bank spełniał minimalne wymagania regulacyjne określone w tzw. pakiecie CRD IV/CRR⁶ - współczynnik kapitału podstawowego Tier I wynosił 15,8%, współczynnik kapitału Tier I również 15,8%, a łączny współczynnik kapitałowy sektora wynosił 17,4%.

Obserwowany w br. znaczny wzrost współczynników kapitałowych z jednej strony wynikał ze wzrostu funduszy własnych, a z drugiej z wyłączenia ze sprawozdawczości SK Banku, którego upadłość w końcu ub.r. spowodowała silne pogorszenie miar adekwatności w sektorze banków spółdzielczych.

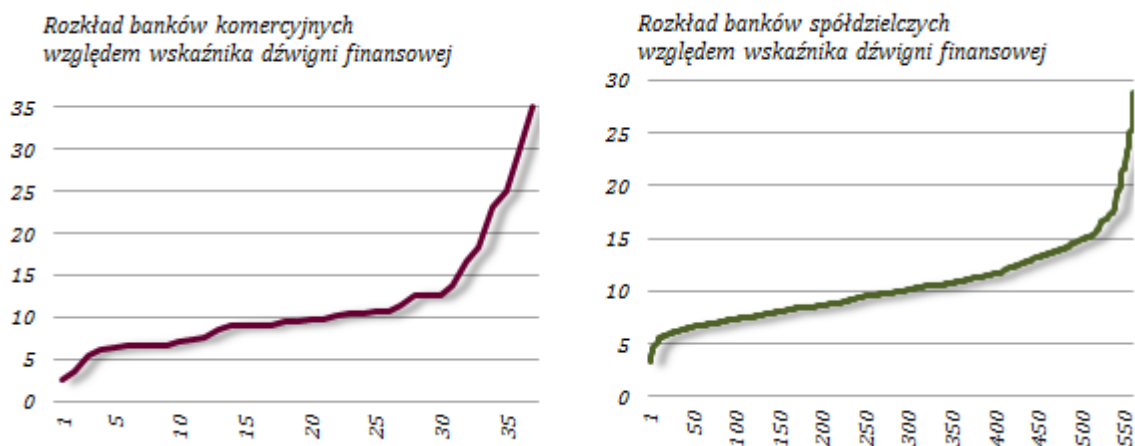
Na koniec czerwca br. trzy banki spółdzielcze nie spełniały minimalnych wymogów regulacyjnych określonych pakiecie CRD IV/CRR (ich udział w aktywach sektora wynosił 0,3%). Jednocześnie dwa banki komercyjne oraz osiemnaście banków spółdzielczych nie spełniało zaleceń KNF w sprawie minimalnych poziomów współczynników kapitałowych (ich udział w aktywach sektora wynosił 0,3%), tj. współczynnika kapitału Tier I oraz łącznego współczynnika kapitałowego na poziomie nie niższym niż odpowiednio 10,25%

⁶ Zgodnie z art. 92 CRR banki zobowiązane są utrzymywać współczynnik kapitału podstawowego Tier I, współczynnik kapitału Tier I oraz łączny współczynnik kapitałowy na poziomie nie niższym niż odpowiednio 4,5%; 6,0% i 8,0% łącznej kwoty ekspozycji na ryzyko.

oraz 13,25% łącznej kwoty ekspozycji na ryzyko powiększonych o tzw. „domiar”. Pomimo, że liczba i udział tych banków w aktywach sektora bankowego uległy istotnemu obniżeniu w stosunku do końca ub.r., to sam fakt występowania tego zjawiska należy uznać za niekorzystny.

Wskaźniki dźwigni finansowej na zadowalających poziomach

Wykres 11.
Wskaźnik dźwigni finansowej

Zgodnie z zaleceniami KNF w sprawie polityki dywidendowej, KNF oczekuje, że wskaźnik dźwigni finansowej w bankach dokonujących wypłaty dywidendy powinien być wyższy od 5%. Na koniec czerwca 2016 r. tylko dwa banki komercyjne oraz osiem banków spółdzielczych nie spełniało oczekiwań nadzoru w tym zakresie.

Rekomendowane utrzymanie mocnej bazy kapitałowej

Pomimo relatywnie zadowalającej sytuacji bieżącej rekomendowane jest utrzymanie mocnej bazy kapitałowej, a w przypadku niektórych banków jej dalsze wzmocnienie, co wynika z poziomu ryzyka już zakumulowanego w bilansach banków, jak też źródeł potencjalnego ryzyka znajdujących się w otoczeniu banków i polskiej gospodarki. Jednocześnie banki posiadające istotne ekspozycje na rynku walutowych kredytów dla gospodarstw domowych zabezpieczonych hipotecznie, muszą liczyć się z aktualizacją zaleceń w sprawie dodatkowego wymogu kapitałowego na pokrycie ryzyka związanego z portfelem tych kredytów.

W kontekście zwiększania bazy kapitałowej, należy mieć na uwadze malejące możliwości tworzenia kapitałów w drodze akumulacji zysków, co wynika z obniżającej się zyskowności sektora bankowego na skutek ograniczenia źródeł dochodów, niskich stóp procentowych, rosnących obciążeń na rzecz BFG, jak też uchwalenia ustawy o podatku od niektórych instytucji finansowych. Malejąca zyskowność sektora może też zmniejszyć skłonność inwestorów do inwestowania w banki, co niektórym podmiotom może ograniczać możliwości pozyskania kapitału na rynku.

2. POZYCJA PŁYNNOSCIOWA

Podstawowe miary płynności pozostają na zadowalających poziomach

Tabela 3. Wybrane miary płynności⁷

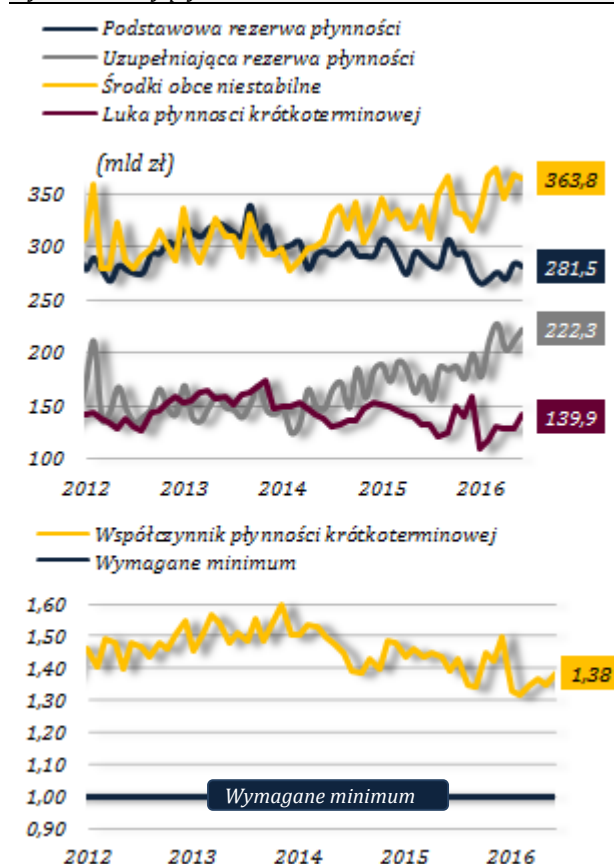
	Wartość (mld zł)				Zmiana w 2016	
	06/15	12/15	03/16	06/16	mld zł	%
Podstawowa rezerwa płynności	289,1	273,9	275,6	281,5	7,6	2,8%
Uzupełniająca rezerwa płynności	178,2	199,4	227,4	222,3	22,9	11,5%
Środki obce niestabilne	336,8	315,6	374,1	363,8	48,2	15,3%
Luka płynności krótkoterminowej	130,5	157,6	128,9	139,9	-17,7	-11,2%
Współczynnik płynności krótkoterminowej	1,39	1,50	1,34	1,38	x	x
Środki obce stabilne	1 069,5	1 117,3	1 127,3	1 160,7	43,4	3,9%
Kredyty dla sektora niefinansowego	902,4	921,9	933,8	954,8	32,8	3,6%
Depozyty sektora niefinansowego	873,2	938,8	938,7	969,6	30,8	3,3%
Nadwyżka/niedobór depozytów	-29,3	16,9	4,9	14,9	x	x
Relacja kredyty/depozyty	103,4%	98,2%	99,5%	98,5%	x	x

Podstawowe miary płynności pozostają względnie stabilne w długim okresie i utrzymują się na zadowalających poziomach.

Na koniec czerwca br. stan podstawowej oraz uzupełniającej rezerwy płynności był wyższy niż na koniec 2015 r., ale z drugiej strony odnotowano również znaczny przyrost stanu środków obcych niestabilnych. W rezultacie nastąpiło zmniejszenie dodatniej luki płynności (do 139,9 mld zł) oraz współczynnika płynności krótkoterminowej (do 1,38), ale nadal pozostaje on na poziomie znacznie przekraczającym wymagane minimum (1,00).

Wykres 12.

Wybrane miary płynności

⁷ Od listopada 2015 r. do oddziałów instytucji kredytowych nie mają zastosowania przepisy uchwały KNF nr 386/2008. W związku z tym, dla celów raportu dokonano korekty danych za okres od grudnia 2013 r. do grudnia 2015 r. usuwając z tego okresu dane dotyczące oddziałów instytucji kredytowych (w zakresie podstawowej i uzupełniającej rezerwy płynności, środków obcych stabilnych i niestabilnych oraz luki i współczynnika płynności krótkoterminowej).

Zadawalające przestrzeganie Uchwały KNF nr 386/2008

Tabela 4. Liczba podmiotów nie spełniających Uchwały KNF nr 386/2008 na koniec okresu

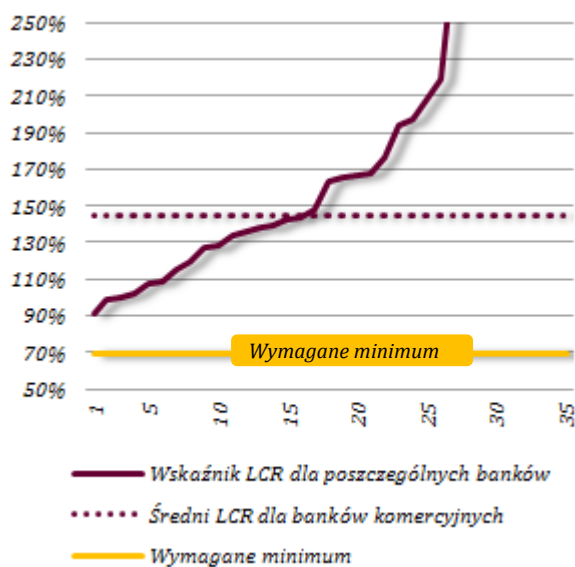
	Liczba podmiotów niespełniających Uchwały KNF 386/2008					Udział w aktywach sektora				
	2012	2013	2014	2015	2016	2012	2013	2014	2015	2016
styczeń	2	1	1	3	3	0,1%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
luty	6	2	3	5	2	0,3%	0,0%	0,0%	0,1%	0,0%
marzec	1	1	2	2	2	0,1%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
kwiecień	2	1	3	3	3	0,2%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
maj	4	2	3	3	3	0,2%	0,0%	0,0%	0,1%	0,0%
czerwiec	1	1	4	2	4	0,0%	0,0%	0,1%	0,0%	0,1%
lipiec	2	1	2	2		0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	
sierpień	1	1	2	2		0,0%	0,0%	0,0%	0,2%	
wrzesień	3	4	3	3		0,0%	0,1%	0,0%	0,2%	
październik	2	1	4	6		0,0%	0,0%	0,0%	0,2%	
listopad	1	3	4	3		0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	
grudzień	5	2	6	2		0,1%	0,0%	0,2%	0,0%	

Przestrzeganie postanowień uchwały KNF nr 386/2008 pozostaje zadawalające. Liczba naruszeń uchwały pozostaje niewielka i dotyczy podmiotów mających marginalne znaczenie w skali systemu.

Zadawalające wypełnianie wymagań w zakresie minimalnych poziomów LCR

Wszystkie banki komercyjne spełniały obowiązującą normę LCR na poziomie 70%, a w przypadku banków spółdzielczych tylko 5 miało problem z jej wypełnieniem. Jednocześnie w przypadku większości podmiotów, wskaźnik LCR przekraczał określony w CRR docelowy minimalny poziom (LCR = 100%, który będzie obowiązywać od 2018 r.).

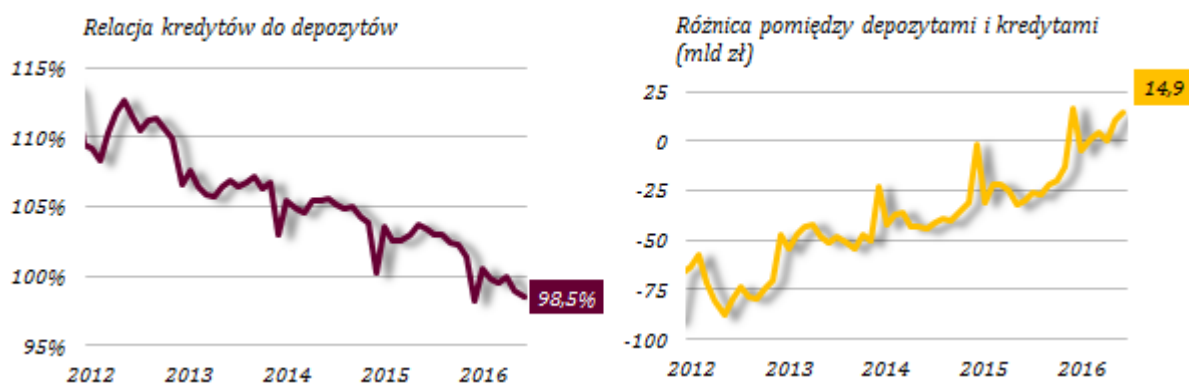
Wykres 13. Rozkład banków komercyjnych względem LCR

Utrzymuje się stan równowagi kredytów i depozytów

Wykres 14.

Relacja kredytów do depozytów sektora niefinansowego

Relacja kredytów dla sektora niefinansowego do depozytów tego sektora, pośrednio określająca skalę zapotrzebowania na środki z rynku finansowego, pozostaje na poziomie równowagi (98,5%).

Zalecane działania zwiększające stabilność źródeł finansowania

Pomimo zadowalającej sytuacji w zakresie bieżącej płynności, stale zalecane są działania zmierzające do wzrostu stabilności źródeł finansowania oraz realizacji strategii, które będą dobrze wkomponowane w uwarunkowania zewnętrzne. W szczególności pożądana jest dalsza dywersyfikacja źródeł finansowania oraz wydłużanie terminów wymagalności zobowiązań.

3. WYNIKI FINANSOWE

Poprawa wyników sektora na skutek sprzedaży udziałów w VISA Europe Limited

Tabela 5. Wybrane elementy rachunku wyników sektora bankowego

	Wartość (mln zł)		Zmiana		Wynik w czterech ostatnich kwartałach			
	06/2015	06/2016	mln zł	%	III/15	IV/15	I/16	II/16
Wynik działalności bankowej	27 898	31 093	3 195	11,5%	13 662	14 399	14 195	16 898
- wynik z tytułu odsetek	17 063	18 549	1 485	8,7%	9 040	9 274	9 192	9 357
- wynik z tytułu opłat i prowizji	6 670	6 266	-404	-6,1%	3 400	3 247	3 127	3 139
- pozostałe pozycje	4 165	6 278	2 113	50,7%	1 222	1 878	1 876	4 402
Koszty działania	13 937	15 772	1 835	13,2%	7 002	9 726	7 738	8 034
Amortyzacja	1 382	1 450	68	5,0%	717	756	724	726
Saldo rezerw i odpisów (ujemne)	3 565	4 244	679	19,1%	1 913	3 992	2 173	2 072
WYNIK FINANSOWY NETTO, w tym:	7 933	8 353	421	5,3%	3 472	-216	3 202	5 151
- banki komercyjne i oddz. inst. kred.	7 569	7 998	429	5,7%	3 394	1 410	3 000	4 998
- banki spółdzielcze	364	355	-9	-2,4%	79	-1 626	202	153

Zrealizowany w I połowie br. wynik finansowy netto sektora bankowego wyniósł 8 353 mln zł i był o 421 mln zł, tj. o 5,3% wyższy od osiągniętego w analogicznym okresie ub.r.

Od lutego br. wyniki banków znajdowały się pod silną presją uchwalenia ustawy o podatku od niektórych instytucji finansowych, co oddziaływało w kierunku ich obniżenia.

Z drugiej strony, w II kwartale br. doszło do rozliczenia sprzedaży udziałów w VISA Europe Limited, co oddziaływało w kierunku poprawy wyników części banków, a ze względu na skalę dochodów wpłynęło również na poprawę wyników całego sektora bankowego. Należy jednak mieć na uwadze, że zdarzenie to ma charakter jednorazowy.

Pomimo wzrostu wyników w skali sektora, ich poprawę odnotowano tylko w 337 podmiotach skupiających 53,1% aktywów sektora, a w pozostałych odnotowano ich pogorszenie. Jednocześnie w 3 bankach komercyjnych, 6 spółdzielczych oraz 9 oddziałach instytucji kredytowych odnotowano stratę w łącznej wysokości 361 mln zł (ich udział w aktywach sektora wyniósł 3,7%).

Wykres 15.
Wynik finansowy netto (kwartalny)

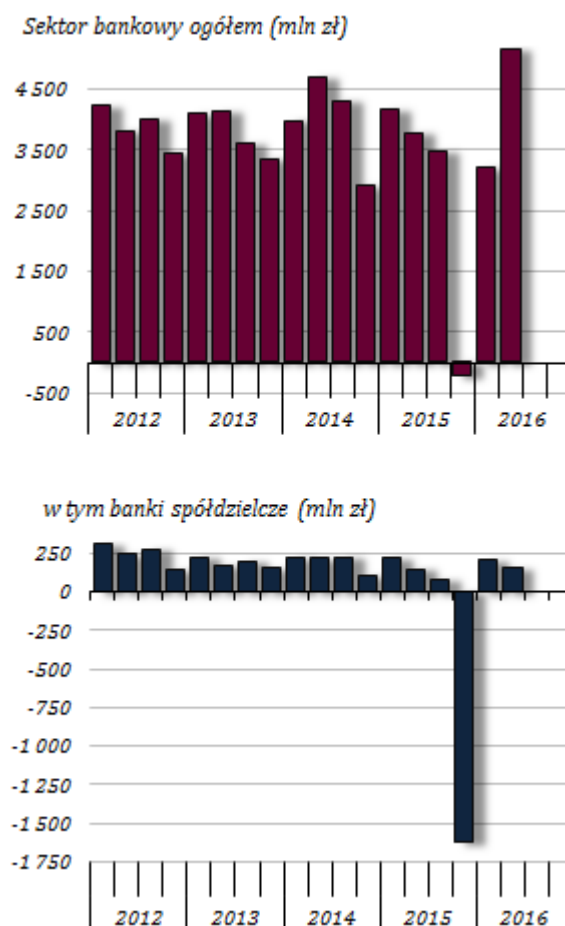

Tabela 6. Czynniki zmiany wyniku finansowego netto sektora bankowego w 2016

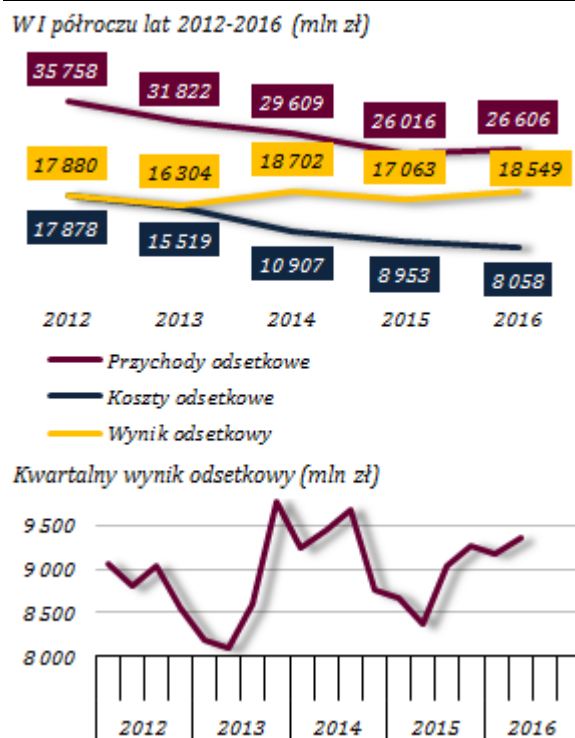
	Wartość (mln zł)		Wpływ na zmianę
	06/2015	06/2016	
1. Wynik działalności bankowej	27 898	31 093	
- wynik z tytułu odsetek	17 063	18 549	1 486
- wynik z tytułu opłat i prowizji	6 670	6 266	-404
- pozostały wynik działalności bankowej	4 165	6 278	2 113
2. Pozostałe przychody/koszty operacyjne (saldo) ⁸	710	1 146	436
3. Koszty działania banku	13 937	15 772	-1 835
4. Amortyzacja	1 382	1 450	-68
5. Saldo odpisów i rezerw (ujemne)	3 565	4 244	-679
6. Wynik z działalności operacyjnej (1+2-3-4-5)	9 724	10 772	
7. Wynik na operacjach nadzwyczajnych i działalności nieoperacyjnej	6	15	8
8. Wynik brutto z działalności kontynuowanej (6+7)	9 731	10 787	
9. Obowiązkowe obciążenia	1 798	2 433	-636
10. Zysk netto z działalności kontynuowanej (8-9)	7 933	8 353	
11. Wynik netto z działalności zaniechanej	0	0	0
12. Wynik finansowy netto (10+11)	7 933	8 353	421

Poprawa wyniku finansowego netto nastąpiła na skutek wzrostu wyniku odsetkowego, pozostałego wyniku działalności bankowej oraz salda pozostałych przychodów i kosztów operacyjnych. W przeciwnym kierunku oddziaływało obniżenie wyniku z tytułu opłat i prowizji, wzrost kosztów działania oraz wzrost ujemnego salda odpisów i rezerw.

Poprawa wyniku odsetkowego

Poprawa wyniku odsetkowego (o 1 485 mln zł; 8,7%) nastąpiła dzięki zwiększeniu przychodów odsetkowych (o 590 mln zł; 2,3%), przy jednoczesnym znacznym obniżeniu kosztów odsetkowych (-895 mln zł; -10,0%). Poprawa wyniku była konsekwencją dostosowania banków do zmiany stóp procentowych NBP dokonanej przez RPP w I kwartale ub.r., jak też zmian w polityce depozytowo-kredytowej dokonanych w związku z uchwaleniem ustawy o podatku od niektórych instytucji finansowych. O ile korekta polityki depozytowo-kredytowej wynikająca ze zmiany parametrów polityki pieniężnej dokonała się w ub.r. o tyle zmiany wynikające ze stopniowego dostosowywania się banków do ustawy o podatku od niektórych instytucji finansowych, obserwowane były w końcu ub.r. oraz w br. W szczególności w br. odnotowano obniżenie oprocentowania depozytów gospodarstw domowych i przedsiębiorstw, jak też wzrost oprocentowania części kredytów wynikający ze wzrostu marż banków.

Wykres 16.
Przychody, koszty i wynik odsetkowy

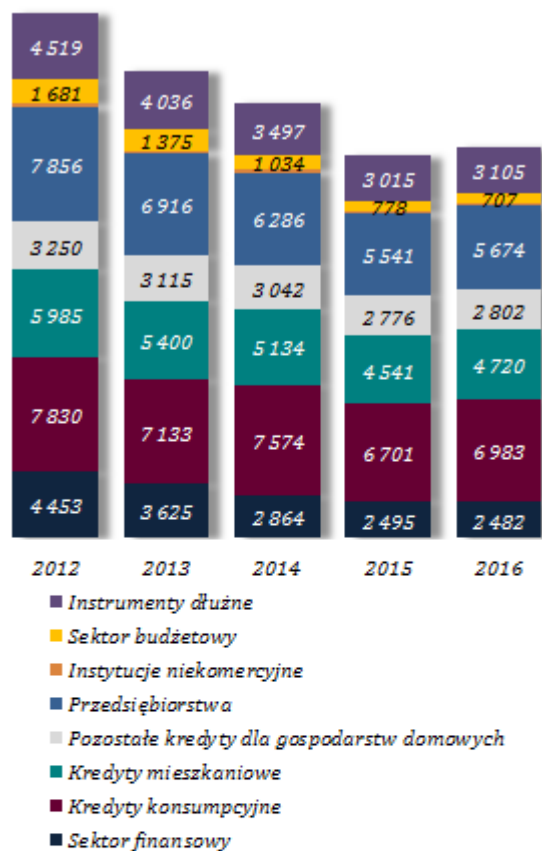
⁸ Uwzględnia się tu również wynik z tytułu korekt wartości godziwej w rachunkowości zabezpieczeń i wynik z tytułu zaprzestania ujmowania składników aktywów innych niż przeznaczone do sprzedaży.

Wykres 17.
Struktura przychodów i kosztów odsetkowych

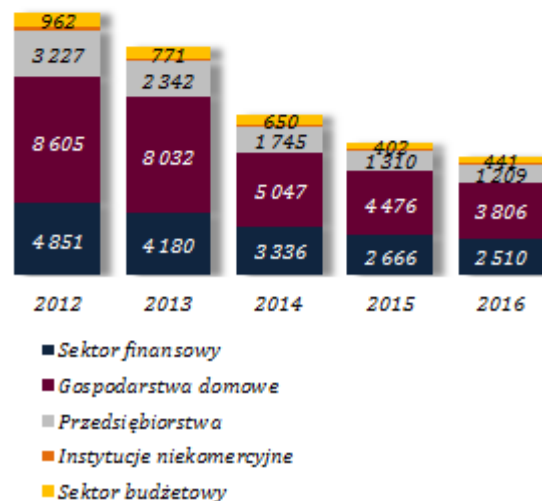
Zmniejszenie przychodów odsetkowych dotyczyło większości pozycji, przy czym w ujęciu wartościowym w największym stopniu wzrosły przychody z tytułu kredytów konsumpcyjnych (o 281 mln zł; 4,2%), kredytów mieszkaniowych (o 179 mln zł; 3,9%) oraz kredytów dla przedsiębiorstw (o 133 mln zł; 2,4%). W mniejszym stopniu zwiększyły się przychody z tytułu instrumentów dłużnych (o 90 mln zł; 3,0%) oraz pozostałych kredytów dla gospodarstw domowych (o 26 mln zł; 0,9%). Z drugiej strony odnotowano spadek przychodów odsetkowych z tytułu kredytów dla sektora budżetowego (-70 mln zł; -9,1%), instytucji niekomercyjnych (-37 mln zł; -21,7%) oraz należności od sektora finansowego (-12 mln zł; -0,5%).

Zmniejszenie kosztów odsetkowych dotyczyło przede wszystkim odsetek płaconych z tytułu zgromadzonych depozytów gospodarstw domowych (-670 mln zł; -15,0%), a w mniejszym stopniu z tytułu zobowiązań wobec sektora finansowego (-156 mln zł; -5,9%) oraz depozytów sektora przedsiębiorstw (-102 mln zł; -7,7%). Z drugiej strony odnotowano wzrost kosztów z tytułu depozytów sektora budżetowego (o 39 mln zł; 9,7%).

Przychody (mln zł)

Koszty (mln zł)

Zmniejszenie wyniku z tytułu opłat i prowizji

Obniżenie wyniku z tytułu opłat i prowizji (-404 mln zł; -6,1%) wynikało ze zmniejszenia w części banków przychodów z tytułu sprzedaży ubezpieczeń, przychodów z tytułu udzielonych kredytów i pożyczek, przychodów z tytułu obsługi rachunków bankowych oraz kart bankowych, jak też zmniejszenia wyniku prowizyjnego z tytułu przychodów z tytułu operacji papierami wartościowymi, obsługi funduszy inwestycyjnych i emerytalnych oraz zarządzania aktywami, etc.

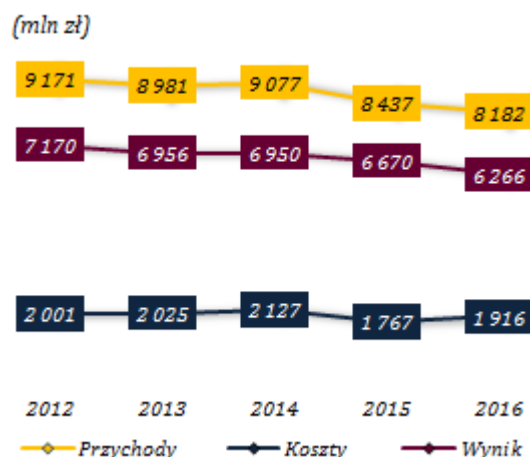
Wzrost wyniku pozostałej działalności bankowej

Wynik na pozostałej działalności bankowej uległ silnemu zwiększeniu (o 2 113 mln zł; 50,7%) głównie na skutek rozliczenia sprzedaży udziałów w VISA Europe Limited (w rezultacie tej transakcji banki odnotowały dodatkowy dochód w łącznej wysokości 2 465 mln zł).

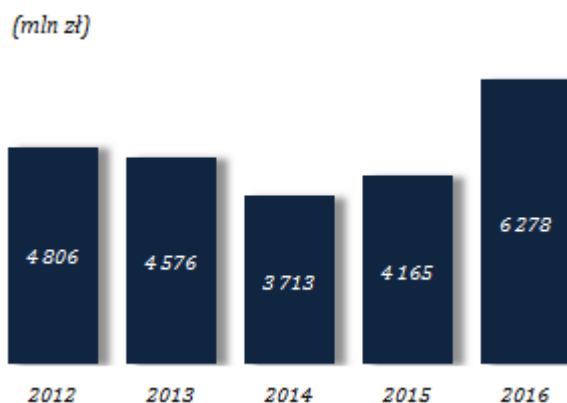
Wzrost wyniku z tytułu pozostałych przychodów i kosztów operacyjnych

Wzrost wyniku z tytułu pozostałych przychodów i kosztów (o 436 mln zł; 61,4%), nastąpił głównie na skutek zdarzeń o charakterze jednorazowym w dwóch bankach, które zwiększyły ich przychody.

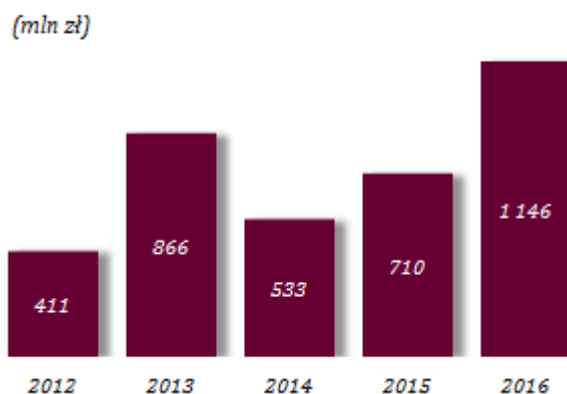
Wykres 18.
Wynik z tytułu opłat i prowizji

Wykres 19.
Wynik z pozostałej działalności bankowej

Wykres 20.
Inne przychody i koszty(saldo)

Silny wzrost kosztów działania

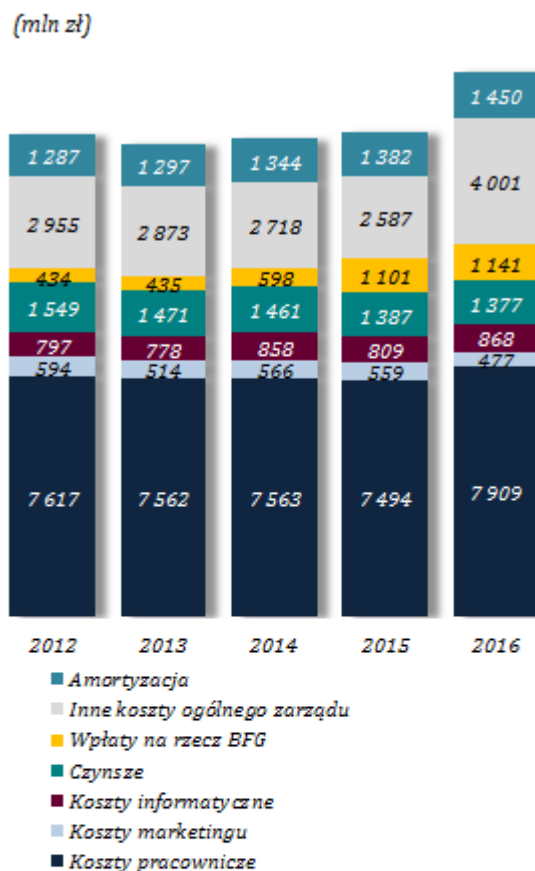
Silny wzrost kosztów działania sektora bankowego (o 1 835 mln zł; 13,2%) wynikał przede wszystkim z uchwalenia ustawy o podatku od niektórych instytucji finansowych w rezultacie czego 18 banków zapłaciło dodatkowy podatek (w łącznej wysokości 1 465 mln zł).

Drugim czynnikiem wpływającym na wzrost kosztów działania był wzrost kosztów pracowniczych (o 414 mln zł; 5,5%), co wynikało m.in. z przejścia przez jeden z oddziałów instytucji kredytowej innej spółki z grupy kapitałowej, co spowodowało wzrost kosztów pracowniczych. Inne pozycje kosztów wzrosły w umiarkowanym stopniu lub też uległy redukcji. W szczególności odnotowano wzrost wydatków na informatykę (o 58 mln zł; 7,2%) oraz wpłat na rzecz BFG (o 40 mln zł; 3,6%). Z drugiej strony odnotowano obniżenie wydatków na marketing (-82 mln zł; -14,7%) oraz opłat z tytułu czynszów (-10 mln zł; -0,7%).

Koszty amortyzacji uległy zwiększeniu (o 68 mln zł; 5,0%).

Pomimo silnego zwiększenia kosztów działania, wzrost wyniku działalności bankowej oraz salda pozostałych przychodów i kosztów operacyjnych spowodował, że udział kosztów w generowanych wynikach pozostał na poziomie z ub. r. (z 53,4% w I półroczu br. wobec 53,5% w I półroczu ub.r.).

Wykres 21.
Koszty działania i amortyzacja

Udział kosztów działania i amortyzacji w wyniku działalności bankowej oraz w pozostałych przychodach i kosztach operacyjnych

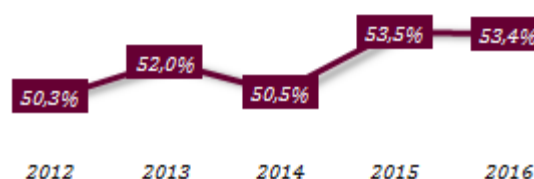

Tabela 7. Saldo odpisów i rezerw

	Wartość (mln zł)		Zmiana		Wynik w czterech ostatnich kwartałach			
	06/2015	06/2016	mln zł	%	III/15	IV/15	I/16	II/16
Saldo odpisów i rezerw , w tym:	-3 565	-4 244	-679	19,1%	-1 913	-3 992	-2 173	-2 072
- banki komercyjne i oddz. inst. kred.	-3 421	-4 061	-640	18,7%	-1 724	-2 300	-2 098	-1 962
- banki spółdzielcze	-145	-184	-39	27,1%	-189	-1 691	-75	-109
1/ Odpisy z tytułu aktywów finansowych	-3 364	-3 432	-69	2,0%	-1 866	-3 315	-1 530	-1 903
Gospodarstwa domowe	-2 239	-2 343	-105	4,7%	-1 251	-1 267	-1 069	-1 274
- kredyty konsumpcyjne	-984	-1 239	-256	26,0%	-559	-641	-589	-651
- kredyty mieszkaniowe	-516	-484	32	-6,2%	-297	-273	-212	-272
- pozostałe kredyty	-739	-620	119	-16,1%	-395	-353	-269	-351
Przedsiębiorstwa	-1 096	-1 036	60	-5,5%	-604	-1 997	-433	-603
Pozostałe podmioty	-29	-53	-24	81,1%	-11	-52	-28	-26
2/ Rezerwy ⁹	-360	-606	-246	68,4%	-49	-638	-280	-326
3/ Odpisy z tytułu aktywów niefinansowych	-18	-303	-285	1617,7%	-27	-270	-310	7
4/ IBNR ¹⁰ /Ryzyko ogólne	176	96	-79	-45,2%	29	232	-53	149

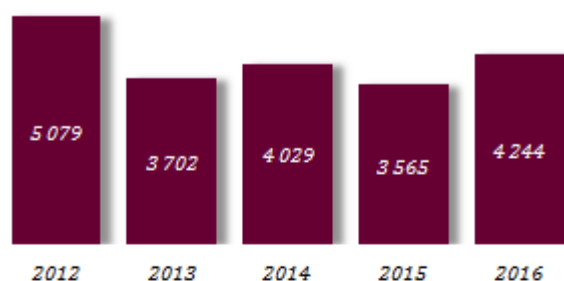
Znaczny wzrost ujemnego salda odpisów i rezerw

W I połowie br. odnotowano wzrost ujemnego salda odpisów i rezerw w stosunku do analogicznego okresu ub.r. (o 679 mln zł; 19,1%). Wynikało to głównie ze znacznego wzrostu odpisów z tytułu aktywów niefinansowych (o 285 mln zł) na skutek dodatkowych korekt wyceny aktywów w jednym z banków, wzrostu rezerw (o 246 mln zł) oraz zwiększenia ujemnego salda z tytułu kredytów konsumpcyjnych (o 256 mln zł). W mniejszym stopniu w kierunku wzrostu ujemnego salda odpisów i rezerw oddziaływało pogorszenie wyniku z tytułu IBNR (o 79 mln zł) oraz wzrost odpisów z tytułu należności od pozostałych podmiotów. Z drugiej strony odnotowano obniżenie ujemnego salda odpisów z tytułu pozostałych kredytów dla gospodarstw domowych (o 119 mln zł), kredytów dla przedsiębiorstw (o 60 mln zł) oraz kredytów mieszkaniowych (o 32 mln zł).

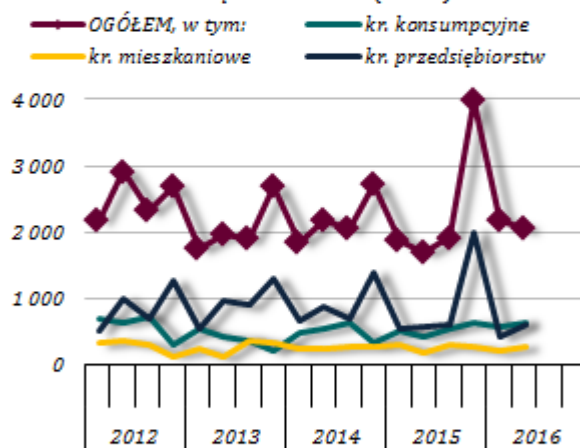
Znaczny wzrost ujemnego salda odpisów i rezerw doprowadził do wzrostu jego udziału w osiągniętych wynikach (z 12,5% w I połowie ub.r. do 13,2% w analogicznym okresie br.).

Wykres 22.
Saldo odpisów i rezerw

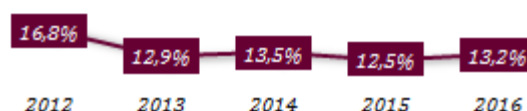
Saldo odpisów i rezerw (mln zł)

Kwartalne saldo odpisów i rezerw (mln zł)

Udział w wyniku działalności bankowej oraz pozostałych przychodach i kosztach

⁹ Zmiana stanu rezerw tworzonych z tytułu: restrukturyzacji, spraw spornych (w tym podatkowych), emerytur i świadczeń pracowniczych (również dla byłych pracowników), zobowiązań pozabilansowych (finansowych i gwarancyjnych), innych umów rodzących obciążenia, pozostałych rezerw.

¹⁰ Poniesione, ale niewykazywane straty (IBNR) (MSR)/Rezerwa na ryzyko ogólne (PSR).

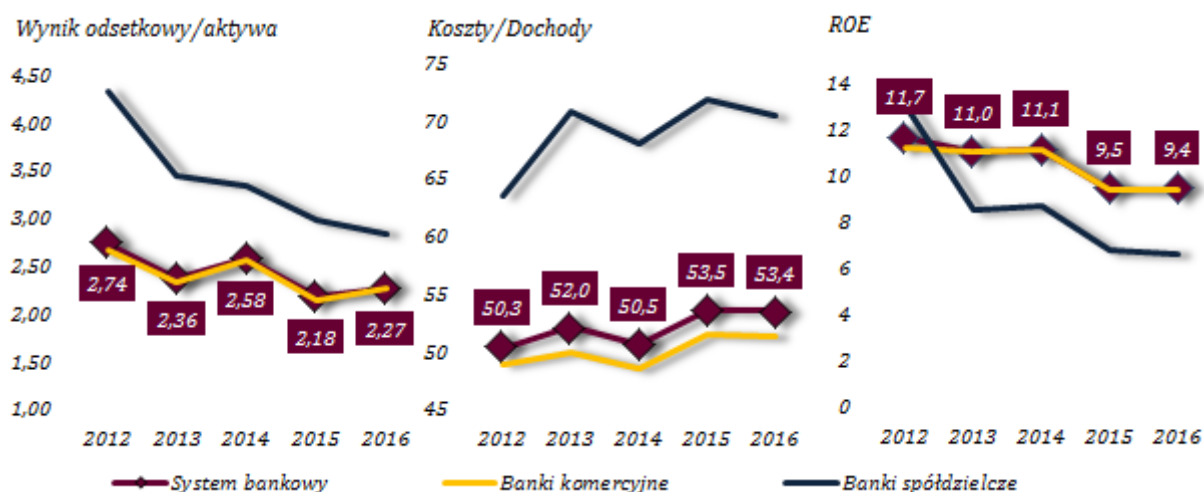
Główne miary efektywności działania na poziomach zbliżonych do ubiegłorocznych

Tabela 8. Wybrane miary efektywności działania

	SEKTOR			Banki komercyjne			Banki spółdzielcze		
	06/14	06/15	06/16	06/14	06/15	06/16	06/14	06/15	06/16
Koszty/dochody (C/I)	50,53	53,55	53,42	48,51	51,58	51,39	67,92	71,81	70,28
Wynik odsetkowy/średnie aktywa (NIM)	2,58	2,18	2,27	2,55	2,14	2,25	3,33	2,96	2,83
Wynik netto / średnie aktywa (ROA)	1,19	1,01	1,02	1,23	1,04	1,05	0,87	0,68	0,63
Wynik netto / średnie fundusze (ROE)	11,13	9,47	9,43	11,14	9,37	9,39	8,65	6,74	6,64

Wykres 23.

Wybrane miary efektywności działania

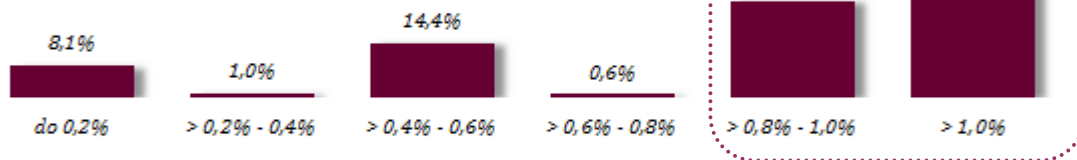
Pomimo obserwowanych zmian podstawowe miary efektywności działania ukształtowały się na poziomach zbliżonych do ub.r. - marża odsetkowa nieznacznie się zwiększyła (z 2,2 w I połowie ub.r. do 2,3 w I połowie br.), wskaźnik kosztów uległ marginalnemu obniżeniu (z 53,5 do 53,4), ROA nie zmienił się (1,0), a ROE marginalnie się obniżył (z 9,5 do 9,4).

Wykres 24.

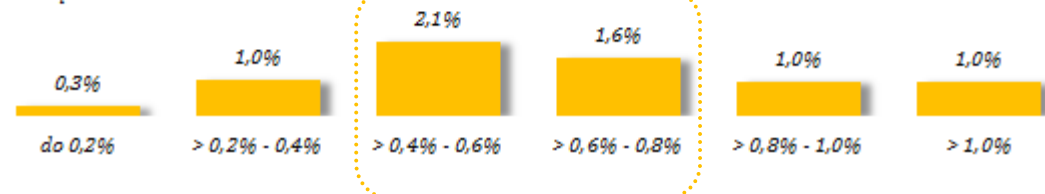
Rozkład banków względem ROA

Udział w aktywach sektora banków o wyróżnionym przedziale ROA według stanu na 06/2016

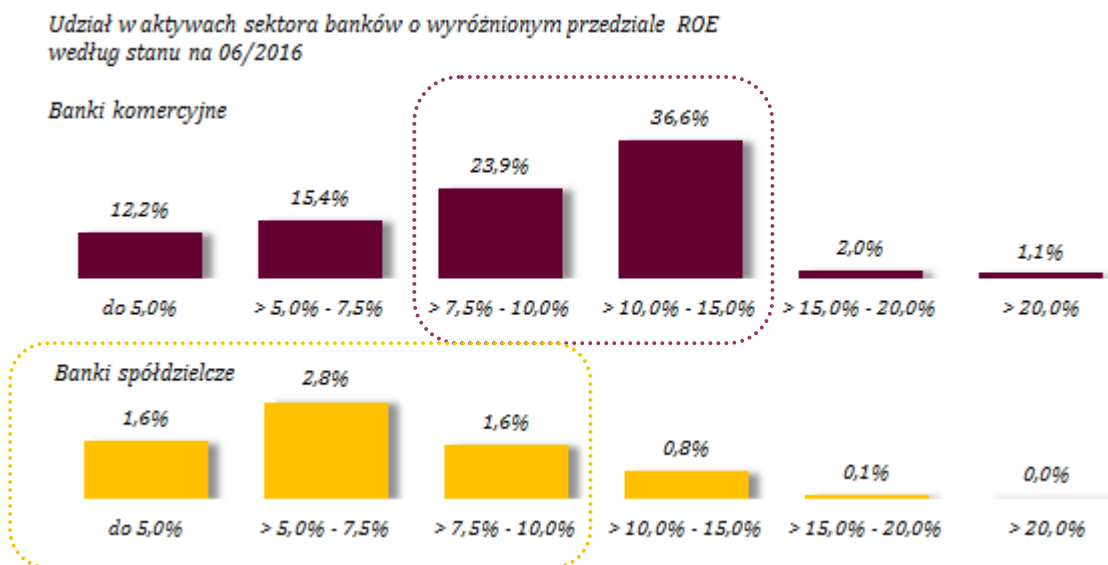
Banki komercyjne

Banki spółdzielcze

Wykres 25.
Rozkład banków względem ROE

W kontekście efektywności działania nadal obserwowane są istotne różnice pomiędzy bankami komercyjnymi i spółdzielczymi. W szczególności te ostatnie, pomimo realizowania wyższej marży odsetkowej charakteryzuje niższa efektywność działania mierzona wskaźnikiem kosztów, ROA i ROE.

W nadchodzących okresach wyniki banków będą pod silną presją czynników regulacyjnych

W kolejnych okresach, kluczowe znaczenie dla wyników banków będzie miał rozwój koniunktury w polskiej gospodarce oraz czynniki o charakterze regulacyjnym.

Do głównych czynników o charakterze regulacyjnym należy zaliczyć uchwalenie ustawy o podatku od niektórych instytucji finansowych, rosnące składki na rzecz BFG, jak też ewentualne zmiany parametrów polityki monetarnej oraz ewentualne ustawowe rozwiązanie kwestii walutowych kredytów mieszkaniowych dla gospodarstw domowych.

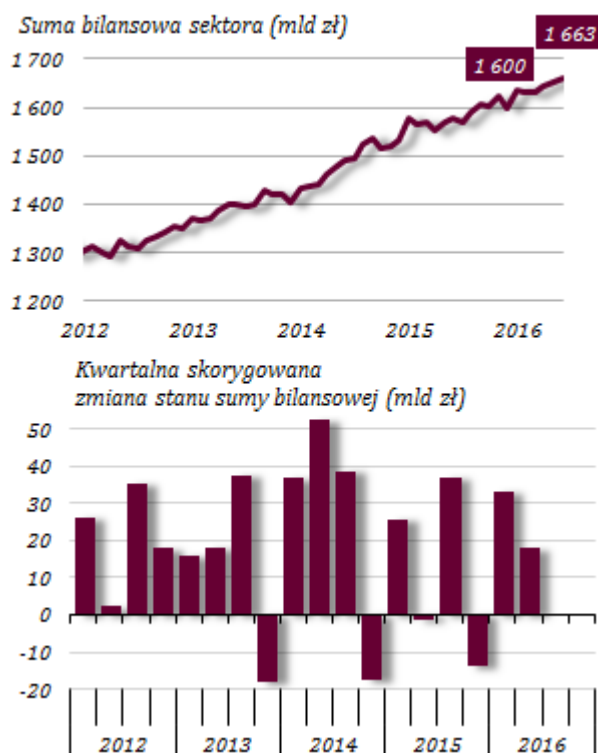
4. GŁÓWNE KIERUNKI ROZWOJU

Umiarkowany wzrost skali działania sektora bankowego

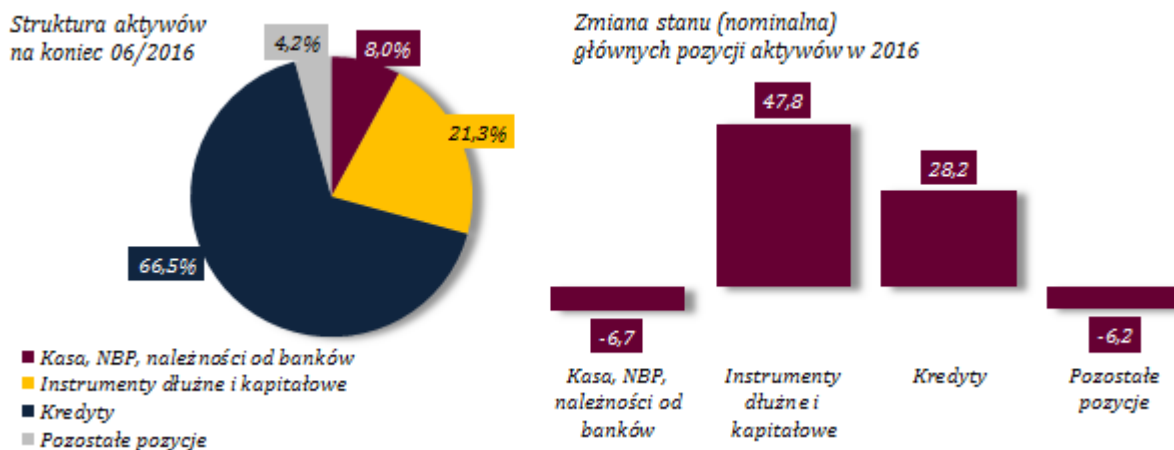
Utrzymujące się ożywienie gospodarcze w połączeniu ze stabilną sytuacją przedsiębiorstw, poprawą sytuacji na rynku pracy, poprawą nastrojów przedsiębiorstw i konsumentów, jak też środowisko rekordowo niskich stóp procentowych sprzyjały umiarkowanemu wzrostowi skali działania sektora bankowego.

Suma bilansowa sektora zwiększyła się z 1 600,0 mld zł na koniec ub.r. do 1 663,2 mld zł na koniec czerwca br., czyli o 63,2 mld zł, tj. o 3,9% (rok/rok o 86,1 mld zł, tj. o 5,5%), a po wyeliminowaniu wpływu zmian kursów walut względem złotego o około 50,7 mld zł, tj. o 3,1% (rok/rok o 73,3 mld zł, tj. o 4,6%). Oznacza to, że przyrost sumy bilansowej był dwukrotnie wyższy niż w ub.r., przy czym podobnie, jak w latach ubiegłych, decydujący wpływ na przyrost sumy bilansowej w początkowej fazie roku miał jej okresowy wzrost w banku państwowym.

Wykres 26.
Suma bilansowej sektora

Wykres 27.
Struktura i zmiana stanu głównych pozycji bilansu w 2016

Głównymi obszarami przyrostu po stronie aktywów był portfel instrumentów dłużnych oraz kredyty, a po stronie zobowiązań depozyty gospodarstw domowych i sektora budżetowego.

Optimalizacja zatrudnienia i sieci sprzedaży

Banki kontynuowały działania zmierzające do wzrostu efektywności działania w drodze optymalizacji zatrudnienia i sieci sprzedaży. Proces ten był wzmocniony przez ostatnie procesy przejęć i fuzji oraz rozwój bankowości elektronicznej. W rezultacie pomimo silnego wzrostu zatrudnienia w jednym z oddziałów instytucji kredytowych (na skutek zmian organizacyjnych w strukturach grupy macierzystej), doszło do zmniejszenia liczby zatrudnionych w sektorze bankowym (o 0,5 tys. osób) oraz sieci sprzedaży (o 368 placówek). Mając na uwadze globalne trendy należy liczyć się z tym, że proces ten będzie kontynuowany.

Koncentracja bez większych zmian

Poziom koncentracji nie uległ istotnej zmianie (udział 10-ciu największych banków w aktywach sektora nie zmienił się w stosunku do stanu na koniec ub.r. i wynosił 70,5%, a ich udział w depozytach i kredytach dla sektora niefinansowego uległ marginalnemu obniżeniu do odpowiednio 73,3% oraz 69,6%).

Wzrost udziału inwestorów krajowych

W strukturze własnościowej sektora odnotowano wzrost udziału w aktywach banków kontrolowanych przez inwestorów krajowych (z 41,0% do 42,7%), ale wynikało to głównie ze wskazanego wyżej okresowego wzrostu sumy bilansowej banku państwowego.

Wykres 28.
Wybrane charakterystyki struktury sektora bankowego

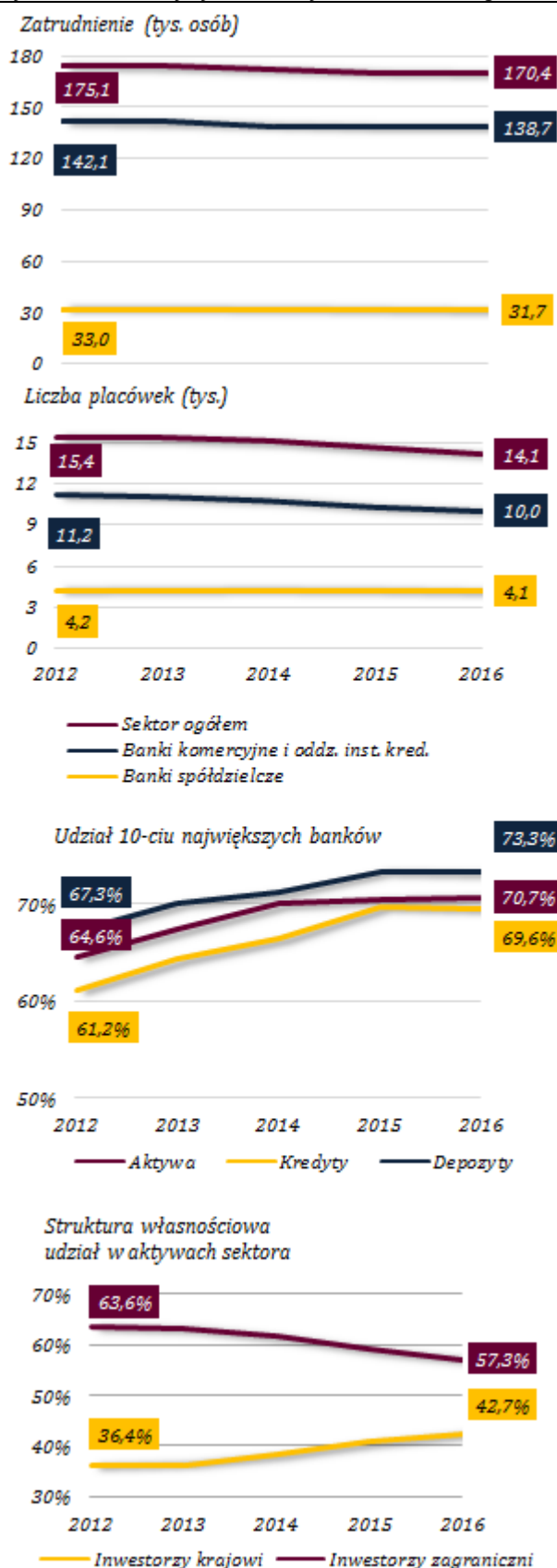

Tabela 9. Portfel kredytowy

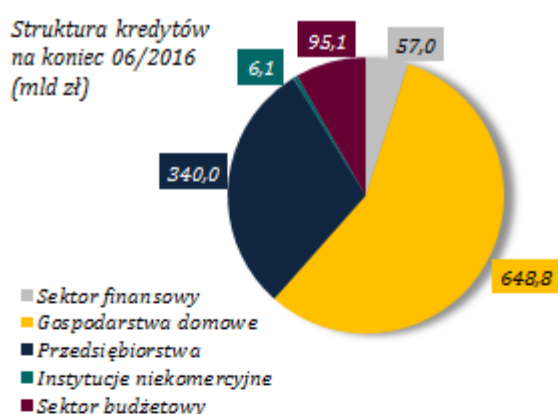
	Wartość bilansowa brutto (mld zł)				Zmiana w 2016			
	06/15	12/15	03/16	06/16	nominalna mld zł	%	skorygowana mld zł	%
Kredyty ogółem	1 090,1	1 118,5	1 121,8	1 147,0	28,4	2,5%	18,0	1,6%
1/ Sektor finansowy	55,7	61,3	54,8	57,0	-4,4	-7,1%	-4,7	-7,6%
2/ Sektor niefinansowy	942,3	961,8	973,3	994,9	33,1	3,4%	23,8	2,4%
- gospodarstwa domowe	620,1	628,5	632,4	648,8	20,2	3,2%	14,2	2,2%
- przedsiębiorstwa	316,5	327,3	334,8	340,0	12,7	3,9%	9,5	2,9%
- instytucje niekomercyjne	5,7	6,0	6,0	6,1	0,1	1,8%	0,1	1,8%
3/ Sektor budżetowy	92,1	95,3	93,7	95,1	-0,3	-0,3%	-1,0	-1,1%
wg waluty								
- złote	784,3	814,1	819,1	833,4	19,3	2,4%	19,3	2,4%
- waluty	305,8	304,4	302,7	313,5	9,1	3,0%	-1,3	-0,4%

Umiarkowany wzrost akcji kredytowej

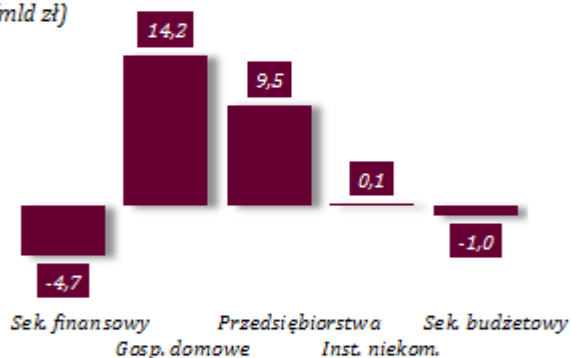
W I półroczu br. odnotowano ograniczony przyrost akcji kredytowej. Wartość kredytów ogółem (według wartości bilansowej brutto) zwiększyła się o 28,4 mld zł, tj. o 2,5% (rok/rok o 5,2%), a po wyeliminowaniu wpływu zmian kursów walut o około 18,0 mld zł, tj. o 1,6% (rok/rok o 4,3%). Oznacza to, że przyrost kredytów był istotnie niższy niż w analogicznym okresie ub.r. (o jedną trzecią).

Głównym obszarem wzrostu były kredyty dla gospodarstw domowych i przedsiębiorstw. Z kolei w obszarze kredytów dla sektora finansowego i budżetowego odnotowano zmniejszenie stanu kredytów.

Wykres 29. Kredyty ogółem

Skorygowana zmiana stanu kredytów w 2016 (mld zł)

Kwartalna skorygowana zmiana stanu kredytów ogółem (mld zł)

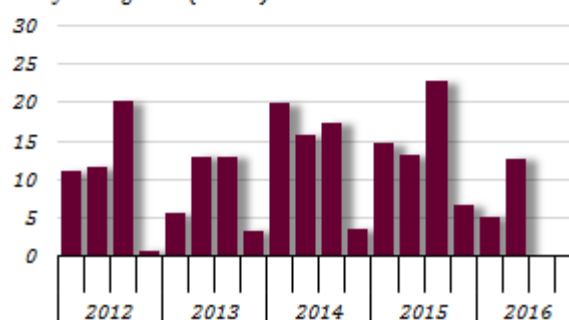

Tabela 10. Kredyty dla gospodarstw domowych

	Wartość bilansowa brutto (mld zł)				Zmiana w 2016			
	06/15	12/15	03/16	06/16	nominalna mld zł	%	skorygowana mld zł	%
Ogółem	620,1	628,5	632,4	648,8	20,2	3,2%	14,2	2,2%
1/ Kredyty mieszkaniowe	378,8	381,3	382,6	393,2	11,9	3,1%	6,2	1,6%
- złotowe	201,0	212,0	217,0	223,3	11,4	5,4%	11,4	5,4%
- walutowe	177,8	169,3	165,6	169,8	0,5	0,3%	-5,1	-2,9%
2/ Konsumpcyjne	134,6	140,2	141,7	145,7	5,5	3,9%	5,3	3,8%
- karty kredytowe	12,7	13,1	12,9	13,4	0,3	2,5%		
- samochodowe	4,0	4,0	4,0	4,1	0,1	3,0%		
- ratalne ¹¹	54,4	57,3	59,8	61,4	4,0	7,0%		
- pozostałe ¹²	63,4	65,8	64,9	66,8	1,0	1,5%		
3/ Pozostałe	106,7	107,0	108,2	109,9	2,9	2,7%	2,7	2,5%
- operacyjne	41,8	42,3	43,4	43,8	1,4	3,4%		
- inwestycyjne	32,9	33,0	33,0	33,7	0,8	2,3%		
- nieruchomości	10,9	11,2	11,0	11,2	0,1	0,5%		
- pozostałe należności	21,1	20,6	20,7	21,2	0,7	3,2%		
wg waluty								
- złote	428,8	446,3	454,3	466,1	19,8	4,4%	19,8	4,4%
- waluty	191,3	182,3	178,1	182,7	0,4	0,2%	-5,6	-3,0%

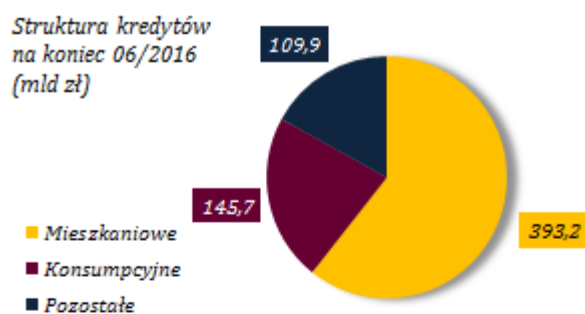
Umiarkowany przyrost kredytów dla gospodarstw domowych

W I półroczu br. wartość portfela kredytów gospodarstw domowych w ujęciu nominalnym zwiększyła się o 20,2 mld zł, tj. o 3,2% (rok/rok o 4,6%), a po wyeliminowaniu wpływu zmian kursów walut o około 14,2 mld zł, tj. o 2,2% (rok/rok o 4,1%). Oznacza to, że przyrost stanu kredytów był wyższy niż w analogicznym okresie ub.r. (o około 20%).

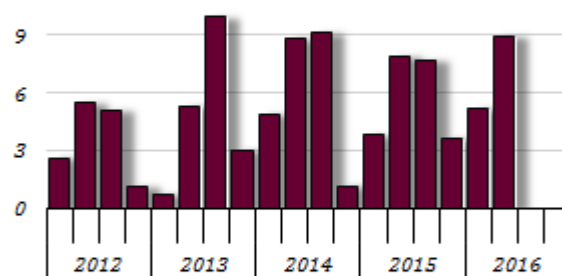
Zwiększenie stanu akcji kredytowej odnotowano we wszystkich obszarach, przy czym w ujęciu wartościowym (uwzględniając zmiany kursów walut) najwyższy przyrost odnotowano w obszarze kredytów mieszkaniowych, a w dalszej kolejności w obszarze kredytów konsumpcyjnych i pozostałych kredytów dla gospodarstw domowych (drobnych przedsiębiorców).

Stabilnemu wzrostowi akcji kredytowej sprzyjała poprawa sytuacji na rynku pracy i związana z tym poprawa nastrojów konsumentów oraz rekordowo niskie stopy procentowe.

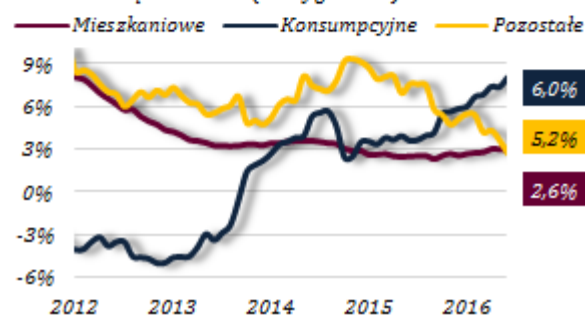
Wykres 30.
Kredyty dla gospodarstw domowych

Kwartałna skorygowana zmiana stanu kredytów gospodarstw domowych (mld zł)

Roczne tempo wzrostu (skorygowane)

¹¹ Kategoria ta obejmuje również kredyty gotówkowe spłacane w ratach.

¹² Kategoria ta obejmuje kredyty w rachunku bieżącym oraz kredyty gotówkowe spłacane jednorazowo.

Stabilny wzrost kredytów mieszkaniowych

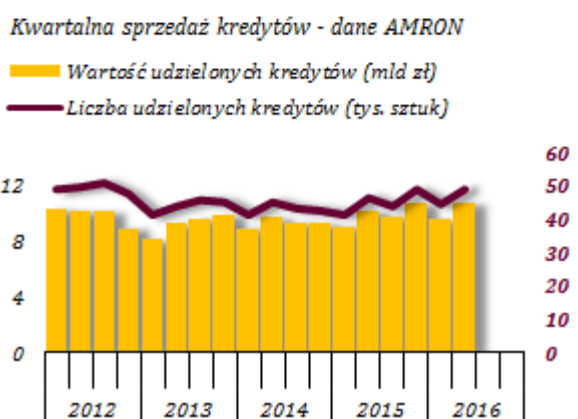
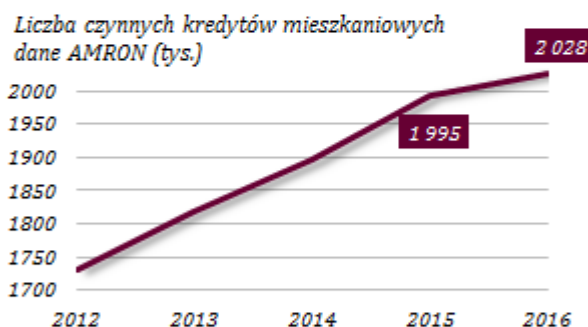
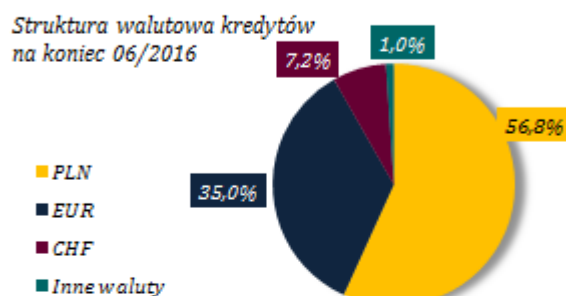
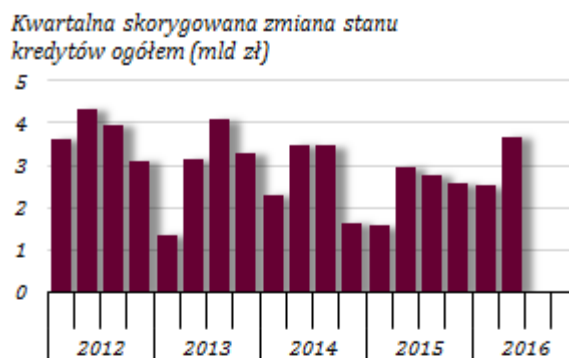
W I półroczu br. wartość portfela kredytów mieszkaniowych zwiększyła się o 11,9 mld zł, tj. o 3,1% (rok/rok o 3,8%), a po wyeliminowaniu wpływu zmian kursów walut o około 6,2 mld zł, tj. o 1,6% (rok/rok o 3,0%). Oznacza to, że pomimo pewnego zaostrzenia polityki kredytowej banków (wzrost marż, podniesienie wymagań w zakresie minimalnych kosztów utrzymania) przyrost stanu akcji kredytowej był wyższy (o około jedną trzecią) niż w analogicznym okresie ub.r..

Według danych AMRON-SARFiN, w I półroczu br. banki udzieliły 93,9 tys. kredytów mieszkaniowych, na łączną kwotę 20,0 mld zł, a liczba czynnych umów kredytowych zwiększyła się o 33,3 tys. do 2 028,0 tys.¹³ Oznacza to, że akcja kredytowa była nieco wyższa od tej jaką banki wygenerowały w analogicznym okresie ub.r. (banki udzieliły wówczas 88,7 tys. kredytów o łącznej wartości 19,0 mld zł).

Relatywnie stabilnemu rozwojowi akcji kredytowej sprzyja środowisko rekordowo niskich stóp procentowych, co z jednej strony przekłada się na silny wzrost zdolności kredytowej, a z drugiej skłania część gospodarstw domowych do inwestycji na rynku nieruchomości, jako alternatywnej formy oszczędzania. Rozwojowi akcji kredytowej sprzyja też względna stabilizacja cen na rynku nieruchomości. Dodatkowo popyt wzmocniony jest przez czynnik o charakterze regulacyjnym, tj. rządowy program „Mieszkanie dla Młodych”.

W kontekście obserwowanego w ostatnich latach obniżenia dynamiki akcji kredytowej należy mieć na uwadze stopniowe nasycenie rynku, pewne zaostrzenie od strony regulacyjnej związane z wprowadzeniem wymogu wkładu własnego, co w pewnym stopniu mogło ograniczyć dostęp do kredytów dla gospodarstw domowych o najsłabszej sytuacji dochodowej, jak też zwiększenie sprzedaży

Wykres 31.
Kredyty mieszkaniowe dla gospodarstw domowych

¹³ Szerzej zob. „Ogólnopolski raport o kredytach mieszkaniowych i cenach transakcyjnych nieruchomości”, AMRON-SARFiN. Interpretując dane AMRON-SARFiN należy mieć na uwadze, że obejmują one również klientów, którzy dokonują zmiany banku finansującego, co prowadzi do zawyżenia faktycznej skali akcji kredytowej, jak też może prowadzić do błędnych wniosków w przypadku istotnych zmian w zakresie liczby i wartości tego typu operacji pomiędzy porównywanymi okresami.

portfela „złych” kredytów. Jednocześnie należy mieć na uwadze, że redukcje stóp procentowych do jakich doszło w ostatnich latach (zarówno krajowych, jak i zagranicznych), powodują że w przypadku systemu równych rat spłaty (dominującego w strukturze udzielonych kredytów), następuje zwiększenie spłaty kapitału, co w konsekwencji oddziałuje w kierunku obniżenia dynamiki akcji kredytowej. Jednocześnie znaczne obniżenie wysokości miesięcznych rat spłaty kredytów złotych może skłaniać część gospodarstw domowych do dokonywania „nadpłat”, co również prowadzi do obniżenia tempa wzrostu akcji kredytowej.

Spadek udziału kredytów walutowych

W strukturze walutowej portfela kredytów mieszkaniowych obserwowano dalsze zmniejszenie udziału kredytów walutowych (z 44,4% na koniec ub.r. do 43,2% na koniec czerwca br.), co wynika z działań nadzoru podjętych w minionych okresach skutkujących marginalizacją sprzedaży kredytów walutowych (w ostatnich kwartałach sprzedaż kredytów walutowych nie przekracza 1-2% ogółu sprzedaży kredytów). Jednocześnie utrzymujące się rekordowo niskie stopy procentowe instrumentów walutowych sprzyjają relatywnie szybkiemu obniżaniu stanu zadłużenia w walucie oryginalnej (zadłużenie z tytułu kredytów CHF zmniejszyło się z 34,9 mld CHF na koniec ub.r. do 33,8 mld CHF na koniec czerwca br.¹⁴).

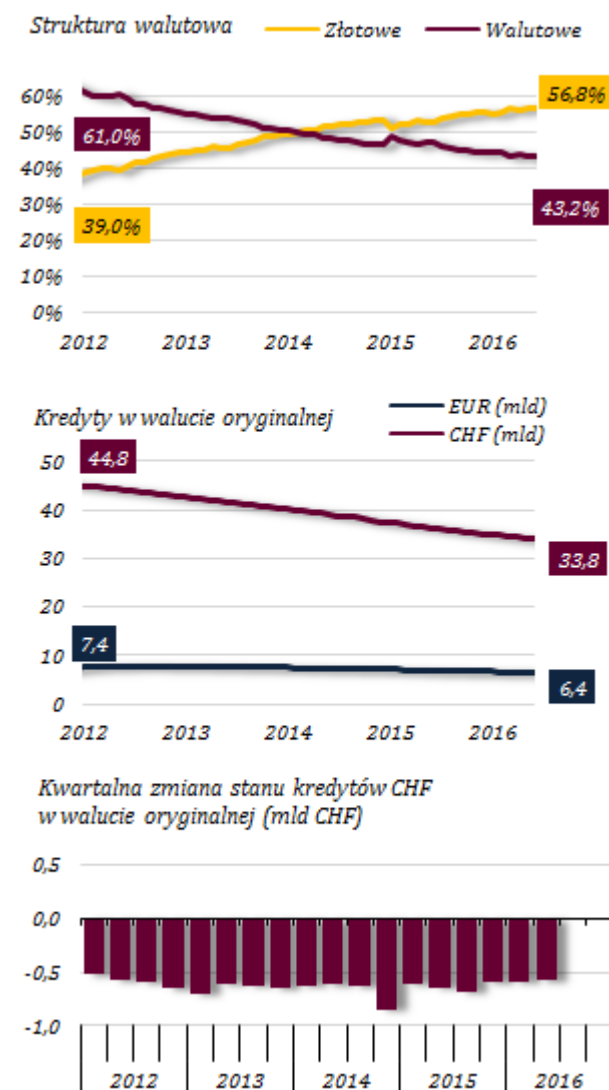
Korzystna korekta polityki kredytowej

Mając na uwadze niewłaściwe praktyki obserwowane w obszarze udzielania kredytów mieszkaniowych, polegające m.in. na akceptowaniu przy wyliczaniu zdolności kredytowej zaniżonych kosztów utrzymania oraz niedoszacowaniu ryzyka stopy procentowej, KNF wydała bankom indywidualne zalecenia, które miały być wprowadzone nie później niż w I połowie br. Bieżący monitoring wskazuje, że banki dokonały oczekiwanej korekty.

Pożądaný/konieczny rozwój kredytów o stałym oprocentowaniu

W kontekście kredytów mieszkaniowych, należy dodać, że kredyty te cechuje bardzo długi okres ekspozycji na ryzyko, w związku z czym pożądaný/konieczny jest rozwój kredytów mieszkaniowych o stałym oprocentowaniu (przynajmniej w okresie 10-cio letnim).

Wykres 32.
Walutowe kredyty mieszkaniowe

¹⁴ W szczytowym momencie w 2009 r. stan zadłużenia w CHF wynosił 48,2 mld CHF.

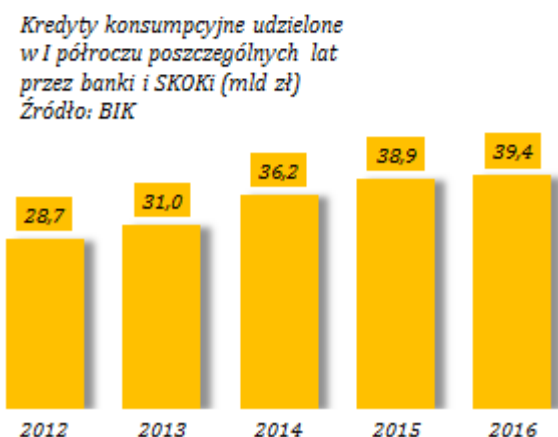
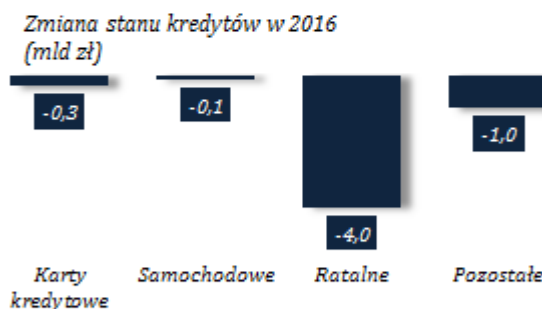
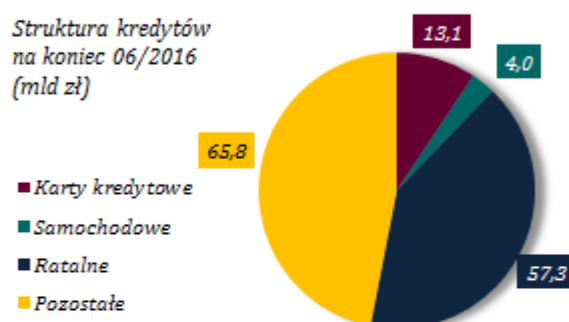
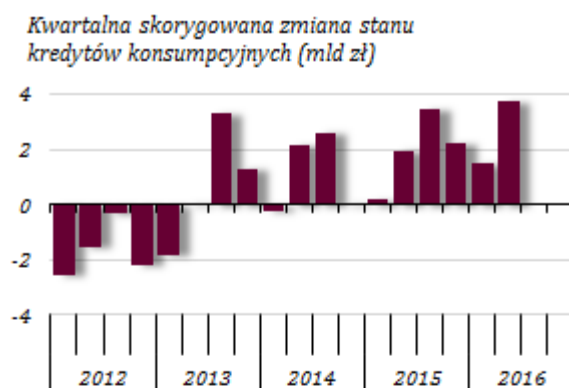
Przyspieszenie tempa wzrostu kredytów konsumpcyjnych

W I półroczu br. stan kredytów konsumpcyjnych zwiększył się o 5,5 mld zł, tj. o 3,9% (rok/rok o 8,3%), a po wyeliminowaniu wpływu zmian kursów walut o około 5,3 mld zł, tj. o 3,8% (rok/rok o 8,2%). Oznacza to, że przyrost akcji kredytowej był ponad dwukrotnie wyższy niż w analogicznym okresie ub.r. (dane BIK wskazują na nieznaczny wzrost wartości udzielonych kredytów przy jednoczesnym nieznacznym zmniejszeniu liczby udzielonych kredytów).

Zwiększenie stanu portfela obserwowano we wszystkich obszarach, przy czym w ujęciu wartościowym w największym stopniu zwiększył się stan kredytów ratalnych (o 4,0 mld zł), a w mniejszym stopniu stan zadłużenia z tytułu pozostałych kredytów (o 1,0 mld zł), kart płatniczych (o 0,3 mld zł) oraz kredytów samochodowych (o 0,1 mld zł).

Zwiększeniu akcji kredytowej sprzyjała nie tylko poprawa sytuacji na rynku pracy, rekordowo niskie stopy procentowe oraz poprawa jakości kredytów, ale również modyfikacja strategii działania części banków w kierunku większego udziału krótkoterminowych kredytów detalicznych. Dodatkowym czynnikiem, który może mieć korzystny wpływ na rozwój akcji kredytowej w tym obszarze jest uruchomiony w br. Program „Rodzina 500+”, który może zwiększyć skłonność części gospodarstw domowych do zwiększenia swojego zadłużenia, jak też skłonność banków do rozszerzenia akcji kredytowej. Należy jednak mieć na uwadze, że poprawa sytuacji finansowej gospodarstw domowych, jak też Program „Rodzina 500+” mogą też prowadzić do wzrostu realizacji potrzeb konsumpcyjnych przez gospodarstwa domowe w oparciu o środki własne, zwłaszcza w przypadku zaspokajania potrzeb konsumpcyjnych o niższej wartości. Wydaje się, że może to po części wyjaśniać raportowany przez BIK spadek akcji kredytowej w obszarze kredytów na kwoty do 50 tys. zł, przy jednoczesnym wzroście kredytów na wyższe kwoty. O ile z punktu widzenia działania banków, czynniki te (tj. poprawa sytuacji finansowej gospodarstw domowych, Program „Rodzina 500+”) mogą powodować pewne ograniczenie popytu na kredyty o niższych kwotach, to z punktu widzenia całej gospodarki zjawisko to wydaje się być korzystne.

Wykres 33.
Kredyty konsumpcyjne

Obniżenie tempa wzrostu pozostałych kredytów dla gospodarstw domowych

Wartość pozostałych kredytów dla gospodarstw domowych (głównie operacyjnych i inwestycyjnych dla drobnych przedsiębiorców) zwiększyła się w I półroczu br. o 2,9 mld zł, tj. o 2,7% (rok/rok o 3,0%), a po wyeliminowaniu wpływu zmian kursów walut o około 2,7 mld zł, tj. 2,5% (rok/rok o 2,8%). Oznacza to, że przyrost akcji kredytowej był znacznie niższy od zrealizowanego w analogicznym okresie ub.r. (o blisko połowę).

Wprawdzie we wszystkich obszarach odnotowano wzrost stanu akcji kredytowej (najwyższy w przypadku kredytów na działalność bieżącą i inwestycyjną), ale z drugiej strony we wszystkich obszarach obserwowano wyraźne zmniejszenie tempa wzrostu. Trudno jest przy tym jednoznacznie wskazać czynniki osłabienia wzrostu. Wydaje się jednak, że można ich szukać m.in. w relatywnie wysokiej bazie (do niedawna kredyty te cechowało wysokie tempo wzrostu), jak też być może bardziej selektywnej podaży kredytu w związku z obserwowanym w minionych okresach wyraźnym wzrostem stanu kredytów zagrożonych w tym obszarze.

Wykres 34.
Pozostałe kredyty dla gospodarstw domowych

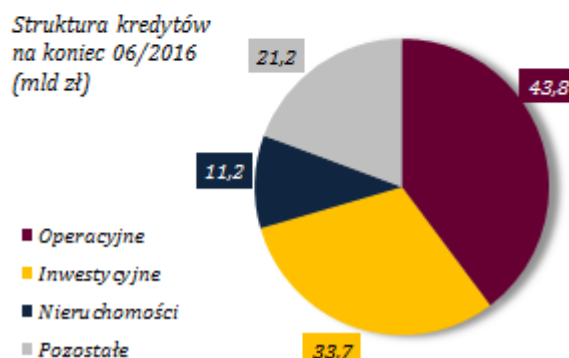
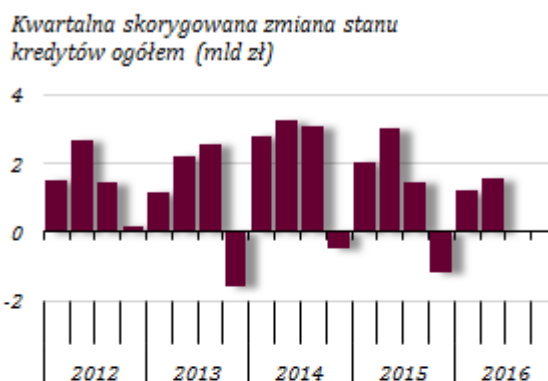

Tabela 11. Kredyty dla przedsiębiorstw

	Wartość bilansowa brutto (mld zł)				Zmiana w 2016			
	06/15	12/15	03/16	06/16	nominalna mld zł	%	skorygowana mld zł	%
Ogółem	316,5	327,3	334,8	340,0	12,7	3,9%	9,5	2,9%
1/ MSP	182,2	185,8	187,6	192,8	7,1	3,8%	5,3	2,8%
- operacyjne	65,7	65,5	67,0	68,2	2,6	4,0%		
- inwestycyjne	55,9	57,7	59,1	60,9	3,1	5,4%		
- nieruchomości	42,9	44,0	42,3	42,4	-1,6	-3,6%		
- pozostałe należności	17,8	18,5	19,2	21,4	2,9	15,6%		
2/ Duże przedsiębiorstwa	134,2	141,5	147,2	147,1	5,6	4,0%	4,1	2,9%
- operacyjne	56,0	56,6	58,9	58,4	1,8	3,2%		
- inwestycyjne	44,3	44,8	46,0	46,2	1,4	3,1%		
- nieruchomości	9,9	13,4	15,4	16,0	2,6	19,2%		
- pozostałe należności	24,1	26,6	26,8	26,5	-0,2	-0,6%		
wg waluty								
- złote	230,2	234,8	240,1	241,4	6,6	2,8%	6,6	2,8%
- waluty	86,3	92,4	94,8	98,6	6,1	6,6%	2,9	3,0%

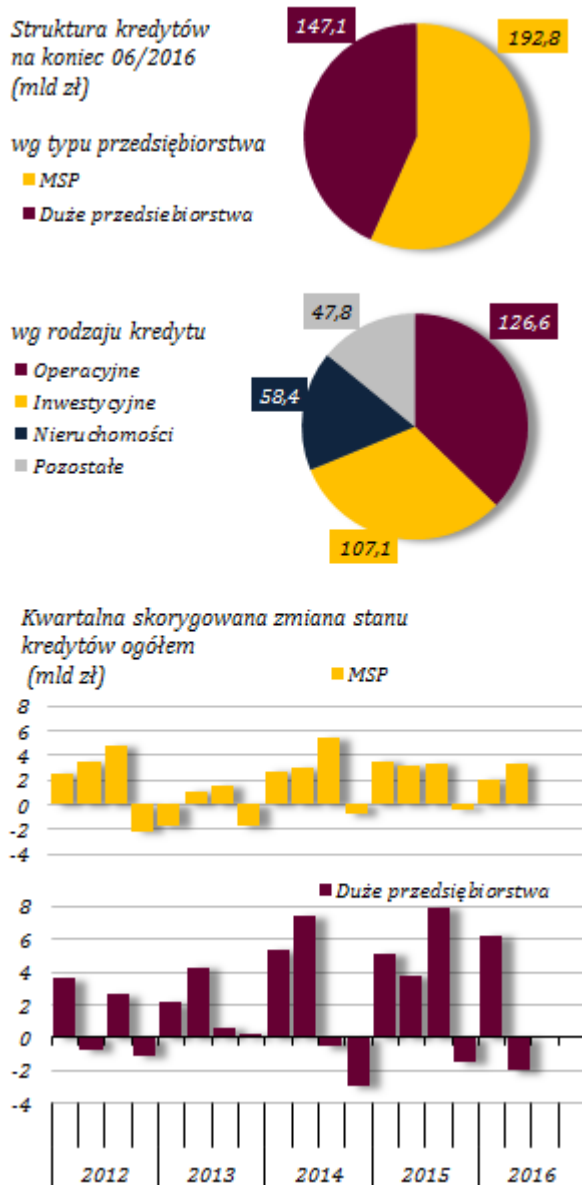
Obniżenie tempa wzrostu kredytów dla przedsiębiorstw

W I półroczu br. w obszarze kredytów dla przedsiębiorstw nadal utrzymywało się ożywienie, ale tempo wzrostu uległo obniżeniu - stan kredytów ogółem zwiększył się o 12,7 mld zł, tj. o 3,9% (rok/rok o 7,4%), a po wyeliminowaniu wpływu zmian kursów walut o około 9,5 mld zł, tj. o 2,9% (rok/rok o 5,8%). Oznacza to, że przyrost akcji kredytowej był istotnie niższy (o ponad jedną trzecią) od odnotowanego w analogicznym okresie ub.r.

Przyrost kredytów dokonał się zarówno w obszarze kredytów dla dużych przedsiębiorstw, jak i kredytów dla MSP, przy czym z punktu widzenia celu udzielenia kredytu wzrost akcji kredytowej obserwowano głównie w obszarze kredytów na działalność bieżącą oraz inwestycyjną.

W kolejnych okresach zachodzi szansa na dalszy wzrost akcji kredytowej, czemu sprzyja m.in. utrzymujące się ożywienie gospodarki, rekordowo niskie stopy procentowe oraz stabilizacja jakości portfela kredytowego. Jednak należy mieć na uwadze szereg źródeł potencjalnych zagrożeń znajdujących się w otoczeniu zewnętrznym banków i przedsiębiorstw. W szczególności chodzi tu o obawy co do trwałości i siły ożywienia w strefie euro, obawy związane z wynikami referendum przeprowadzonego w W. Brytanii w sprawie wyjścia z UE, obawy wynikające z obniżenia tempa wzrostu głównych gospodarek z tzw. rynków wschodzących,

Wykres 35. Kredyty dla przedsiębiorstw

jak też niepewność dotyczącą zmian o charakterze regulacyjnym. W przypadku realizacji niekorzystnych scenariuszy może to mieć negatywny wpływ na gospodarkę krajową oraz zachowanie przedsiębiorstw i konsumentów. Dodatkowo należy mieć na uwadze, że badania NBP wskazują na systematyczny spadek zainteresowania przedsiębiorstw kredytem (pomimo wysokiej dostępności i historycznie najniższej ceny)¹⁵, co po części zapewne wynika z ogólnie dobrej sytuacji finansowej, jak też rozwoju alternatywnych form finansowania działalności.

Tabela 12. Struktura branżowa dużych zaangażowań

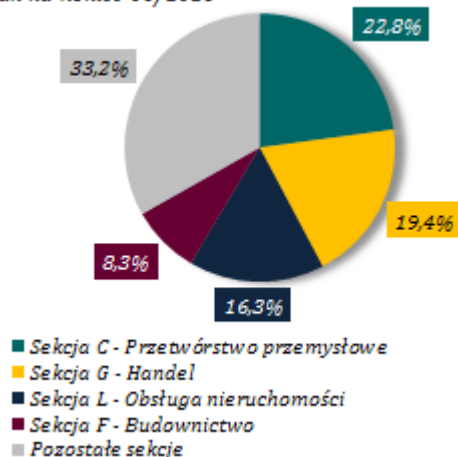
	Wartość (mld zł)				Zmiana w 2016		Struktura
	06/15	12/15	03/16	06/16	mld zł	%	
Przemysł	77,3	80,0	80,8	80,8	0,8	1,0%	22,8%
C 01. Prod. spożywcza, napoje, tytoń	16,9	18,6	17,9	18,1	-0,4	-2,3%	5,1%
C 07. Metalurgia	11,6	11,5	12,1	13,3	1,8	15,2%	3,8%
C 05. Prod. chemiczna oraz farmacja	11,6	11,7	12,0	12,1	0,3	3,0%	3,4%
C 03. Prod. drewna, papieru oraz poligrafia	7,3	7,5	7,8	7,7	0,3	3,5%	2,2%
C 08. Prod. maszyn i urządzeń elektr.	7,2	7,2	7,3	7,6	0,3	4,8%	2,1%
C 10. Prod. inna i naprawy maszyn	5,4	5,3	5,6	6,0	0,8	14,9%	1,7%
C 06. Prod. cementu, gipsu, szkła	4,8	4,7	5,3	5,5	0,8	16,2%	1,6%
C 09. Prod. sprz. transportowego	5,2	5,4	4,8	4,5	-1,0	-17,7%	1,3%
C 04. Rafinerie i koksownictwo	5,6	6,2	6,0	4,0	-2,2	-35,6%	1,1%
C 02. Prod. tekstylna	1,9	1,8	1,9	1,9	0,1	6,1%	0,5%
G. Handel	65,7	67,1	68,7	68,6	1,5	2,2%	19,4%
L. Rynek nieruchomości	54,7	55,8	56,3	57,6	1,8	3,2%	16,3%
Budownictwo	29,0	27,3	28,2	29,3	1,9	7,1%	8,3%
H. Transport	14,4	15,6	16,2	16,0	0,4	2,8%	4,5%
D. Energetyka	12,6	15,2	15,4	15,1	-0,2	-1,0%	4,3%
A. Rolnictwo	13,2	14,2	14,6	14,9	0,6	4,5%	4,2%
J. Telekomunikacja i media	10,9	9,2	12,5	12,4	3,2	35,4%	3,5%
M. Reklama, doradztwo, badania	9,0	10,3	11,0	12,2	1,9	18,2%	3,5%
N. Usługi wynajmu i pośrednictwo	9,0	9,7	10,0	11,5	1,8	18,4%	3,3%
I. Hotelarstwo	10,4	10,6	10,6	11,1	0,5	4,3%	3,1%
B. Górnictwo	8,5	9,5	9,8	9,7	0,3	2,8%	2,8%
Q. Opieka zdrowotna	5,4	5,8	5,8	5,9	0,1	1,4%	1,7%
E. Wodociągi i utilizacja odpadów	4,1	4,2	4,2	4,2	0,0	0,6%	1,2%
R. Kultura i rekreacja	1,8	1,9	2,0	2,0	0,0	0,6%	0,6%
S. Inne	1,3	1,2	1,2	1,2	0,0	-1,3%	0,3%
P. Edukacja	1,2	1,2	1,1	1,0	-0,2	-12,5%	0,3%
Razem	328,5	339,0	348,4	353,5	14,5	4,3%	100,0%

W ujęciu branżowym dominują kredyty udzielone przedsiębiorstwom przetwórstwa przemysłowego, handlu, obsługi rynku nieruchomości i budownictwa, na które przypadało blisko 70% ogólnego zaangażowania (bilansowego) banków.

Wykres 36.

Struktura dużych zaangażowań

Stan na koniec 06/2016

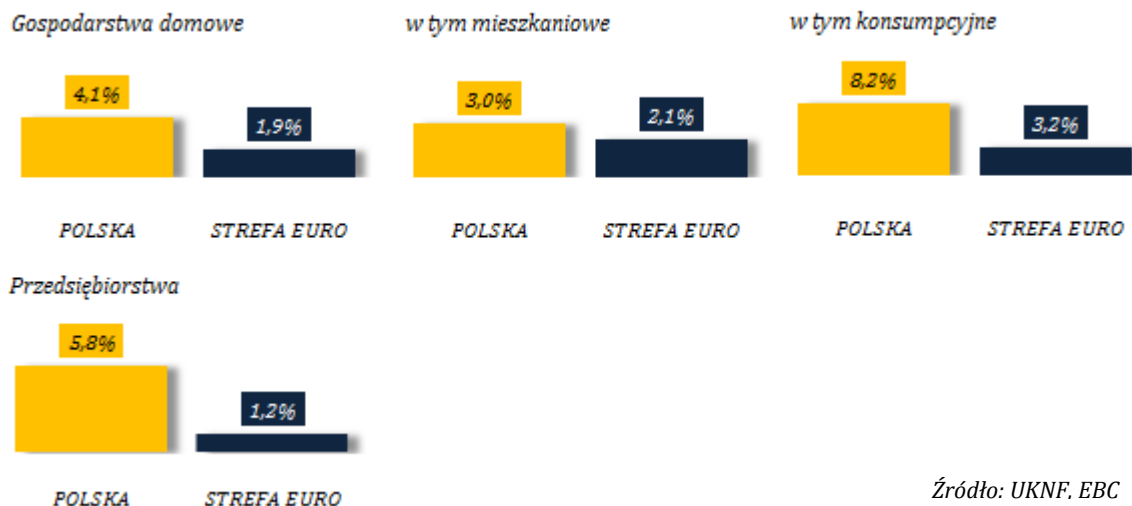

¹⁵ Szerzej zob. „Informacja o kondycji sektora przedsiębiorstw ...”, NBP.

Dynamika akcji kredytowej w Polsce pozostaje wyższa niż w krajach strefy euro

Wykres 37.

Roczne tempo wzrostu kredytów dla sektora niefinansowego wg stanu na 06/2016

Źródło: UKNF, EBC

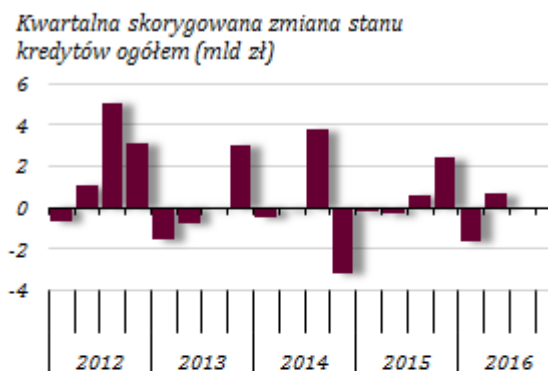
W kontekście umiarkowanej dynamiki kredytów dla sektora niefinansowego, trzeba zauważyć że zjawisko to występuje w większości krajów UE, przy czym na tle innych krajów dynamikę akcji kredytowej w Polsce można uznać za relatywnie wysoką. Trzeba jednak odnotować, że po kilku latach obniżania lub stagnacji akcji kredytowej od 2015 r. w strefie euro obserwowane jest stopniowe ożywienie akcji kredytowej.

Stagnacja kredytów dla sektora budżetowego

W I połowie br. w obszarze kredytów dla sektora budżetowego nadal obserwowana była stagnacja. W ujęciu nominalnym stan tych kredytów uległ obniżeniu o 0,3 mld zł, tj. -0,3%, a w skorygowanym o 1,0 mld zł, tj. -1,1%. Obserwowaną od 2013 r. stagnację w tym obszarze należy wiązać z ograniczeniem przyrostu inwestycji finansowanych ze środków publicznych oraz zwiększeniem dyscypliny budżetowej.

Wykres 38.

Kredyty dla sektora budżetowego

Struktura kredytów na koniec 06/2016 (mld zł)

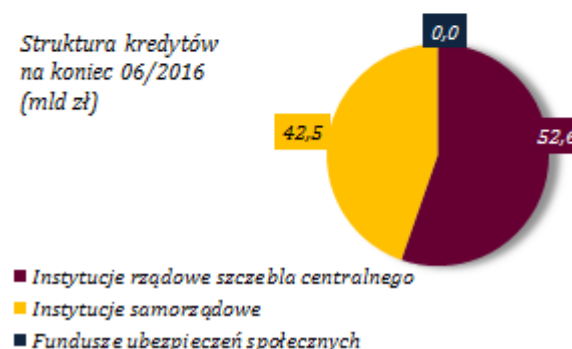

Tabela 13. Wybrane aktywa płynne

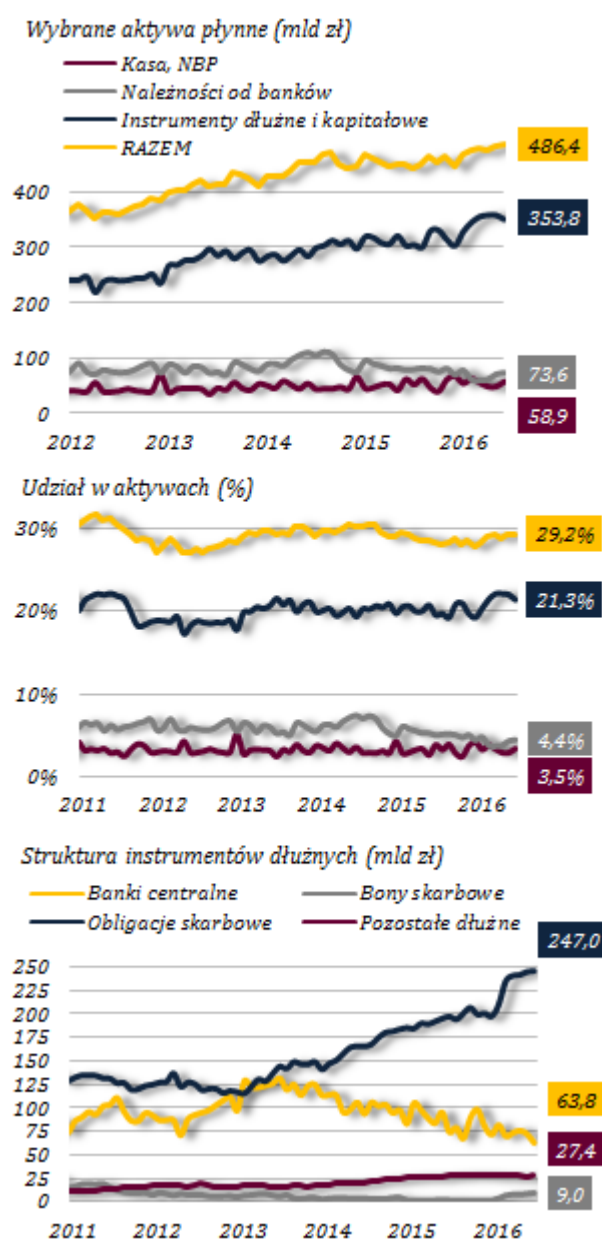
	Wartość (mld zł)				Zmiana w 2016	
	06/15	12/15	03/16	06/16	mld zł	%
Ogółem	448,4	445,2	475,7	486,4	41,1	9,2%
1/ Kasa, środki w bankach centralnych	63,5	69,1	57,3	58,9	-10,2	-14,8%
- kasa	15,0	18,1	16,2	16,6	-1,5	-8,1%
- środki w bankach centralnych	48,6	51,0	41,1	42,3	-8,7	-17,1%
2/ Należności od banków	78,7	70,1	59,8	73,6	3,6	5,1%
- rezydent	52,7	45,1	39,5	44,0	-1,1	-2,4%
- nierezydent	26,0	25,0	20,2	29,6	4,6	18,5%
3/ Instrumenty dłużne i kapitałowe	306,2	306,0	358,6	353,8	47,8	15,6%
- banki centralne	75,4	72,7	74,7	63,8	-8,8	-12,1%
- skarbowe	198,7	198,5	249,6	256,0	57,5	28,9%
- dłużne innych emitentów	27,6	27,9	27,1	27,4	-0,5	-1,9%
- instrumenty kapitałowe	4,5	7,0	7,1	6,6	-0,3	-4,5%

Silny wzrost portfela papierów skarbowych

W I półroczu br. odnotowano znaczny wzrost stanu najpłynniejszych aktywów¹⁶ (o 41,1 mld zł, tj. o 9,2%), który doprowadził też do wzrostu ich udziału w sumie bilansowej (z 27,8% na koniec ub.r. do 29,2% na koniec czerwca br.).

Przyrost aktywów płynnych dotyczył głównie portfela papierów skarbowych (o 57,5 mld zł, tj. o 28,9%), podczas gdy stan środków w kasach banków i NBP uległ obniżeniu, a należności od banków wzrósł w ograniczonym stopniu. Co więcej, prawie cały przyrost papierów skarbowych wystąpił w podmiotach, które od lutego br. podlegają ustawie podatku od niektórych instytucji finansowych. Zarazem banki tej grupy dokonały silnego ograniczenia portfela bonów pieniężnych NBP. W związku z tym należy stwierdzić, że banki te dokonały zmian w strukturze swoich bilansów w celu obniżenia kwoty podatku, gdyż zgodnie z ustawą papiery skarbowe pomniejszają podstawę opodatkowania. Dzięki dokonaniu tej operacji i przy założeniu, że banki utrzymają do końca br. powiększony stan papierów skarbowych banki zmniejszą podatek o około 0,2 mld zł, w stosunku do sytuacji, gdyby nie dokonały zmian w strukturze aktywów.

Wykres 39.
Aktywa płynne

¹⁶ Zdefiniowanych tu, jako suma środków zgromadzonych w kasach, bankach centralnych, należności od banków oraz portfela instrumentów dłużnych i kapitałowych.

Stan zobowiązań dotyczących finansowania i udzielonych gwarancji względnie stabilny, zmniejszenie stanu operacji instrumentami pochodnymi

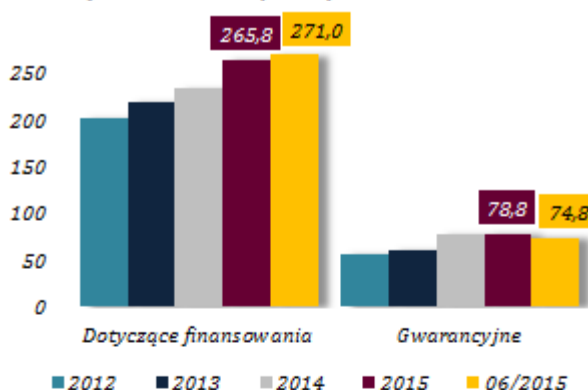
W I półroczu br. odnotowano nieznaczny wzrost stanu zobowiązań dotyczących finansowania udzielonych przez sektor bankowy (o 5,2 mld zł, tj. 2,0% do 271,0 mld zł), z których większość została udzielona na rzecz podmiotów sektora niefinansowego (77,7%) i wynikała z tytułu przyznanych linii kredytowych (192,1 mld zł).

Wartość udzielonych przez banki gwarancji uległa nieznacznemu obniżeniu (-4,0 mld zł, tj. -5,0% do 74,8 mld zł).

Obserwowane w br. zmiany w zakresie stóp procentowych oraz oczekiwań w zakresie ich kształtowania w przyszłych okresach, zmiany rentowności papierów skarbowych, zmiany w strukturze bilansów banków oraz zmiany kursów walut, przełożyły się na znaczne zmniejszenie stanu instrumentów pochodnych (wartość nominalna tych transakcji zmniejszyła się z 2 034,4 mld zł na koniec ub.r. do 1 772,3 mld zł na koniec czerwca br., tj. o 12,9%). Zmniejszenie nastąpiło w obszarze transakcji stopy procentowej (nominalna wartość tych transakcji zmniejszyła się o 19,8% do 1 229,7 mld zł, głównie za sprawą spadku skali transakcji IRS), podczas gdy transakcje walutowe uległy zwiększeniu (wzrost o 8,0% do 543,6 mld zł, głównie z tytułu wzrostu transakcji fx swap i cross currency swap).

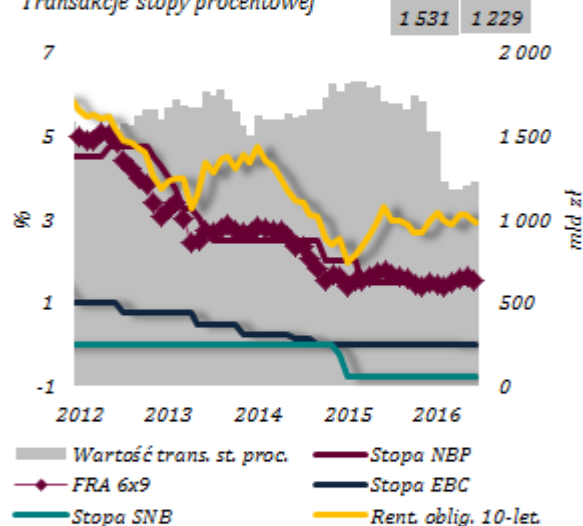
Wykres 40.
Operacje pozabilansowe

Zobowiązania udzielone (mld zł)

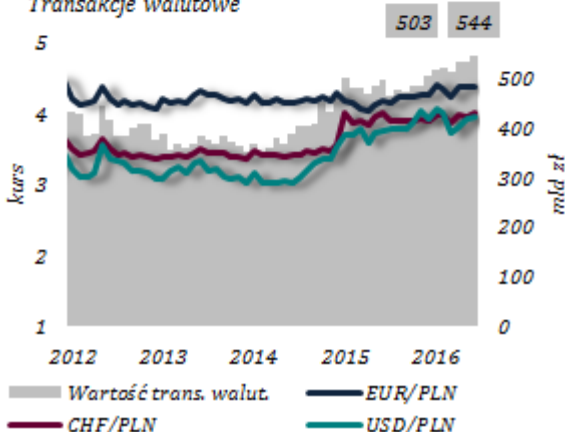

Transakcje pochodne (wartość nominalna)

Transakcje stopy procentowej

Transakcje walutowe

5. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

Wzrost zobowiązań i kapitałów

W I półroczu br. stan zobowiązań sektora bankowego zwiększył się o 58,3 mld zł, tj. o 4,1% (rok/rok o 73,5 mld zł, tj. o 5,2%), a po wyeliminowaniu wpływu zmian kursów walut o około 48,5 mld zł, tj. o około 3,4% (rok/rok o 60,6 mld zł, tj. 4,3%). Wynikało to głównie z przyrostu depozytów gospodarstw domowych oraz charakterystycznego dla początku roku silnego przyrostu depozytów sektora budżetowego, a w znacznie mniejszym z przyrostu zobowiązań z tytułu emisji własnych oraz zobowiązań podporządkowanych. Przyrost kapitałów był umiarkowany.

Wykres 41.

Struktura pasywów sektora bankowego

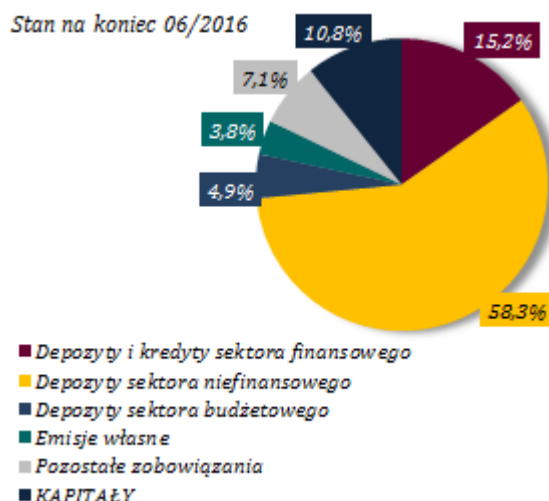
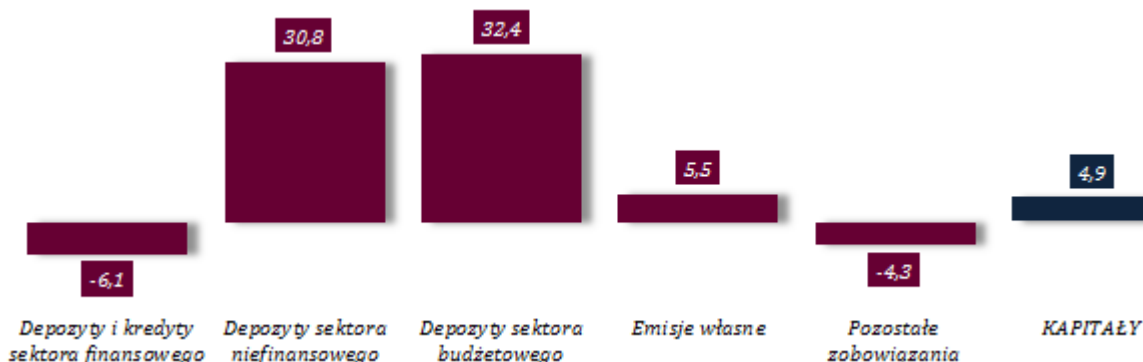

Tabela 14. Źródła finansowania

	Wartość (mld zł)				Zmiana w 2016			
	06/15	12/15	03/16	06/16	nominalna mld zł	%	skorygowana mld zł	%
Zobowiązania	1 410,8	1 426,1	1 452,0	1 484,4	58,3	4,1%	48,5	3,4%
1/ Depozyty i kredyty sektora finansowego	272,3	259,1	257,7	252,9	-6,1	-2,4%	-10,7	-4,1%
2/ Depozyty sektora niefinansowego:	873,2	938,8	938,7	969,6	30,8	3,3%	27,5	2,9%
- gospodarstwa domowe	626,4	665,7	683,0	699,1	33,4	5,0%	31,5	4,7%
- przedsiębiorstwa	227,2	253,3	235,3	249,1	-4,2	-1,7%	-5,6	-2,2%
- instytucje niekomercyjne	19,5	19,7	20,4	21,4	1,6	8,3%	1,6	8,2%
3/ Depozyty sektora budżetowego	66,8	48,4	84,8	80,8	32,4	67,0%	32,2	66,1%
4/ Zobowiązania z tytułu własnej emisji	57,8	57,6	59,0	63,0	5,5	9,5%		
5/ Zobowiązania podporządkowane	6,0	6,7	8,1	9,2	2,5	37,3%		
6/ Pozostałe	134,8	115,5	103,7	108,8	-6,8	-5,9%		
wg waluty								
- złotowe	1 107,7	1 132,8	1 153,6	1 179,7	46,9	4,1%	46,9	4,1%
- walutowe	303,2	293,2	298,4	304,7	11,4	3,9%	1,6	0,5%
wg kraju								
- rezydent	1 147,0	1 188,1	1 212,5	1 245,2	57,1	4,8%	52,7	4,4%
- nierezydent	263,8	237,9	239,5	239,2	1,2	0,5%	-4,3	-1,8%
w tym środki z macierzystej grupy kapitałowej	110,1	97,5	96,8	93,8	-3,7	-3,8%		
Kapitały	166,2	173,9	178,6	178,8	4,9	2,8%		

Wykres 42.

Zmiana (nominalna) źródeł finansowania w 2016

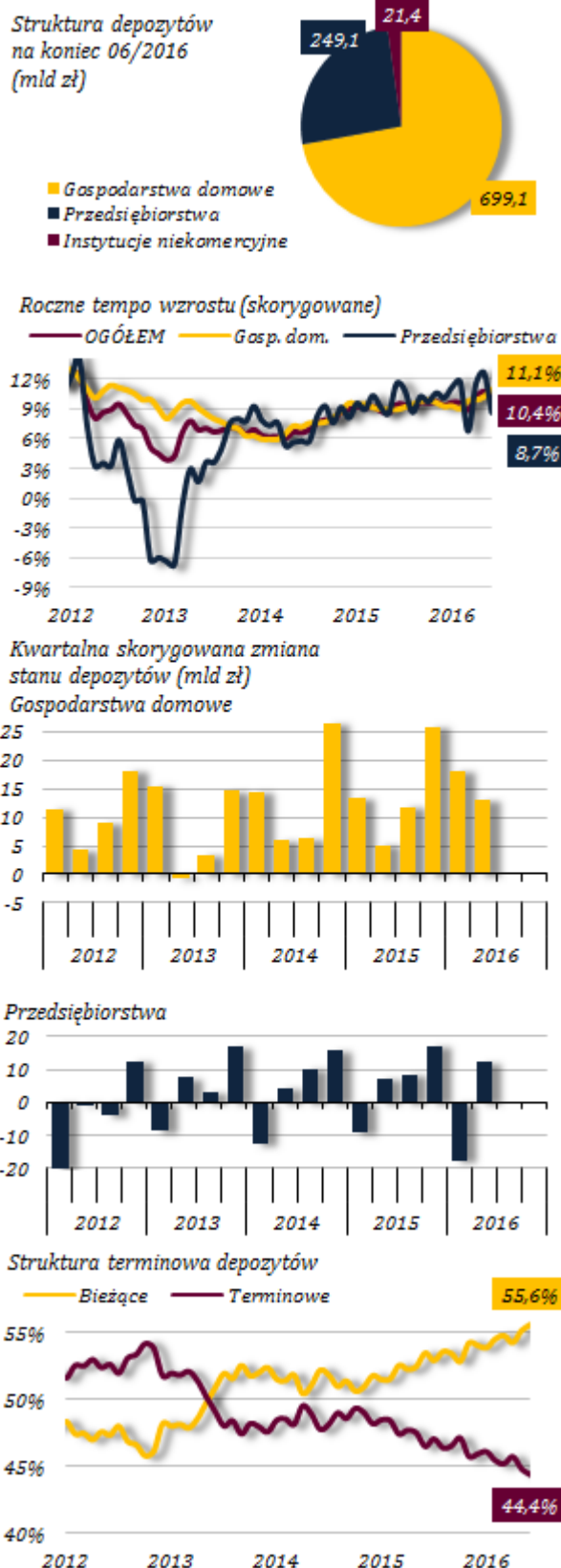
Utrzymuje się wysokie tempo wzrostu depozytów sektora niefinansowego

Pomimo obaw związanych z rekordowo niskimi stopami procentowymi utrzymuje się wysokie tempo wzrostu depozytów sektora niefinansowego. W ujęciu nominalnym stan tych depozytów w I półroczu br. zwiększył się o 30,8 mld zł, tj. o 3,3% (rok/rok o 96,5 mld zł, tj. o 11,0%), a po wyeliminowaniu wpływu zmian kursów walut o około 27,5 mld zł, tj. 2,9% (rok/rok o 91,3 mld zł, tj. o 10,4%). Oznacza to, że przyrost depozytów był o ponad połowę wyższy od odnotowanego w analogicznym okresie ub.r. Przyrost wynikał głównie ze wzrostu stanu depozytów gospodarstw domowych (o 33,4 mld zł, tj. o 5,0%; rok/rok o 72,7 mld zł, tj. o 11,6%), podczas gdy stan depozytów przedsiębiorstw uległ charakterystycznemu dla pierwszej części roku obniżeniu (-4,2 mld zł, tj. -1,7%; rok/rok wzrost o 21,9 mld zł, tj. o 9,6%).

W strukturze terminowej depozytów uwagę zwraca systematyczny wzrost udziału depozytów bieżących (z 54,1% na koniec ub.r. do 55,6% na koniec czerwca br.) kosztem depozytów terminowych, co wynika rekordowo niskiego oprocentowania depozytów.

Rozwój bazy depozytowej pozostaje pod presją rekordowo niskich stóp procentowych, które wpływa na zmniejszenie skłonności do oszczędzania w bankach oraz prowadzi do poszukiwania alternatywnych form oszczędności i inwestycji (m.in. na rynku nieruchomości i rynku kapitałowym), a zarazem powoduje zmniejszenie przyrostu depozytów z tytułu odsetek od już złożonych lokat. Z drugiej strony, niskie stopy procentowe sprzyjają ożywieniu gospodarki, co przekłada się na poprawę sytuacji na rynku pracy (w tym wzrost wynagrodzeń) oraz sytuacji finansowej przedsiębiorstw, a to z kolei przekłada się na zwiększenie oszczędności w bankach. Na podstawie obserwacji ostatnich okresów, wydaje się, że ten drugi aspekt zdaje się (przynajmniej jak dotychczas) przeważać. Dodatkowo należy mieć na uwadze uchwalenie ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (Program „Rodzina 500+”), co powinno prowadzić do wzrostu depozytów części gospodarstw domowych i tym samym mieć pozytywny wpływ na bazę depozytową.

Wykres 43.
Depozyty sektora niefinansowego

Zmniejszenie stanu depozytów i kredytów sektora finansowego

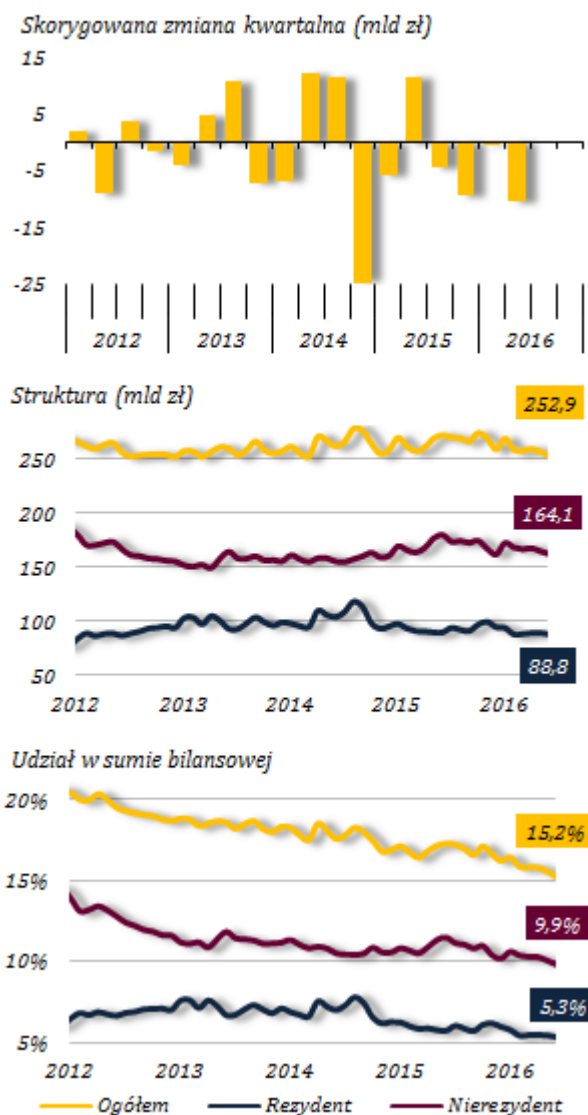
W I półroczu br. odnotowano zmniejszenie stanu depozytów oraz kredytów sektora finansowego o 6,1 mld zł, tj. o -2,4% (rok/rok -7,1%), a po wyeliminowaniu wpływu zmian kursów walut o około 10,7 mld zł, tj. -4,1% (rok/rok -8,8%), choć w długim okresie stan tych środków można uznać za relatywnie stabilny. Względna stabilizacja stanu tych środków, prowadzi do systematycznego zmniejszenia ich udziału w strukturze zobowiązań, a w konsekwencji i w całej sumie bilansowej (na koniec czerwca br. stanowiły one 17,0% ogółu zobowiązań oraz 15,2% sumy bilansowej).

Z punktu widzenia kraju pochodzenia, struktura tych środków nie uległa istotnej zmianie – nadal większość stanowią środki, jakie banki otrzymały od nierezydentów (64,9% na koniec czerwca br.).

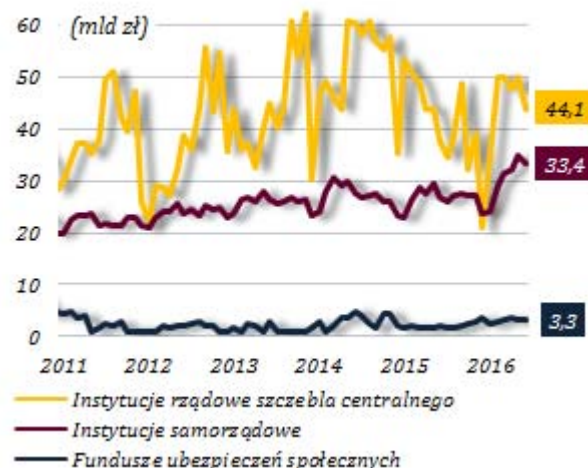
Silny, ale okresowy napływ depozytów sektora budżetowego

W I półroczu br. odnotowano silny wzrost stanu depozytów sektora budżetowego, który zwiększył się o 32,4 mld zł, tj. o 67,0% (rok/rok o 21,0%). Należy jednak mieć na uwadze, że napływ tych środków ma charakter okresowy i jest bardzo silnie skoncentrowany, w rezultacie czego rola tych środków w finansowaniu działalności banków pozostaje ograniczona.

Wykres 44.
Depozyty i kredyty sektora finansowego

Wykres 45.
Depozyty sektora budżetowego

Wzrost emisji własnych i zobowiązań podporządkowanych

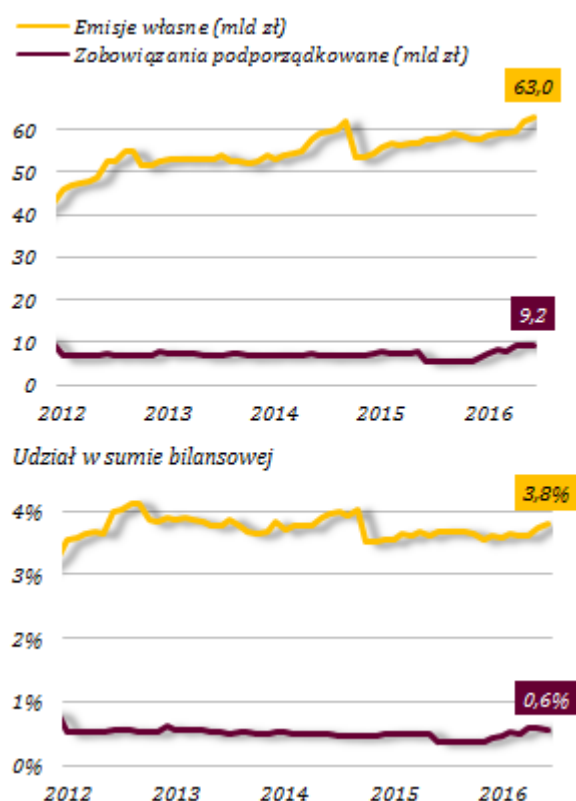
W I półroczu br. odnotowano wzrost emisji własnych o 5,5 mld zł, tj. o 9,5%. Warto przy tym dodać, że znaczna część tego przyrostu wynikała z emisji listów zastawnych przeprowadzonych przez banki hipoteczne. W okresie tym odnotowano również zwiększenie o 2,5 mld zł, tj. o 37,3% stanu zobowiązań podporządkowanych dzięki pozyskaniu nowych zobowiązań przez kilka banków.

Pomimo wzrostu stanu tych środków należy mieć na uwadze, że ich rola w finansowaniu działania sektora pozostaje niewielka, a do tego źródła te charakteryzuje silna koncentracja (na poziomie jednostkowych banków źródła te mają jednak istotne znaczenie).

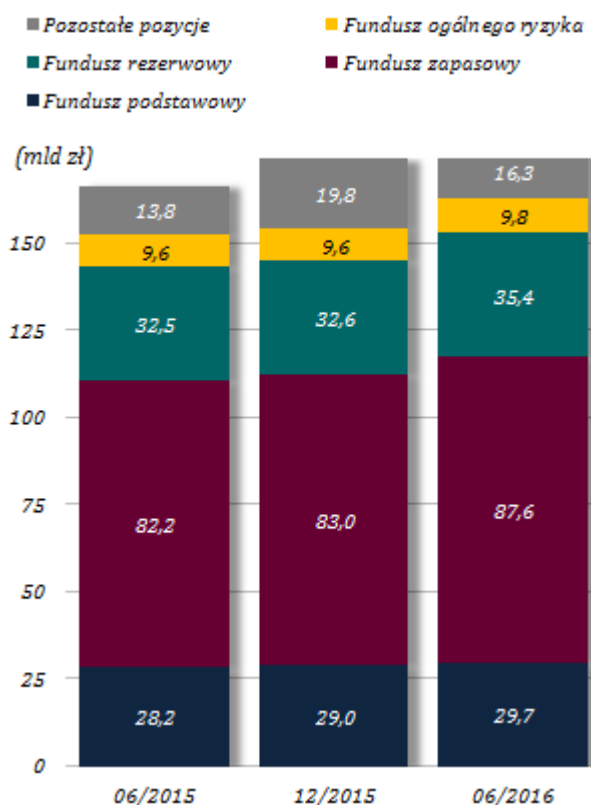
Umiarkowany wzrost kapitałów

W I połowie br. odnotowano umiarkowany przyrost kapitałów o 4,9 mld zł; tj. 2,8%. Wynikało to głównie ze zwiększenia funduszu zapasowego i rezerwowego, dzięki nowym emisjom akcji oraz podziałowi zysku wypracowanego w 2015 r.

Wykres 46.
Emisje własne i pożyczki podporządkowane

Wykres 47.
Struktura kapitałów

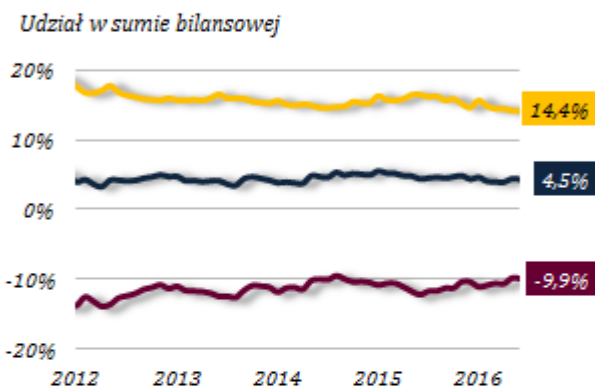
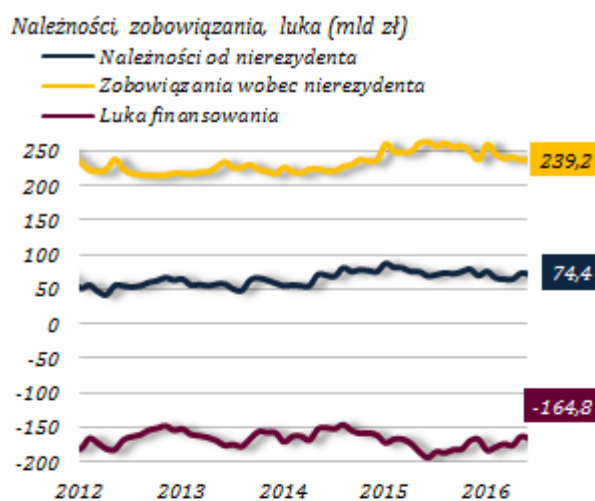
Poziom finansowania zagranicznego pozostaje względnie stabilny

W I półroczu br. stan środków nierezydentów w ujęciu nominalnym zwiększył się o 1,2 mld zł, tj. o 0,5% (w ujęciu rok/rok -24,7 mld zł; -9,4%), co wynikało z osłabienia złotego względem walut głównych (około 70% tych środków stanowią zobowiązania walutowe). Po wyeliminowaniu wpływu zmian kursów walut odnotowano zmniejszenie stanu tych środków o około 4,3 mld zł, tj. o -1,8% (w ujęciu rok/rok -31,1 mld zł; -11,5%). W długim okresie stan finansowania zagranicznego pozostaje jednak względnie stabilny, a zmiany stanu tych środków wynikają głównie z wahań złotego, skali operacji skarbowych dokonywanych przez poszczególne banki oraz zmian strategii działania banków (tj. wyeliminowania sprzedaży kredytów walutowych dla gospodarstw domowych oraz dążenia do zmniejszenia stopnia uzależnienia od podmiotów dominujących). Konsekwencją względnej stabilizacji jest stopniowe zmniejszanie udziału tych środków w strukturze zobowiązań oraz w sumie bilansowej (na koniec czerwca br. udział ten wynosił odpowiednio 16,1% i 14,4%), co sprzyja zwiększeniu stabilności sektora bankowego.

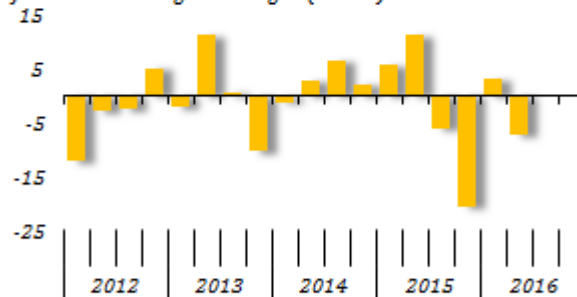
Według stanu na koniec czerwca br. 39,2% zobowiązań wobec nierezydenta pochodziło od podmiotów z macierzystej grupy kapitałowej.

Nominalnemu zwiększeniu stanu zobowiązań zagranicznych towarzyszył zbliżony przyrost należności banków od nierezydentów (o 2,3 mld zł, tj. o 3,2%). W rezultacie odnotowano nieznaczne zmniejszenie ujemnej luki finansowania zagranicznego (do -164,8 mld zł) i jej udziału w sumie bilansowej (do -9,9%).

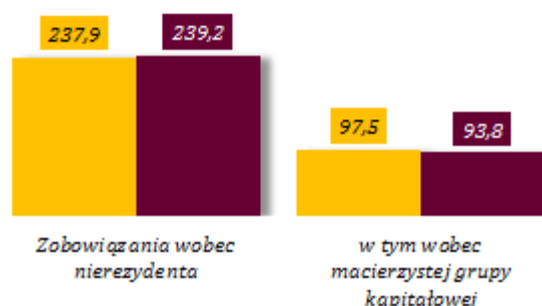
Wykres 48.
Finansowanie zagraniczne

Kwartałna skorygowana zmiana stanu finansowania zagranicznego (mld zł)

Finansowanie zagraniczne (mld zł)

6. STRUKTURA WALUTOWA I TERMINÓW PŁATNOŚCI BILANSU

Struktura walutowa bez większych zmian

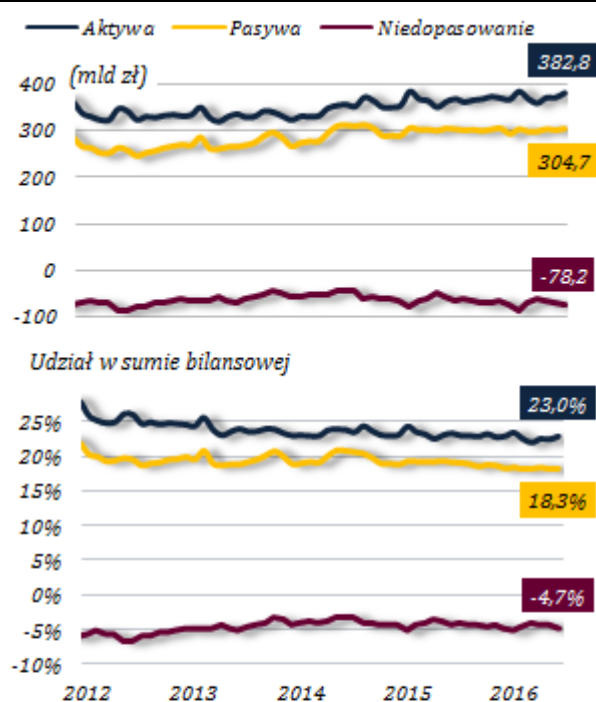
Tabela 15. Struktura walutowa bilansu sektora bankowego

	Wartość (mld zł)				Zmiana w 2016	
	06/15	12/15	03/16	06/16	mld zł	%
Aktywa						
- złotowe	1 206,9	1 230,9	1 269,5	1 280,3	49,4	4,0%
- walutowe	370,1	369,1	361,1	382,8	13,7	3,7%
Pasywa						
- złotowe	1 273,9	1 306,7	1 332,2	1 358,5	51,8	4,0%
- walutowe	303,2	293,2	298,4	304,7	11,4	3,9%
Niedopasowanie walutowe						
- w mld zł	-67,0	-75,8	-62,7	-78,2		
- % sumy bilansowej	-4,2%	-4,7%	-3,8%	-4,7%		

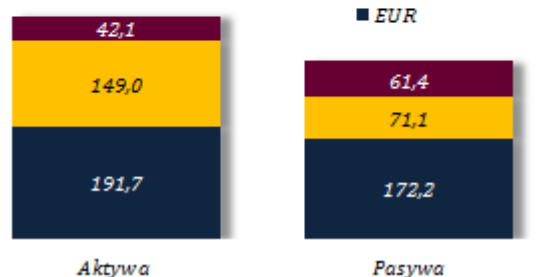
W I półroczu br. odnotowano umiarkowany wzrost aktywów walutowych (o 13,7 mld zł, tj. o 3,7%), któremu towarzyszył wzrost pasywów walutowych (o 11,4 mld zł, tj. o 3,9%), przy czym w znacznym stopniu wynikało to z osłabienia złotego względem walut głównych. Tempo wzrostu aktywów i pasywów walutowych było tylko nieznacznie niższe niż aktywów i pasywów złotych, w rezultacie czego udział aktywów i pasywów walutowych w sumie bilansowej pozostał na poziomie zbliżonym do końca ub.r. (odpowiednio 23,0% i 18,3%). Również poziom niedopasowania walutowego sektora bankowego (-78,2 mld zł) i jego udziału w sumie bilansowej (-4,7%) pozostał na poziomie zbliżonym do stanu na koniec ub.r.

Wykres 49.

Aktywa i pasywa walutowe

Struktura wg walut (mld zł)
na koniec 06/2016

Finansowanie długoterminowe bez większych zmian

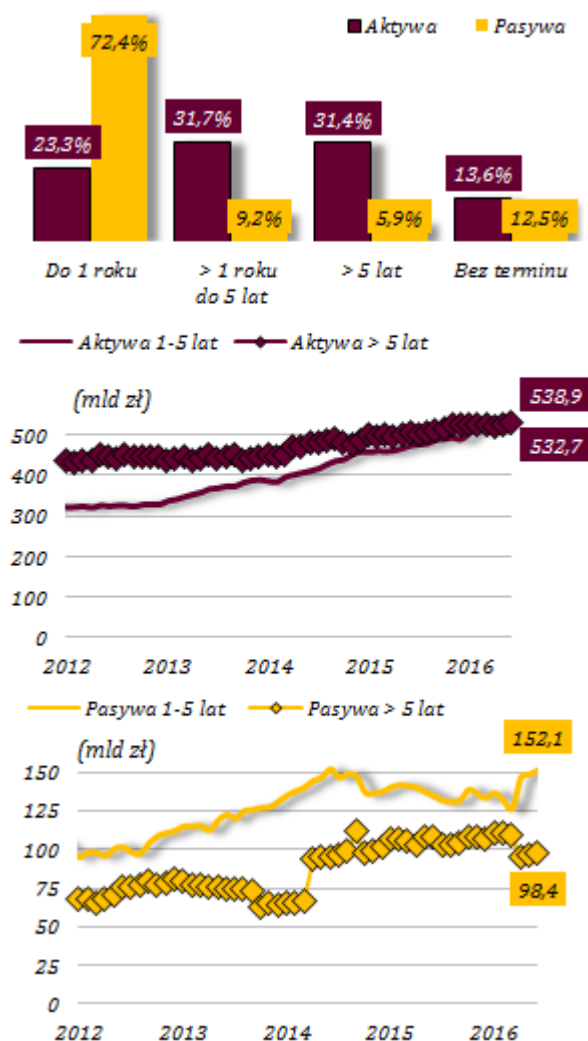
Tabela 16. Struktura terminowa bilansu¹⁷

	Wartość (mld zł)				Zmiana w 2016	
	06/15	12/15	03/16	06/16	mld zł	%
Aktywa	1 612,3	1 634,4	1 662,9	1 698,3	63,9	3,9%
do roku	404,6	390,7	386,6	396,4	5,7	1,5%
1-2 lata	145,6	142,0	149,9	159,9	17,9	12,6%
2-5 lat	330,6	350,3	376,8	379,0	28,7	8,2%
powyżej 5 lat	504,9	525,9	525,6	532,7	6,7	1,3%
bez terminu	226,5	225,4	224,1	230,3	4,9	2,2%
Pasywa	1 572,2	1 596,5	1 626,3	1 659,4	62,9	3,9%
do roku	1 130,4	1 155,2	1 185,3	1 201,6	46,4	4,0%
1-2 lata	50,9	50,8	49,9	52,8	1,9	3,8%
2-5 lat	84,4	83,3	77,3	99,3	16,0	19,2%
powyżej 5 lat	108,2	106,8	109,4	98,4	-8,4	-7,9%
bez terminu	198,3	200,3	204,4	207,3	7,0	3,5%

W I półroczu br. w strukturze terminowej aktywów odnotowano wzrost stanu aktywów zapadalnych w okresie powyżej 1 roku do 5 lat, co należy łączyć ze wzrostem portfela obligacji skarbowych. Po stronie pasywów obserwowano głównie wzrost stanu zobowiązań wymagalnych do 1 roku, podczas gdy stan zobowiązań wymagalnych powyżej 1 roku uległ ograniczonemu zwiększeniu (stan zobowiązań wymagalnych powyżej 1 roku wzrósł z 241,0 mld zł na koniec ub.r. do 250,5 mld zł na koniec czerwca br., tj. o 4,0%, ale ich udział w sumie bilansowej pozostał na poziomie 15,1%), przy czym część tego wzrostu wynikała z osłabienia złotego.

Duże dysproporcje występujące w strukturze terminów zapadalności aktywów i wymagalności pasywów wskazują na oparcie długoterminowej akcji kredytowej na krótkoterminowych depozytach, co powoduje wzrost ryzyka płynności. Dlatego konieczne jest, aby banki kontynuowały działania zmierzające do pozyskania długoterminowych, stabilnych źródeł finansowania.

Wykres 50.
Struktura terminów płatności bilansu

¹⁷ System sprawozdawczy FINREP w zakresie struktury terminów płatności opiera się na danych w wartościach nominalnych oraz zawiera pozycję „bez określonego terminu”, co powoduje występowanie pewnych zniekształceń i niezgodności (m.in. pomiędzy sumą aktywów i pasywów). Ograniczenia te nie wpływają jednak na istotę prezentowanych zjawisk i wysnuwanych wniosków.

7. JAKOŚĆ PORTFELA KREDYTOWEGO

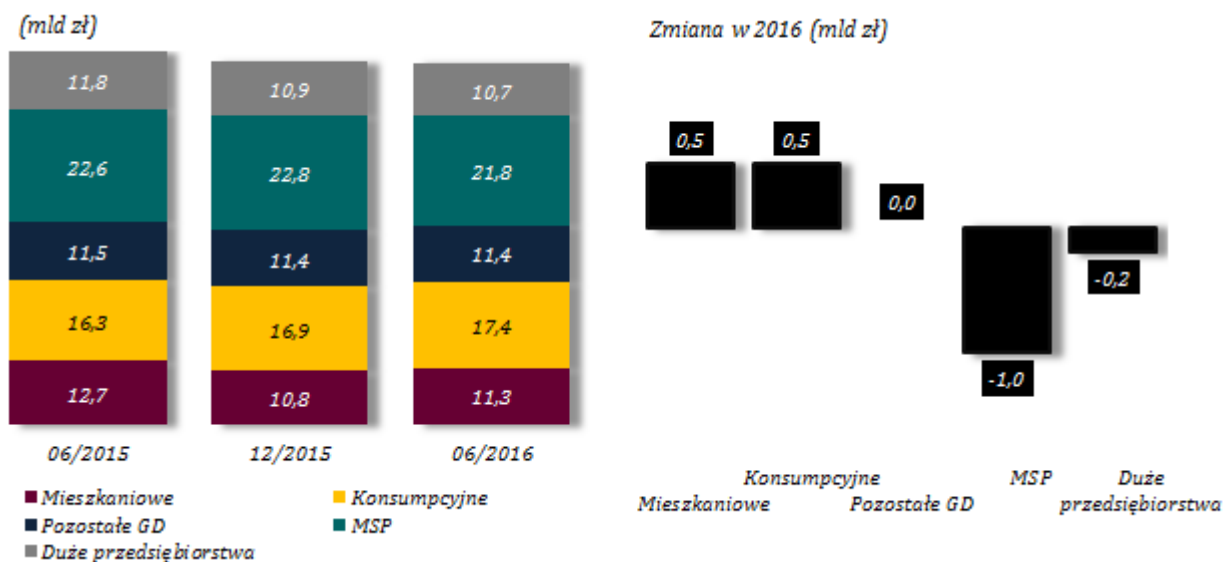
Jakość portfela kredytowego pozostaje stabilna

Tabela 17. Jakość portfela kredytowego

	Kredyty zagrożone (mld zł)				Zmiana w 2016		Udział (%)			
	06/15	12/15	03/16	06/16	mld zł	%	06/15	12/15	03/16	06/16
Kredyty zagrożone	75,6	73,5	72,6	73,3	-0,1	-0,1%	6,9%	6,6%	6,5%	6,4%
Sektor finansowy	0,2	0,3	0,3	0,4	0,1	36,2%	0,4%	0,4%	0,5%	0,6%
Sektor niefinansowy	75,1	73,0	72,1	72,8	-0,2	-0,3%	8,0%	7,6%	7,4%	7,3%
Sektor budżetowy	0,2	0,2	0,2	0,2	0,0	-3,8%	0,3%	0,2%	0,2%	0,2%
Gospodarstwa domowe	40,6	39,1	39,6	40,1	1,0	2,5%	6,5%	6,2%	6,3%	6,2%
Konsumpcyjne	16,3	16,9	17,2	17,4	0,5	3,1%	12,1%	12,0%	12,1%	11,9%
Mieszkaniowe	12,7	10,8	11,0	11,3	0,5	4,4%	3,4%	2,8%	2,9%	2,9%
Pozostałe	11,5	11,4	11,4	11,4	0,0	-0,2%	10,8%	10,7%	10,5%	10,4%
Przedsiębiorstwa	34,4	33,7	32,4	32,6	-1,2	-3,5%	10,9%	10,3%	9,7%	9,6%
MSP	22,6	22,8	21,6	21,8	-1,0	-4,4%	12,4%	12,3%	11,5%	11,3%
Duże przedsiębiorstwa	11,8	10,9	10,9	10,7	-0,2	-1,5%	8,8%	7,7%	7,4%	7,3%
Kredyty opóźnione w spłacie										
Konsumpcyjne										
do 30 dni	7,9	7,8	7,9	7,9	0,1	1,1%	5,6%	5,3%	5,4%	5,2%
> 30 dni	17,5	17,8	18,4	18,6	0,7	4,1%	12,5%	12,3%	12,5%	12,3%
Mieszkaniowe										
do 30 dni	13,3	12,7	12,7	13,0	0,3	2,2%	3,5%	3,3%	3,3%	3,3%
> 30 dni	11,9	10,3	10,6	10,6	0,3	3,2%	3,1%	2,7%	2,8%	2,7%

Wykres 51.

Kredyty zagrożone sektora niefinansowego

Jakość portfela kredytowego pozostaje względnie stabilna. Wprawdzie w I półroczu br. odnotowano obniżenie stanu kredytów zagrożonych (-0,1 mld zł, tj. -0,1%), ale był to efekt wyłączenia z bazy danych SK Banku. Gdyby nie to zdarzenie o charakterze czysto statystycznym, odnotowano by wzrost stanu kredytów zagrożonych (o około 1,2 mld zł). Udział kredytów zagrożonych w portfelu uległ nieznacznemu zmniejszeniu (z 6,6% na koniec ub.r. do 6,4% na koniec czerwca br.), przy czym w związku ze wskazanym wyłączeniem z bazy danych SK Banku, odnotowano znaczące zmniejszenie udziału kredytów zagrożonych w portfelu banków spółdzielczych (z 8,1% na koniec ub.r. do 6,4% na koniec czerwca br.).

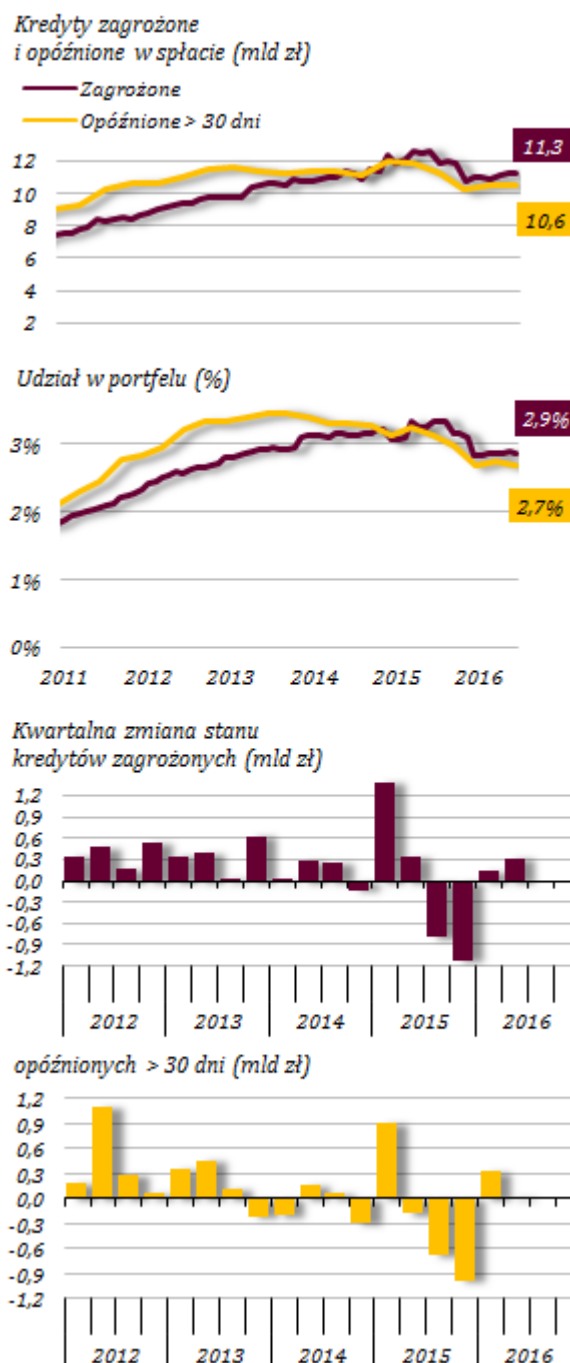
Z punktu widzenia poszczególnych kategorii kredytów, zwiększenie stanu kredytów zagrożonych odnotowano w portfelu kredytów mieszkaniowych i konsumpcyjnych, podczas gdy w pozostałych kategoriach kredytów obserwowano stabilizację lub zmniejszenie ich stanu.

Stabilizacja/pogorszenie jakości kredytów mieszkaniowych

W I półroczu br. odnotowano umiarkowany wzrost stanu zagrożonych kredytów mieszkaniowych (o 0,5 mld zł, tj. o 4,4%; w ujęciu rok/rok odnotowano jednak zmniejszenie ich stanu o 1,4 mld zł, tj. o 11,2%) oraz wzrost ich udziału w portfelu (z 2,8% na koniec ub.r. do 2,9% na koniec czerwca br.). Pewnemu pogorszeniu uległa też spłacalność kredytów, co przejawiało się zwiększeniem stanu kredytów opóźnionych w spłacie powyżej 30 dni (o 0,3 mld zł), choć ich udział w portfelu pozostał stabilny (2,7%).

W kontekście relatywnie wysokiej bieżącej jakości kredytów mieszkaniowych na tle innych portfeli, UKNF stale podkreśla, że należy mieć na uwadze iż portfel ten generuje szereg rodzajów potencjalnego ryzyka, które może zmaterializować się w przyszłości. W szczególności trzeba mieć na uwadze dominującą rolę tych kredytów w bilansie sektora bankowego (na koniec czerwca br. stanowiły one 40,6% kredytów dla sektora niefinansowego oraz 23,3% sumy bilansowej sektora, ale w niektórych bankach udział ten był znacznie wyższy), wysoki udział kredytów walutowych, jak też wysokie LTV części portfela kredytowego (ponad 600 tys. kredytów o LTV > 80%, w tym ponad 200 tys. kredytów o LTV > 100%), co wzbudza obawy o sytuację kredytobiorców, którzy zostaliby objęci procesami windykacji (część z nich pomimo sprzedaży nieruchomości zostałaby z wysokimi zobowiązaniami). Dodatkowe ryzyko wynika z ograniczonej płynności na rynku nieruchomości, niedoskonałych baz danych o rynku nieruchomości i sytuacji finansowej klientów, silnego zróżnicowania cen nieruchomości utrudniającego ich właściwą wycenę oraz braku w pełni zadowalających źródeł finansowania. W końcu należy mieć na uwadze kwestie społeczne i prawne związane z realizacją zabezpieczeń (na koniec ub.r. w portfelach banków było 48,1 tys. kredytów

Wykres 52.
Jakość kredytów mieszkaniowych

zagrożonych, które były zabezpieczone na nieruchomości mieszkalnej, co oznacza że około 100-150 tys. osób było dotkniętych problemem obsługi tych kredytów, ale należy pamiętać że część kredytów zagrożonych została już wcześniej sprzedana przez banki). Dlatego też banki posiadające istotny portfel kredytów o niekorzystnych parametrach powinny zabezpieczyć związane z nim ryzyko m.in. za pomocą dodatkowego kapitału, który pokryłby koszty materializacji ryzyka w przypadku realizacji niekorzystnych scenariuszy.

UKNF stale też zwraca bankom uwagę na konieczność pełnego wcielenia do praktyki bankowej postanowień Rekomendacji S, w szczególności odnoszących się do odpowiedniego podejścia do ryzyka stopy procentowej oraz minimalnych kosztów utrzymania.

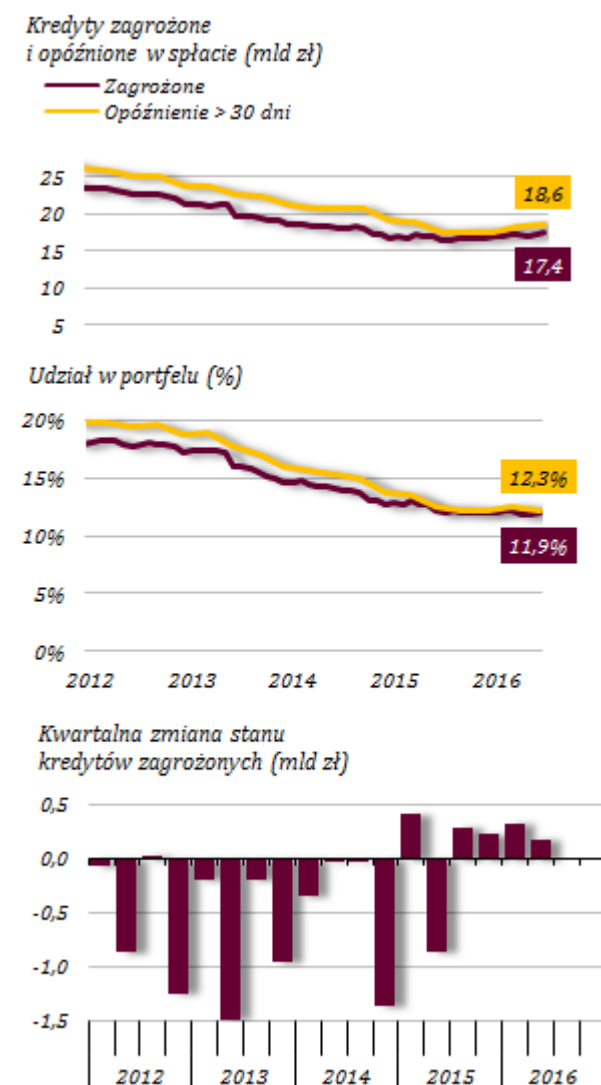
Mając na uwadze ryzyko związane z portfelem kredytów mieszkaniowych, KNF nałożyła na niektóre banki dodatkowy wymóg kapitałowy, jak też wydała bankom szereg zaleceń związanych z ich polityką kredytową.

Stabilizacja jakości kredytów konsumpcyjnych

W I półroczu br. odnotowano ograniczony wzrost stanu zagrożonych kredytów konsumpcyjnych (o 0,5 mld zł, tj. o 3,1%; w ujęciu rok/rok o 1,1 mld zł, tj. o 6,5%) oraz kredytów opóźnionych w spłacie powyżej 30 dni (o 0,7 mld zł, tj. o 4,1%; w ujęciu rok/rok o 1,0 mld zł, tj. o 5,8%). Jednak, ze względu na wyższą dynamikę wzrostu akcji kredytowej, udział kredytów zagrożonych uległ nieznacznemu obniżeniu (z 12,0% na koniec ub.r. do 11,9% na koniec czerwca br.), a udział kredytów opóźnionych w spłacie powyżej 30 dni nie uległ zmianie (12,3%).

Przyrost kredytów zagrożonych obserwowano głównie w obszarze kredytów ratalnych, a w mniejszym stopniu w kategorii pozostałe, podczas gdy stan kredytów zagrożonych z tytułu kart płatniczych nie uległ zmianie, a z tytułu kredytów samochodowych uległ obniżeniu.

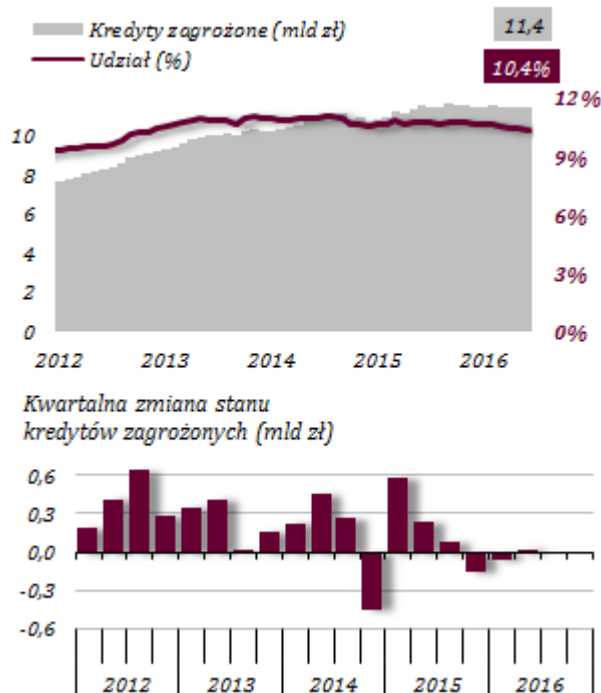
Wykres 53.
Jakość kredytów konsumpcyjnych

Stabilizacja/poprawa jakości pozostałych kredytów dla gospodarstw domowych

W I półroczu br. stan kredytów zagrożonych w portfelu pozostałych kredytów dla gospodarstw domowych nie uległ zmianie (marginalny spadek o 0,1%; w ujęciu rok/rok -0,1 mld zł, tj. o -0,8%). Brak zmiany stanu kredytów zagrożonych w połączeniu ze wzrostem stanu kredytów ogółem, spowodował nieznaczne obniżenie udziału kredytów zagrożonych w portfelu (z 10,7% na koniec ub.r. do 10,4% na koniec czerwca br.).

Wykres 54.
Jakość pozostałych kredytów gospodarstw domowych

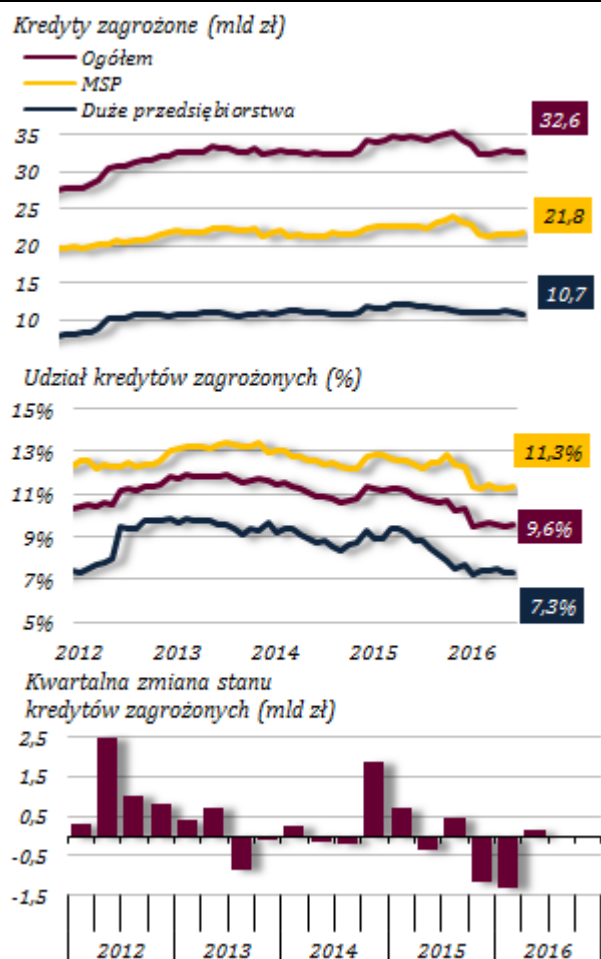

Stabilizacja/poprawa jakości kredytów dla przedsiębiorstw

W I półroczu br. odnotowano zmniejszenie stanu zagrożonych kredytów przedsiębiorstw (-1,2 mld zł, tj. -3,5%; w ujęciu rok/rok -1,9 mld zł, tj. -5,4%) oraz zmniejszenie ich udziału w portfelu (z 10,3% na koniec ub.r. do 9,6% na koniec czerwca br.). Należy jednak mieć na uwadze, że ten korzystny obraz wynikał ze wskazanego już wyłączenia z bazy danych SK Banku. Gdyby nie to zdarzenie, odnotowano by marginalny wzrost stanu kredytów zagrożonych (o około 0,1 mld zł).

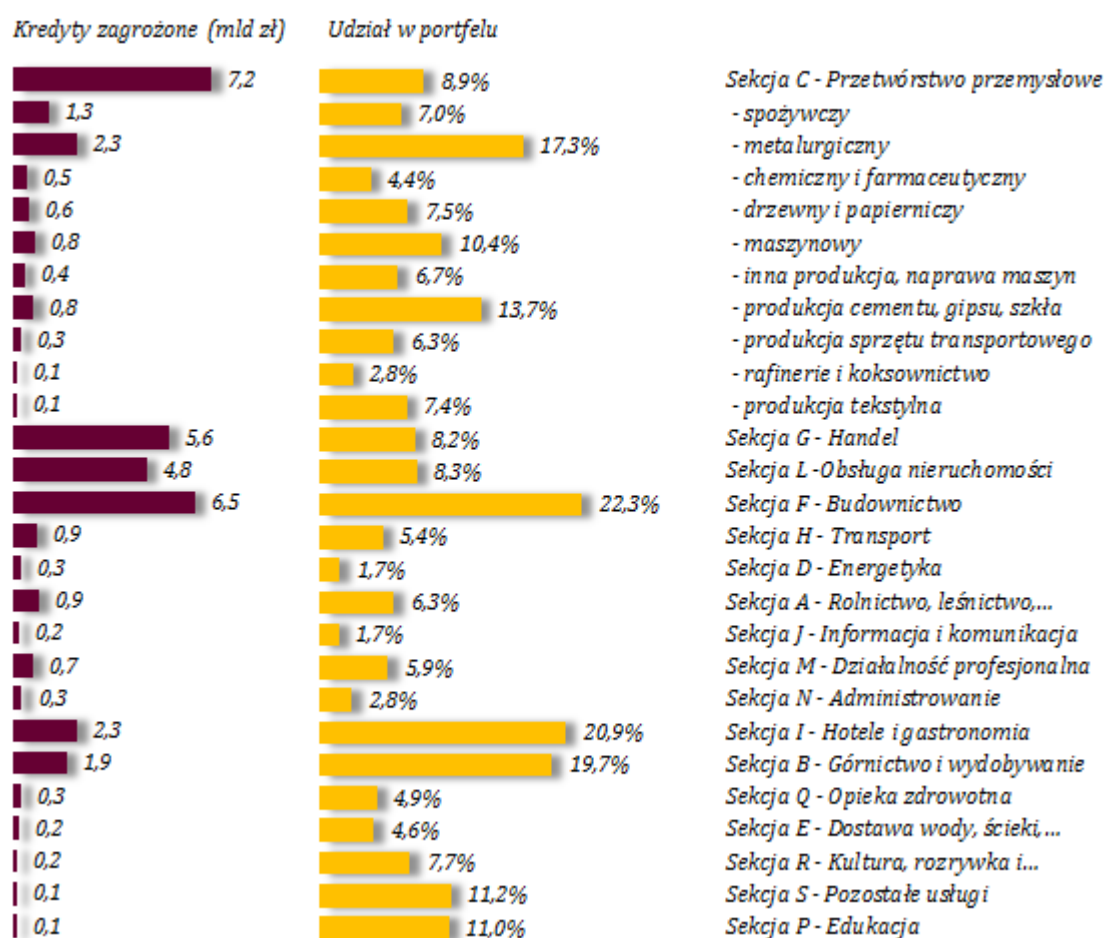
Z punktu widzenia skali działania przedsiębiorstw wyraźną poprawę jakości odnotowano w portfelu kredytów dla MSP (stan kredytów zagrożonych zmniejszył się o 1,0 mld zł, a ich udział w portfelu obniżył z 12,3% na koniec ub.r. do 11,3% na koniec czerwca br.), przy czym wynikała ona głównie ze wskazanego efektu statystycznego. W przypadku kredytów dla dużych przedsiębiorstw odnotowano również nieznaczny spadek stanu kredytów zagrożonych (o 0,2 mld zł) oraz obniżenie ich udziału w portfelu (z 7,7% do 7,3%).

Wykres 55.
Jakość kredytów przedsiębiorstw

Wykres 56.

Jakość dużych zaangażowań wobec sektora przedsiębiorstw według stanu na 06/2016

W ujęciu branżowym, największy przyrost kredytów zagrożonych w I półroczu br. odnotowano w przedsiębiorstwach branży metalurgicznej oraz produkcji maszyn i urządzeń elektrycznych (po około 0,3 mld zł), a największe obniżenie stanu kredytów zagrożonych w branży budowlanej (o 0,4 mld zł).

Na koniec czerwca br. najniższą jakość przedstawiał portfel kredytów przedsiębiorstw z branży budowlanej, hoteli i gastronomii, w których udział kredytów zagrożonych przekraczał 20% oraz przedsiębiorstw z branży górnictwa i metalurgii w których kształtował się w pobliżu 20%.

Tabela 18. Pokrycie odpisami należności ze stwierdzoną utratą wartości/zagrożonych

	Poziom odpisów (mld zł)			Zmiana w 2016		Stopień pokrycia kredytów zagrożonych odpisami (%)		
	06/15	12/15	06/16	mld zł	%	06/15	12/15	06/16
Sektor niefinansowy ogółem	39,9	39,9	40,1	0,2	0,5%	53,1%	54,7%	55,1%
Gospodarstwa domowe	23,3	22,8	23,7	0,9	3,8%	57,5%	58,2%	59,0%
Mieszkaniowe	5,9	5,0	5,3	0,3	5,8%	46,0%	46,3%	46,9%
Konsumpcyjne	11,0	11,4	11,9	0,5	4,3%	67,6%	67,8%	70,7%
Pozostałe	6,4	6,4	6,5	0,1	1,5%	55,9%	56,2%	57,0%
Przedsiębiorstwa	16,5	17,1	16,4	-0,7	-3,9%	48,0%	50,7%	50,5%
MSP	10,1	10,8	10,1	-0,6	-5,8%	44,8%	47,1%	46,4%
Duże przedsiębiorstwa	6,4	6,4	6,3	0,0	-0,7%	54,2%	58,3%	58,8%

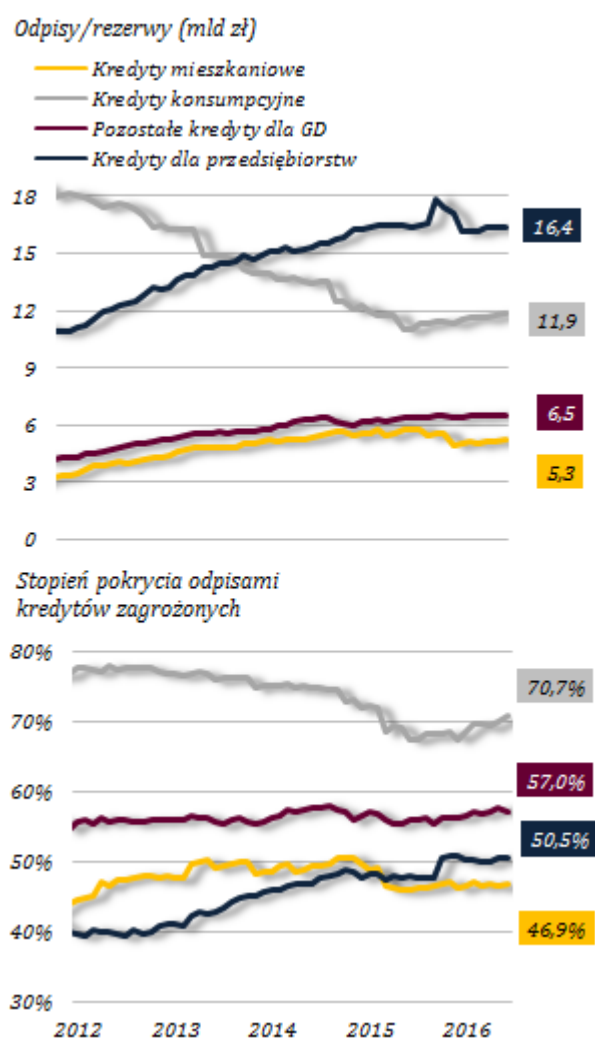
Poziom odpisów oraz stopień pokrycia należności zagrożonych względnie stabilny

W I półroczu br. odnotowano niewielki wzrost stanu odpisów na należności od sektora niefinansowego (o 0,2 mld zł; 0,5%)¹⁸. Wynikało to głównie ze wzrostu stanu odpisów na kredyty konsumpcyjne i mieszkaniowe dla gospodarstw domowych. Z drugiej strony odnotowano zmniejszenie stanu odpisów na kredyty przedsiębiorstw.

Stopień pokrycia odpisami należności zagrożonych nieznacznie wzrósł (z 54,7% na koniec ub.r. do 55,1% na koniec czerwca br.), przy czym odnotowano nieznaczny wzrost stopnia pokrycia odpisami należności od gospodarstw domowych, podczas gdy stopień pokrycia odpisami należności przedsiębiorstw nieznacznie się obniżył.

Wykres 57.

Odpisy na kredyty sektora niefinansowego

¹⁸ Należy mieć na uwadze, że dane sektorowe w zakresie odpisów i stopnia pokrycia należności zagrożonych były też pod wpływem wskazanego wyłączenia z bazy danych SK Banku.

Jakość kredytów zdeterminowana przez rozwój sytuacji gospodarczej

Relatywnie korzystny obraz sytuacji w zakresie jakości portfela kredytowego należy wiązać z utrzymującym się ożywieniem gospodarczym oraz związaną z tym poprawą sytuacji finansowej części przedsiębiorstw i gospodarstw domowych. Istotną rolę odgrywa też silne złagodzenie polityki pieniężnej, które doprowadziło do znaczącego zmniejszenia kosztów obsługi kredytów, jak też podjęte w minionych okresach działania regulacyjne i samoregulacja banków, które doprowadziły do wzmocnienia procesu zarządzania ryzykiem. Ponadto, stabilizacji lub poprawie jakości portfela kredytowego w ujęciu sprawozdawczym sprzyja sprzedaż portfela „złych kredytów”, jak też wzrost akcji kredytowej.

Z punktu widzenia jakości portfela kredytowego w przyszłych okresach kluczowe znaczenie będzie miał rozwój sytuacji makroekonomicznej. W przypadku kontynuacji ożywienia gospodarki, będzie to pozytywnie wpływało na sytuację finansową części kredytobiorców i prowadziło do poprawy jakości portfela kredytowego.

Istotnym elementem wspierającym stabilizację lub poprawę jakości części portfela kredytowego będzie też uruchomiony w br. Program „Rodzina 500+”, który dla części kredytobiorców będzie znaczącym wsparciem.

SPIS TABEL

Tabela 1. Fundusze własne i kwota ekspozycji na ryzyko	17
Tabela 2. Współczynniki kapitałowe	18
Tabela 3. Wybrane miary płynności	20
Tabela 4. Liczba podmiotów nie spełniających Uchwały KNF nr 386/2008 na koniec okresu.....	21
Tabela 5. Wybrane elementy rachunku wyników sektora bankowego.....	23
Tabela 6. Czynniki zmiany wyniku finansowego netto sektora bankowego w 2016	24
Tabela 7. Saldo odpisów i rezerw	28
Tabela 8. Wybrane miary efektywności działania	29
Tabela 9. Portfel kredytowy	33
Tabela 10. Kredyty dla gospodarstw domowych	34
Tabela 11. Kredyty dla przedsiębiorstw	39
Tabela 12. Struktura branżowa dużych zaangażowań.....	40
Tabela 13. Wybrane aktywa płynne	42
Tabela 14. Źródła finansowania	44
Tabela 15. Struktura walutowa bilansu sektora bankowego	49
Tabela 16. Struktura terminowa bilansu.....	50
Tabela 17. Jakość portfela kredytowego	51
Tabela 18. Pokrycie odpisami należności ze stwierdzoną utratą wartości/zagrożonych.....	56

SPIS WYKRESÓW

Wykres 1. Tempo wzrostu PKB (Q/Q-4).....	11
Wykres 2. Wyniki finansowe sektora przedsiębiorstw	11
Wykres 3. Sytuacja na rynku pracy.....	12
Wykres 4. Dynamika cen w gospodarce.....	12
Wykres 5. Sytuacja budżetu państwa	12
Wykres 6. Sytuacja na rynkach finansowych	13
Wykres 7. Nastroje przedsiębiorstw i konsumentów	14
Wykres 8. Sytuacja na rynku mieszkaniowym	15
Wykres 9. Fundusze własne i struktura ekspozycji na ryzyko	17
Wykres 10. Adekwatność kapitałowa.....	18
Wykres 11. Wskaźnik dźwigni finansowej.....	19
Wykres 12. Wybrane miary płynności	20
Wykres 13. Rozkład banków komercyjnych względem LCR.....	21
Wykres 14. Relacja kredytów do depozytów sektora niefinansowego	22
Wykres 15. Wynik finansowy netto (kwartalny).....	23
Wykres 16. Przychody, koszty i wynik odsetkowy	24
Wykres 17. Struktura przychodów i kosztów odsetkowych.....	25
Wykres 18. Wynik z tytułu opłat i prowizji.....	26
Wykres 19. Wynik z pozostałej działalności bankowej	26
Wykres 20. Inne przychody i koszty(saldo)	26
Wykres 21. Koszty działania i amortyzacja	27
Wykres 22. Saldo odpisów i rezerw	28
Wykres 23. Wybrane miary efektywności działania	29
Wykres 24. Rozkład banków względem ROA	29
Wykres 25. Rozkład banków względem ROE	30
Wykres 26. Suma bilansowej sektora	31
Wykres 27. Struktura i zmiana stanu głównych pozycji bilansu w 2016	31
Wykres 28. Wybrane charakterystyki struktury sektora bankowego	32
Wykres 29. Kredyty ogółem	33
Wykres 30. Kredyty dla gospodarstw domowych.....	34
Wykres 31. Kredyty mieszkaniowe dla gospodarstw domowych.....	35
Wykres 32. Walutowe kredyty mieszkaniowe	36
Wykres 33. Kredyty konsumpcyjne	37
Wykres 34. Pozostałe kredyty dla gospodarstw domowych	38
Wykres 35. Kredyty dla przedsiębiorstw.....	39
Wykres 36. Struktura dużych zaangażowań	40

Wykres 37. Roczne tempo wzrostu kredytów dla sektora niefinansowego wg stanu na 06/2016.....	41
Wykres 38. Kredyty dla sektora budżetowego	41
Wykres 39. Aktywa płynne.....	42
Wykres 40. Operacje pozabilansowe.....	43
Wykres 41. Struktura pasywów sektora bankowego	44
Wykres 42. Zmiana (nominalna) źródeł finansowania w 2016	44
Wykres 43. Depozyty sektora niefinansowego	45
Wykres 44. Depozyty i kredyty sektora finansowego	46
Wykres 45. Depozyty sektora budżetowego	46
Wykres 46. Emisje własne i pożyczki podporządkowane	47
Wykres 47. Struktura kapitałów	47
Wykres 48. Finansowanie zagraniczne	48
Wykres 49. Aktywa i pasywa walutowe.....	49
Wykres 50. Struktura terminów płatności bilansu.....	50
Wykres 51. Kredyty zagrożone sektora niefinansowego	51
Wykres 52. Jakość kredytów mieszkaniowych.....	52
Wykres 53. Jakość kredytów konsumpcyjnych	53
Wykres 54. Jakość pozostałych kredytów gospodarstw domowych	54
Wykres 55. Jakość kredytów przedsiębiorstw	54
Wykres 56. Jakość dużych zaangażowań wobec sektora przedsiębiorstw według stanu na 06/2016.....	55
Wykres 57. Odpisy na kredyty sektora niefinansowego.....	56

ANEKS

SYTUACJA I WYCENA RYNKOWA NAJWIĘKSZYCH BANKÓW I ICH INWESTORÓW STRATEGICZNYCH

Ze względu na ograniczenia prawne, UKNF nie publikuje danych sprawozdawczych będących w posiadaniu Urzędu dotyczących poszczególnych banków. W związku z tym, aneks oparto na danych skonsolidowanych dostępnych w serwisie informacyjnym Bloomberg.

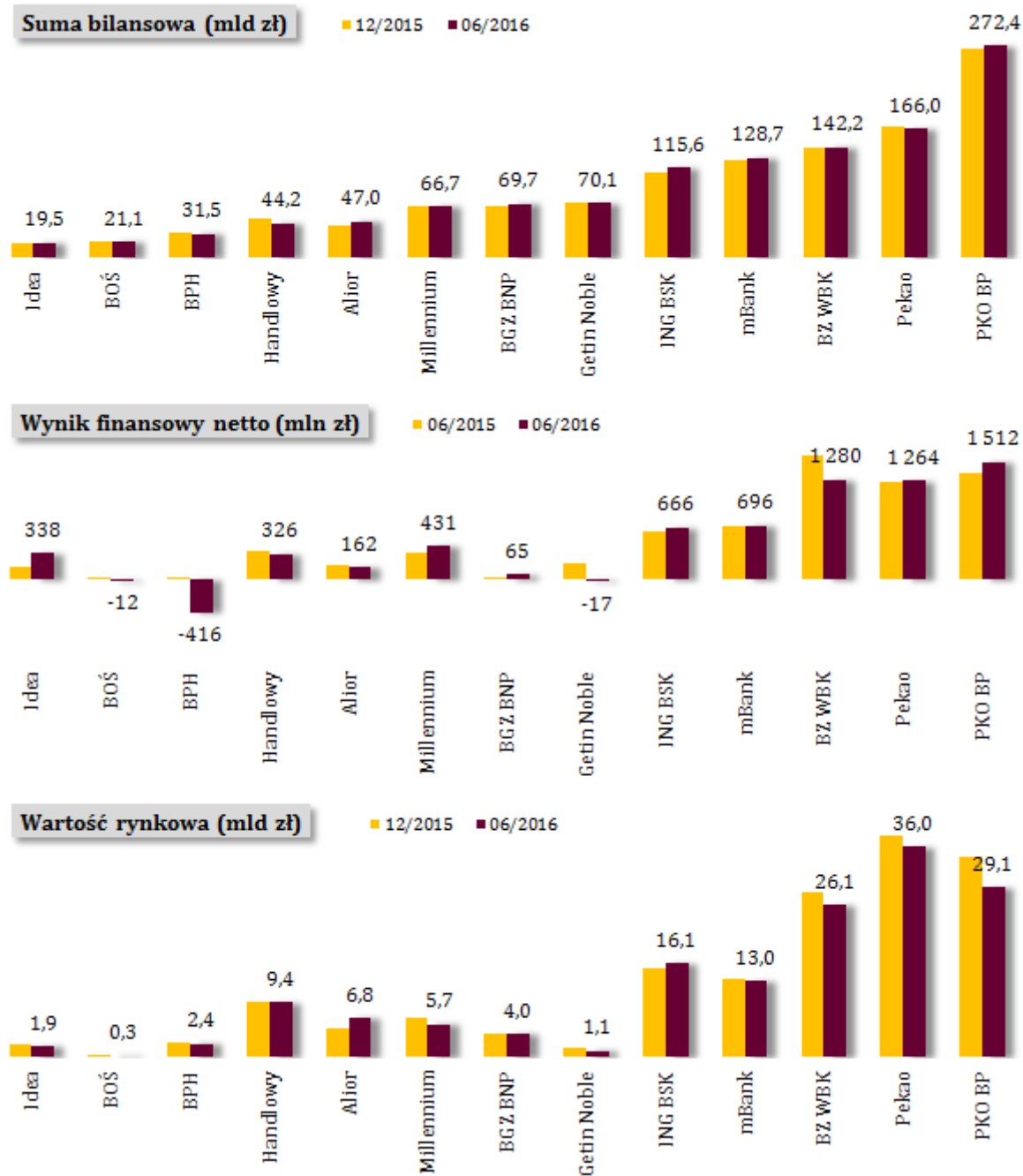
Podmioty o sumie bilansowej powyżej 10 mld zł i ich inwestorzy dominujący/strategiczni (stan na 30/06/2016)

	Inwestor dominujący/strategiczny
1 Powszechna Kasa Oszczędności Bank Polski	Skarb Państwa
2 Bank Polska Kasa Opieki	UniCredit
3 Bank Zachodni WBK	Banco Santander
4 mBank	Commerzbank
5 Bank Gospodarstwa Krajowego	Skarb Państwa
6 ING Bank Śląski	ING Groep
7 Getin Noble Bank	Leszek Czarnecki
8 Bank BGŻ BNP Paribas	BNP Paribas
9 Bank Millennium	Banco Comercial Portugues
10 Raiffeisen Bank Polska	Raiffeisen Bank International
11 Alior Bank	Powszechny Zakład Ubezpieczeń
12 Bank Handlowy w Warszawie	Citigroup
13 Deutsche Bank Polska	Deutsche Bank
14 Bank BPH	General Electric
15 Bank Ochrony Środowiska	Skarb Państwa
16 Idea Bank	Leszek Czarnecki
17 Credit Agricole Bank Polska	Credit Agricole
18 Bank Polskiej Spółdzielczości	Banki spółdzielcze
19 Santander Consumer Bank	Banco Santander
20 SGB-Bank	Banki spółdzielcze
21 Euro Bank	Societe Generale
22 DNB Bank Polska	DNB ASA

Na koniec czerwca 2016 r. w sektorze bankowym były 22 banki, których suma bilansowa przekraczała 10 mld zł i które skupiały łącznie 88,4% aktywów sektora bankowego (w 6 bankach suma bilansowa przekraczała 100 mld zł; suma bilansowa PKO BP przekraczała 200 mld zł i 50 mld EUR). Wśród tych podmiotów 8 znajdowało się pod kontrolą kapitału polskiego, a pozostałe – pod kontrolą kapitału zagranicznego. Jednocześnie 13 banków, skupiających 70,0% aktywów sektora, było notowanych na warszawskiej giełdzie, co świadczy o wysokiej transparentności polskiego sektora bankowego.

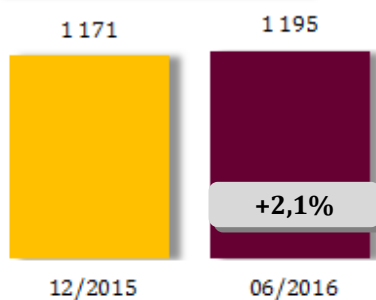
Pomimo lokalnego charakteru działania polskich banków, niższego stopnia rozwoju gospodarki i rynku finansowego, a w konsekwencji mniejszej skali działania mierzonej m.in. poziomem sumy bilansowej, wycena polskich banków pozostaje relatywnie korzystna na tle banków europejskich (w ostatnich latach miały one znaczący i pozytywny wpływ na wyniki niektórych inwestorów strategicznych, co w szczególności dotyczyło Banku Pekao, mBanku oraz Banku Millennium).

Wybrane dane banków notowanych na GPW w Warszawie

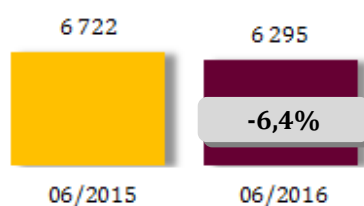

Razem

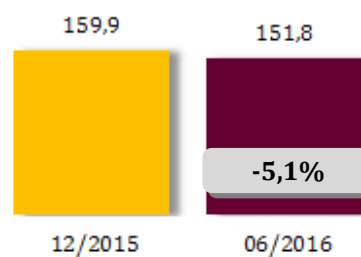
Suma bilansowa (mld zł)

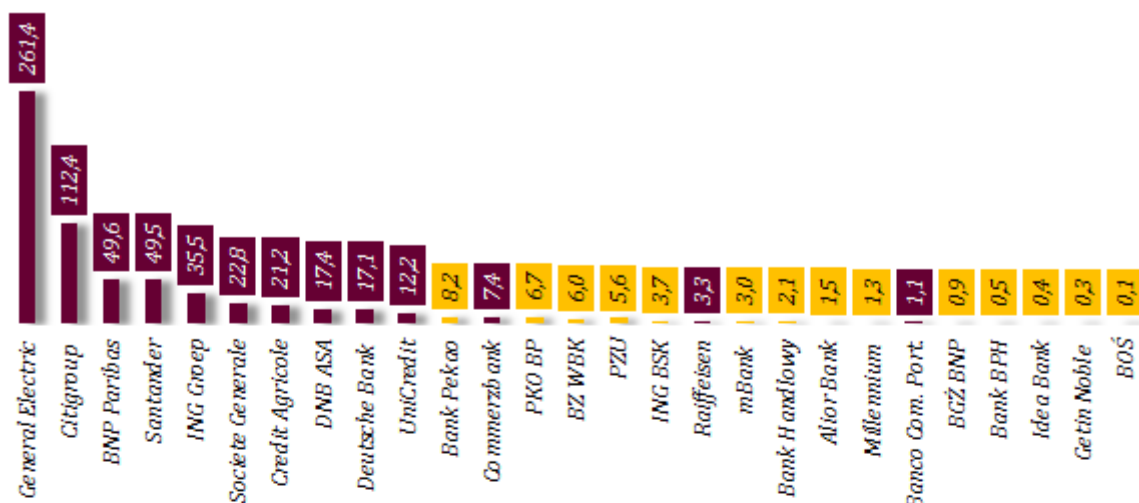
Wynik netto (mln zł)

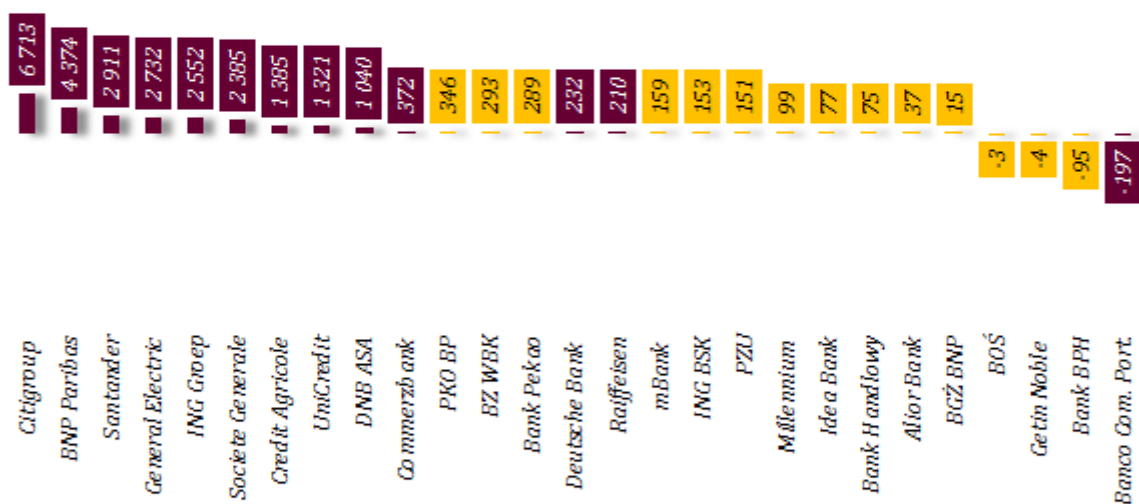
Wartość rynkowa (mld zł)

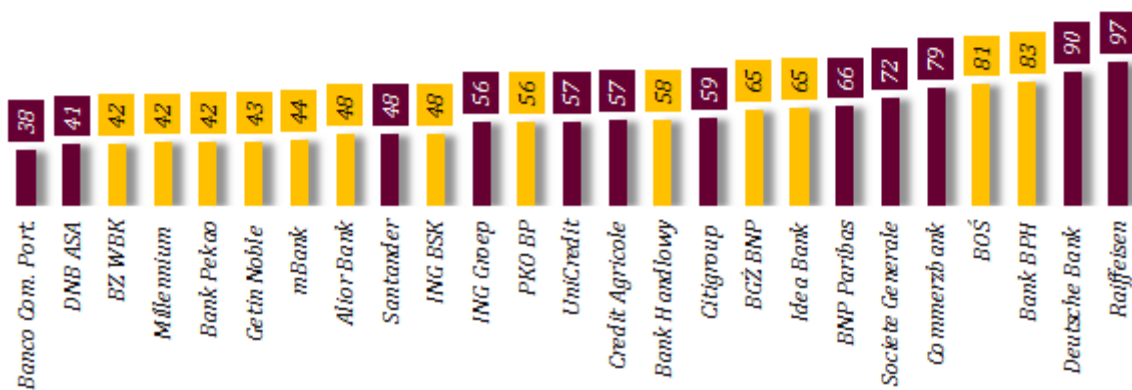
Wartość rynkowa na koniec 06/2016 (mld EUR)

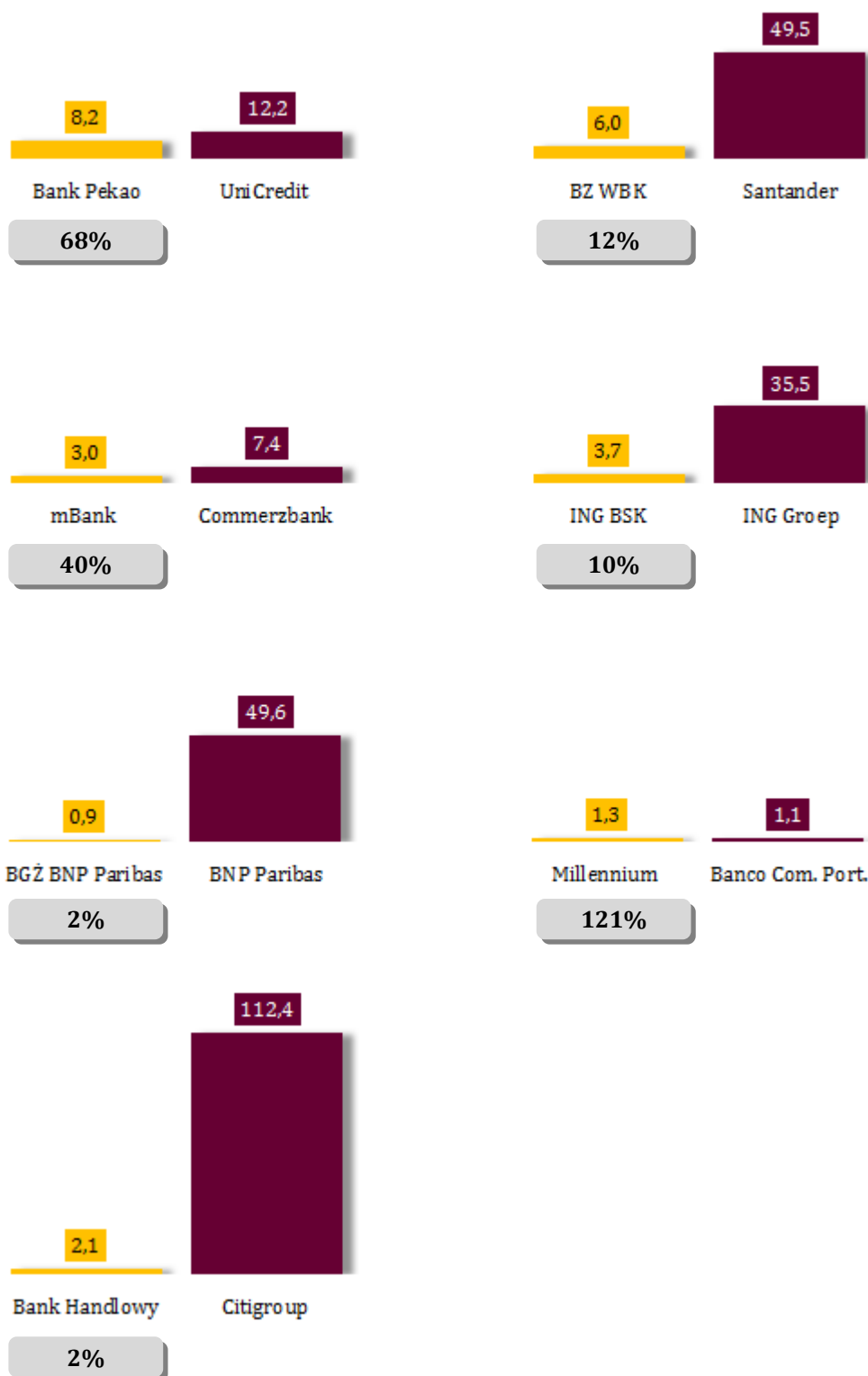
Wynik finansowy netto na koniec 06/2016 (mln EUR)

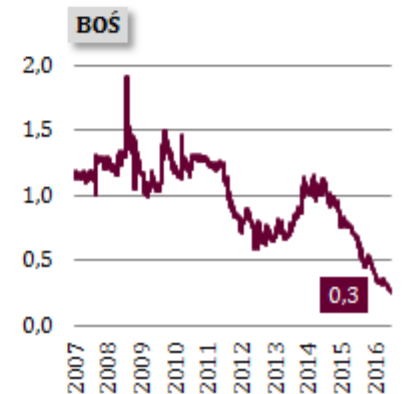
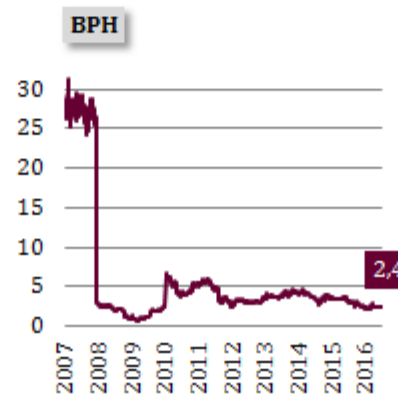
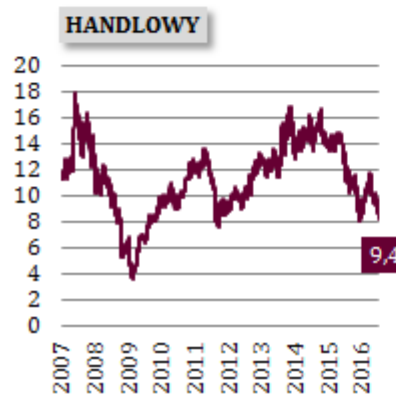
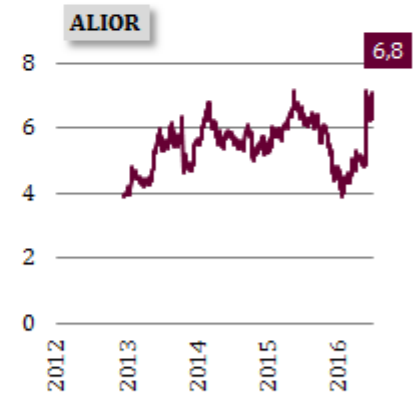
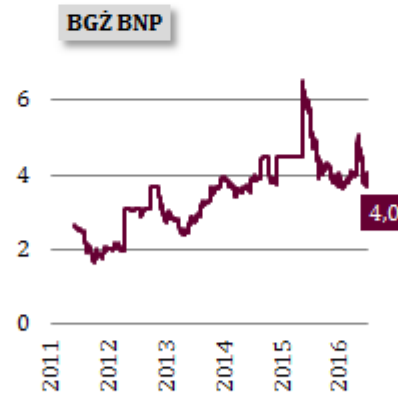
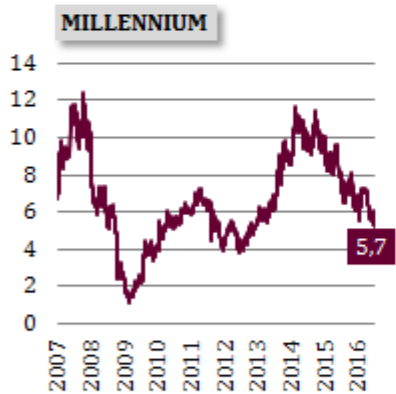
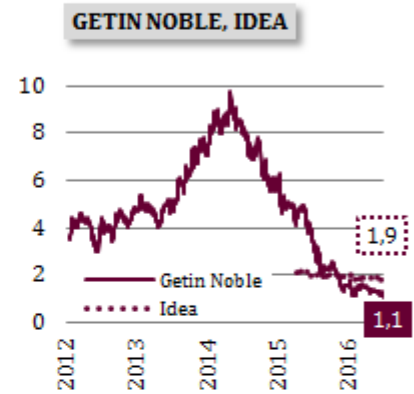
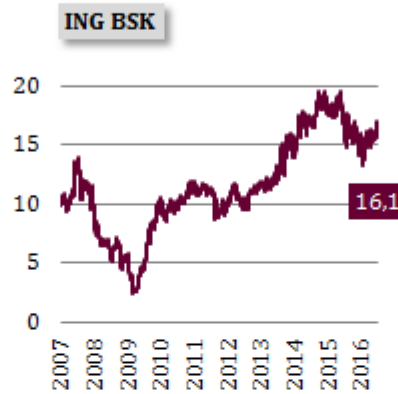
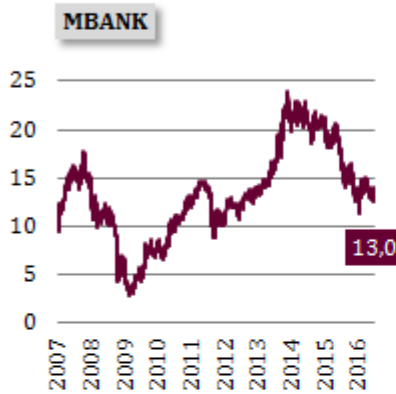
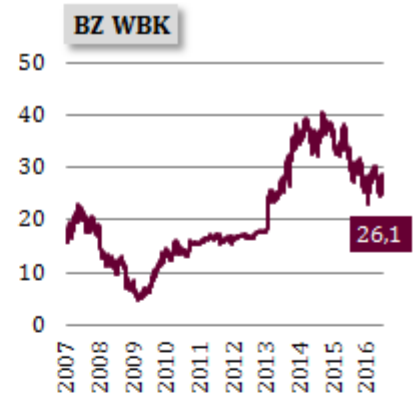
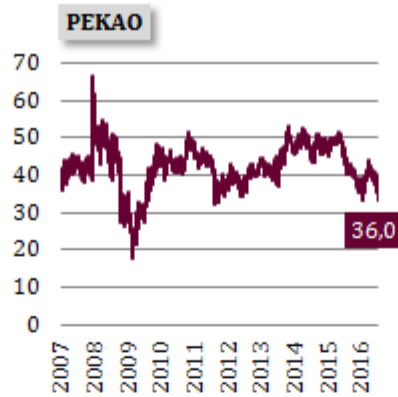
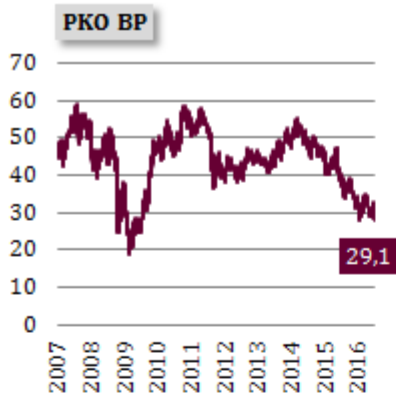
Efektywność kosztowa (C/I) na koniec 06/2016

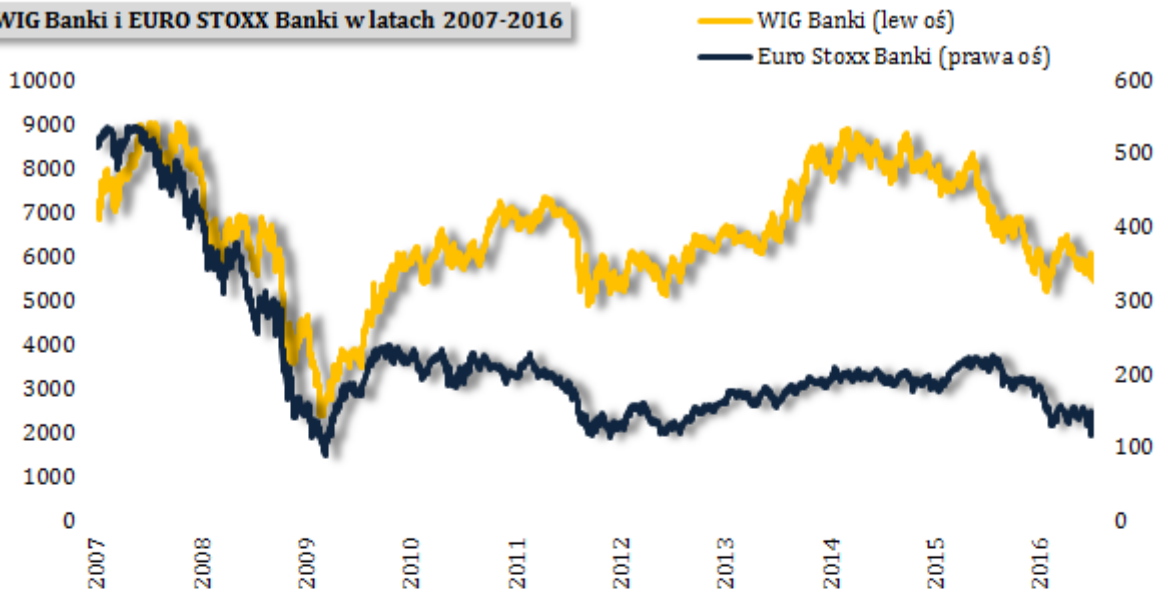
**Wycena polskich banków na tle podmiotów dominujących (mld EUR, %)
według stanu na 06/2016**

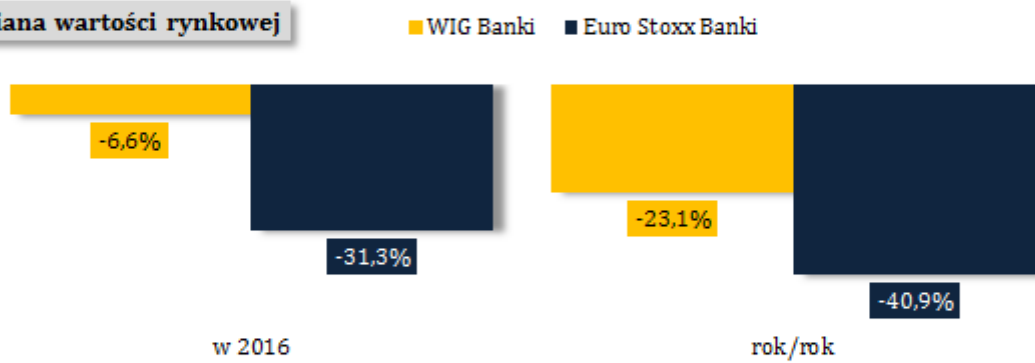
Wartość rynkowa w latach 2007-2016 (mld zł)

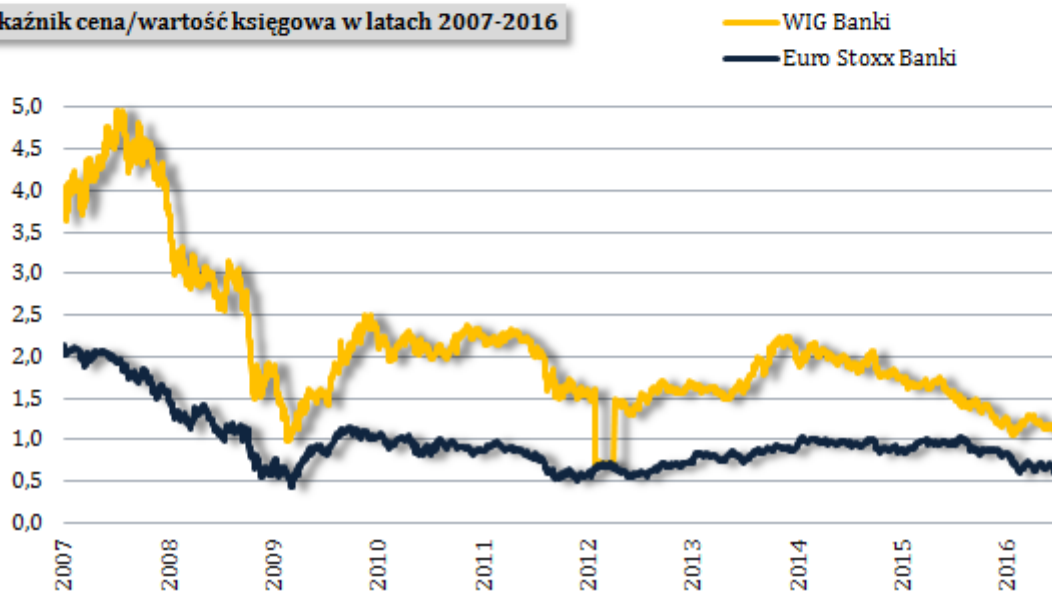
WIG Banki i EURO STOXX Banki w latach 2007-2016

Zmiana wartości rynkowej

Wskaźnik cena/wartość księgowa w latach 2007-2016

Wybrane dane wg stanu na 06/2016 (mln EUR)

	Aktywa	Zatrudnienie	Kredyty	Depozyty	Wynik netto	C/I	ROA	ROE	Kapitał własny	Wsp. wypłac.	Wsp. Tier 1	Wartość rynkowa	C/Z	C/WK
Banki notowane na GPW														
PKO Bank Polski	62 351	28 867	45 536	45 528	346	56	1,0	9,2	7 229	15,2	13,9	6 660	10,5	0,9
Bank Polska Kasa Opieki	37 993	18 150	28 882	28 880	289	42	1,4	10,4	5 081	18,1	18,1	8 232	15,5	1,6
Bank Zachodni WBK	32 555	11 216	24 195	24 204	293	42	1,5	10,8	4 641	14,4	14,0	5 967	12,8	1,4
mBank	29 462	8 308	19 162	19 227	159	44	1,1	10,9	2 929	18,3	15,6	2 987	9,8	1,0
ING Bank Śląski	26 465	8 200	18 260	21 394	153	48	1,1	11,7	2 475	14,6	14,2	3 676	13,5	1,5
Getin Noble Bank	16 041	6 336	11 432	12 600	-4	43	-0,2	-3,3	1 199	15,6	12,3	261	35,8	0,2
Bank BGŻ BNP Paribas	15 955	8 268	12 954	11 867	15	65	0,1	1,0	1 449	14,6	11,6	923	66,9	0,6
Bank Millennium	15 264	5 897	11 073	12 212	99	42	1,0	10,2	1 539	17,3	16,9	1 299	8,7	0,8
Alior Bank	10 766	6 687	8 337	8 075	37	48	0,7	6,4	1 328	20,9	17,3	1 548	14,4	1,2
Bank Handlowy w Warszawie	10 112	3 775	4 221	7 209	75	58	1,2	8,9	1 501	17,0	17,0	2 144	16,0	1,4
Bank BPH	7 205	5 287	3 535	0	-95	83	-4,6	-35,0	819	16,8	13,4	541	34,2	0,7
Bank Ochrony Środowiska	4 840	1 758	3 369	4 011	-3	81	-0,3	-4,4	330	12,4	9,2	59	11,5	0,2
Idea Bank	4 469	3 423	3 233	3 129	77	65	2,6	22,0	541	14,4	11,1	432	6,2	0,8
Razem	273 477	116 172	194 192	198 337	1 442				31 060			34 730		
Inwestorzy dominujący/strategiczni														
BNP Paribas	2 171 989	189 077	749 084	714 865	4 374	66	0,3	7,6	101 440	14,0	12,4	49 553	7,4	0,6
Deutsche Bank	1 803 290	101 307	432 887	565 644	232	90	-0,5	-12,3	66 809	15,7	14,0	17 055	21,6	0,3
Citigroup	1 642 500	220 000	605 406	846 972	6 713	59	0,8	6,7	210 441	16,7	14,1	112 356	8,2	0,6
Credit Agricole	1 582 281	71 495	347 280	506 227	1 385	57	0,2	5,6	61 873	18,8	14,1	21 238	7,3	0,4
Societe Generale	1 460 243	145 703	434 783	378 958	2 385	72	0,3	7,3	62 013	16,7	13,6	22 784	5,4	0,4
Banco Santander	1 342 906	191 138	809 170	671 902	2 911	48	0,3	5,1	100 346	14,4	12,3	49 496	10,6	0,6
UniCredit	891 477	123 888	498 152	408 672	1 321	57	0,2	4,1	53 297	14,0	11,3	12 187	5,6	0,3
ING Groep	885 659	52 368	560 692	512 819	2 552	56	0,4	7,2	49 705	18,0	15,1	35 537	8,8	0,7
Commerzbank	532 602	50 034	211 106	240 358	372	79	0,1	2,7	29 682	16,4	13,2	7 420	9,4	0,3
General Electric	362 558	333 000	x	x	2 732	x	2,3	11,8	81 056	x	x	261 428	33,3	3,3
DNB ASA	287 161	11 015	167 587	103 559	1 040	41	0,9	12,3	20 610	18,1	15,6	17 436	7,2	0,8
Raiffeisen Bank International	113 969	50 922	70 825	68 940	210	97	0,3	3,7	8 725	17,8	12,5	3 303	10,9	0,4
Banco Comercial Portugues	73 068	17 183	55 438	48 762	-197	38	-0,3	-4,7	5 014	14,3	13,3	1 074	2,1	0,3
Powszechny Zakład Ubezpieczeń	25 848	23 125	x	x	151	x	1,9	14,2	3 570	x	x	5 642	14,7	2,1

Wybrane dane finansowe w walucie lokalnej (mln PLN, EUR, USD, NOK)

	Suma bilansowa			Zmiana rok/rok	Kredyty			Zmiana rok/rok	Wynik finansowy		Zmiana rok/rok	Wartość rynkowa			Zmiana w 2016 rok/rok	
	06/15	12/15	06/16		06/15	12/15	06/16		06/15	06/16		06/15	12/15	06/16	06/15	12/15
Banki notowane na GPW																
PKO Bank Polski	255 524	266 940	272 442	6,6%	192 808	194 269	198 972	3,2%	1 350	1 512	12,0%	38 900	34 163	29 100	-14,8%	-25,2%
Bank Polska Kasa Opieki	170 897	168 786	166 012	-2,9%	118 497	123 146	126 202	6,5%	1 244	1 264	1,6%	47 231	37 664	35 972	-4,5%	-23,8%
Bank Zachodni WBK	133 050	139 709	142 249	6,9%	95 397	100 045	105 722	10,8%	1 577	1 280	-18,9%	33 864	28 183	26 074	-7,5%	-23,0%
mBank	120 604	123 523	128 733	6,7%	79 419	80 378	83 730	5,4%	672	696	3,6%	17 418	13 263	13 050	-1,6%	-25,1%
ING Bank Śląski	105 319	108 893	115 640	9,8%	69 790	74 067	79 789	14,3%	606	666	10,0%	16 523	15 241	16 061	5,4%	-2,8%
Getin Noble Bank	70 376	70 756	70 092	-0,4%	53 277	51 597	49 954	-6,2%	199	-17	x	3 631	1 590	1 140	-28,3%	-68,6%
Bank BGŻ BNP Paribas	62 602	65 372	69 717	11,4%	52 195	55 276	56 601	8,4%	18	65	263,1%	5 791	4 069	4 035	-0,8%	-30,3%
Bank Millennium	68 877	66 235	66 696	-3,2%	48 471	47 830	48 384	-0,2%	328	431	31,5%	7 946	6 745	5 677	-15,8%	-28,5%
Alior Bank	36 467	40 003	47 042	29,0%	29 939	32 845	36 430	21,7%	179	162	-9,6%	6 493	4 835	6 764	39,9%	4,2%
Bank Handlowy w Warszawie	51 661	49 507	44 183	-14,5%	18 206	19 544	18 444	1,3%	367	326	-11,1%	13 061	9 394	9 368	-0,3%	-28,3%
Bank BPH	33 354	31 340	31 480	-5,6%	25 018	24 503	15 444	-38,3%	18	-416	x	3 174	2 360	2 366	0,3%	-25,5%
Bank Ochrony Środowiska	19 884	20 922	21 147	6,4%	13 539	14 726	14 722	8,7%	3	-12	x	614	391	260	-33,6%	-57,7%
Idea Bank	16 050	18 858	19 528	21,7%	11 345	12 469	14 128	24,5%	162	338	107,8%	2 059	1 984	1 889	-4,7%	-8,2%
Razem	1 144 664	1 170 843	1 194 962	4,4%	807 899	830 694	848 524	5,0%	6 722	6 295	-6,4%	196 704	159 881	151 755	-5,1%	-22,9%
Inwestorzy dominujący/strategiczni																
BNP Paribas	2 138 509	1 994 193	2 171 989	1,6%	741 424	735 023	749 084	1,0%	4 203	4 374	4,1%	67 469	65 099	49 553	-23,9%	-26,6%
Deutsche Bank	1 694 176	1 629 130	1 803 290	6,4%	430 058	432 778	432 887	0,7%	1 339	232	-82,7%	37 378	31 068	17 055	-45,1%	-54,4%
Citigroup	1 829 370	1 731 210	1 818 771	-0,6%	676 039	645 300	670 366	-0,8%	9 616	7 499	-22,0%	167 606	154 163	124 412	-19,3%	-25,8%
Credit Agricole	1 531 920	1 529 294	1 582 281	3,3%	333 893	337 211	347 280	4,0%	1 704	1 385	-18,7%	35 201	28 716	21 238	-26,0%	-39,7%
Societe Generale	1 359 510	1 334 391	1 460 243	7,4%	412 415	419 230	434 783	5,4%	2 219	2 385	7,5%	33 751	34 321	22 784	-33,6%	-32,5%
Banco Santander	1 339 376	1 340 260	1 342 906	0,3%	826 707	817 366	809 170	-2,1%	4 261	2 911	-31,7%	89 679	65 792	49 496	-24,8%	-44,8%
UniCredit	875 126	860 433	891 477	1,9%	492 402	488 551	498 152	1,2%	1 034	1 321	27,7%	35 973	30 662	12 187	-60,3%	-66,1%
ING Groep	864 920	841 769	885 659	2,4%	549 147	543 115	560 692	2,1%	3 128	2 552	-18,4%	57 283	48 182	35 537	-26,2%	-38,0%
Commerzbank	561 022	532 641	532 602	-5,1%	214 449	207 757	211 106	-1,6%	645	372	-42,3%	14 452	11 988	7 420	-38,1%	-48,7%
General Electric	610 926	492 692	401 461	-34,3%	x	x	x	x	-14 933	3 081	x	267 717	293 990	289 479	-1,5%	8,1%
DNB ASA	2 641 739	2 598 530	2 665 157	0,9%	1 503 747	1 554 592	1 555 380	3,4%	11 618	9 791	-15,7%	213 047	178 842	161 821	-9,5%	-24,0%
Raiffeisen Bank International	119 734	114 427	113 969	-4,8%	76 294	69 921	70 825	-7,2%	276	210	-23,9%	3 823	3 986	3 303	-17,1%	-13,6%
Banco Comercial Portugues	78 730	74 885	73 068	-7,2%	57 085	55 438	55 438	-2,9%	241	-197	x	4 605	2 886	1 074	-62,8%	-76,7%
Powszechny Zakład Ubezp.	66 080	105 429	112 945	70,9%	x	x	x	x	1 322	660	-50,1%	37 360	29 377	24 654	-16,1%	-34,0%

GLÓWNE OBSZARY RYZYKA EUROPEJSKIEGO SEKTORA BANKOWEGO W OCENIE EBA

Obszar	Ryzyko bankowe	Potencjalne czynniki inicjujące	Poziom ryzyka	Uwagi
Kapitał	Ryzyko kredytowe	Udział kredytów zagrożonych pozostaje wysoki i stanowi ryzyko systemowe		Udział kredytów zagrożonych pozostaje wysoki. Ze strony nadzoru bankowego, banków, jak też od strony rządowej (polityki) podejmowane są dalsze działania i inicjatywy mające na celu obniżenie poziomu kredytów zagrożonych, ale wymagają one potwierdzenia skuteczności. Główne zagrożenia wynikają z rozwoju sytuacji w globalnej gospodarce i związane są nie tylko z rozwojem sytuacji w krajach emerging markets oraz ryzykiem politycznym (wewnątrz i na zewnątrz UE), ale również z ryzykiem na rynku surowców i energii.
	Ryzyko rynkowe	Podwyższona zmienność rynku. Ryzyko wynikające ze zmniejszenia płynności na rynku,		Rynki finansowe cechowała podwyższona zmienność już przed referendum w W. Brytanii, ale po ogłoszeniu wyników uległa ona zwiększeniu. W konsekwencji dochody z tytułu operacji na rynku finansowym znajdują się pod presją. Jednocześnie stale obecne jest ryzyko nagłego ograniczenia płynności rynków, co mogłoby prowadzić do dalszego wzrostu zmienności.
	Ryzyko operacyjne	Systemy IT, cyberataki		Ostatnie cyberataki na banki wykazały wrażliwość i podatność systemów informatycznych na tego rodzaju ryzyko. Wskazują one jednocześnie, że nowe technologie niosą ze sobą ryzyko na etapie ich wdrażania i późniejszego działania, w tym także ryzyko prawne.
	Ryzyko koncentracji, stopy procentowej itp.	Środowisko niskich stóp procentowych		Środowisko niskich stóp procentowych powoduje, że zwiększa się apetyt banków na ekspozycje o wyższym ryzyku. Sprzyja to również tworzeniu się „bańki cenowej” na rynku nieruchomości i innych rynkach. Ponadto niektóre środki stosowane przez banki centralne wywierają dodatkową presję na marże kredytowe (np. kredytów dla przedsiębiorstw).
	Ryzyko reputacji i ryzyko prawne	Koszty naruszeń przepisów i spraw sądowych		Zakres zidentyfikowanych niewłaściwych praktyk banków i związanych z tym kosztów sporów sądowych pozostaje szeroki, a zarazem stale pojawiają się nowe. Dotyczą one m.in. niewłaściwych praktyk w relacjach z klientami, łamania sankcji, działalności handlowej na własny rachunek, jak też udział w procederze unikania płacenia podatków przez klientów.
	Rentowność	Niski wynik odsetkowy, brak wzrostu dochodów z tytułu opłat i prowizji		Wynik odsetkowy pozostaje pod presją środowiska niskich stóp procentowych, a zarazem banki dotychczas nie pokazały aby były w stanie zwiększyć dochody z tytułu prowizji. Wzrost wielkości udzielanych kredytów nie równoważy skutków niskich stóp procentowych. Jednocześnie wynik działalności handlowej znajduje się pod presją wynikającą nie tylko z negatywnych tendencji w zakresie obrotów na rynkach papierów dłużnych i akcji.

Obszar	Ryzyko bankowe	Potencjalne czynniki inicjujące	Poziom ryzyka	Uwagi
Płynność i finansowanie	Dostęp do finansowania i rozkład terminów zapadalności	Rynki długu pozostają wrażliwe na nagły wzrost zmienności		Po znaczącym rozszerzeniu sprzedów oraz obniżeniu aktywności w zakresie emisji długu niezabezpieczonego i podporządkowanego w lutym i marcu br. w kolejnych miesiącach sytuacja się ustabilizowała. Banki z rdzenia UE oraz krajów peryferyjnych wznowiły działalność emisyjną we wszystkich kategoriach instrumentów. Jednak spready na instrumentach długu podporządkowanego pozostają na wyższych poziomach niż w ub.r. W przypadku długu niezabezpieczonego niektórych z największych banków można było zaobserwować wydłużenie terminu zapadalności.
	Struktura finansowania	Poleganie na finansowaniu z banków centralnych		Depozyty i listy zastawne pozostają ważnym źródłem finansowania. Jednak banki udowodniły swoją zdolność do pozyskania finansowania w zakresie AT1, T2 i MREL po tym jak obserwowana w lutym i marcu br. podwyższona zmienność uległa obniżeniu. Dostęp do finansowania z banków centralnych pozostaje szeroki.
Otoczenie	Otoczenie regulacyjne i prawne	Aktywa ważone ryzykiem, przymusowa restrukturyzacja		Niepewność regulacyjna obserwowana jest szeregu obszarach. Obejmuje ona m.in. niepewność w zakresie rozwiązań regulacyjnych dotyczących aktywów ważonych ryzykiem włączając w to minimalne wagi ryzyka na ekspozycje zagraniczne. Niepewność dotyczy też rozwiązań w zakresie MREL i MDA.
	Rozdrobnienie (fragmentacja)	Jakość aktywów, zyskowność, finansowanie, praktyki nadzorcze		Zróźnicowanie pomiędzy poszczególnymi krajami w zakresie zyskowności, jakości aktywów, wykorzystania finansowania z banków centralnych pozostaje wysokie. W związku z wynikiem referendum w W. Brytanii oznaki dalszego zróźnicowania wymagają monitoringu.
	Ryzyko państw	Nadmierny dług		Ryzyko związane z nadmiernym zadłużeniem niektórych krajów pozostaje wysokie. W niektórych krajach znaczące ekspozycje banków na tego rodzaju dług prowadzą do wzrostu ich wrażliwości.

	Wysokie
	Średnie
	Niskie

URZĄD KOMISJI NADZORU FINANSOWEGO
Plac Powstańców Warszawy 1
00-950 Warszawa

tel. (+48 22) 262-50-00
fax (+48 22) 262-51-11 (95)
e-mail: knf@knf.gov.pl

www.knf.gov.pl